

D. II . 24

Patrimoine

1000

C

E

I

C

I

A

I

I

C

CORONA DECENNII

Explanationi Theol : moralis utri-
usq; lectionis impensi,

PP. Eremitarum seu Cameracensium.

Practica ratio agendi

In arcano colloquio, Confessarii docti

& Doctoris Eremitici Vigrensis.

Cum penitente praesertim rudi.

Opus Conscientiae arbitris & penitentibus
perutile propositum

Per varia Confessionum paradigmata
operose collectum

Ex generalibus Principiis recentiorum Theo-
logorum.

Authore

Eremiti Vigrensis

P. JACOBO BARTOLT

Soc: JESU Theologo.

Reimpressum

Typis Collegii Sandomiriensis Soc: JESU.

Anno Domini 1728.

*Benedices Coronæ Anni
benignitatis Tue.*

Pfal: 64. V. 12.

*Antiquitus dabantur Co-
ronæ Sapientibus in si-
gnum, eos honore & gra-
tiâ aliorum dignos esse.*

Lyranus.

APPROBATIO.

Libellum, cui titulus CORONA DECENNII, eruditâ
operâ & pio labore Admodum Reverendi Patris
JACOBI BARTOŁT, Soc: JESU Theologi Conscri-
ptam practicam rationem agendi in arcano Colloquio
Confessarii docti cum pœnitente præsertim rudi in se con-
tinentem, legi, dignumq; adinveni & approbavi, qui pro-
pter publicam utilitatem prælo excudatur. In quorum
fidem datam Pultoviæ Die nona Mensis Julii Anno Do-
mini 1726.

*Paulus Dominicus Dromler U. J. D.
Cathedralis Plocensis & Pultoviensis Canonicus,
ac in eadem Diacesi Librorum Censor.*

FACULTAS.

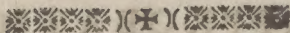
R. P. PRÆPOSITI

PROVINCIALIS Litvanæ Provinciæ Soc: JESU

Cum librum, qui inscribitur CORONA DECENNII,
à P. Jacobo Bartołt nostræ Societatis Sacerdote
conscriptum, aliquod ejusdem Societatis Theologi reco-
gnoverint; & in lucem fructuosè edi posse judicaverint;
potestate mihi facta ab Admodum Reverendo Patre
nostro Michèle Angelo Tamburino, præfato Societatis
Præposito Generali, concedo, ut Typis mandetur, si iis,
ad quos pertinet, videbitur. In cuius rei fidem hæc literas
manu mea subscriptas, sigilloq; munitas dedi Vitebscis
12. Xbris 1725.

**VLADISLAUS
DAUKSZA S. J.**

Ad Lectorem.

EXperientiâ magistrâ didicerūt, qui
examinatoris in ordine, ad excipi-
endas Confessiones, munus practicé o-
bierunt, interdum Confessarios scire
generalia principia rité præsidendi
Sacro tribunali; at dum venit coronā-
da condigna praxi scientia in diiudi-
canda conscientia, hallucinari, hærerere,
& ad peccata non ritè explicata, veluti
mutus piscis facere, omnino interro-
ganda non interrogare, docenda non
docere, nec morbis mederi. Proinde
quâ interno impulsu, quâ Doctorum
monitu & svasu inductus sum ad tra-
dendam practicam methodum agendi
cum penitente. Utere hac lector, &
velut Ariadnæ filum, in perplexo tor-
difficultatum foro, in conscientia La-
byrintho prehende, & à recto Sacrae
tutæ functionis tramite haud exerrabis:
Ne etiam cespites, sancta & dividua
textuum Trias præluceat. Imus est
Hugonis in Mat. 23. *Si erramus mo-
dicam penitentiam imponentes, nonne
meli-*

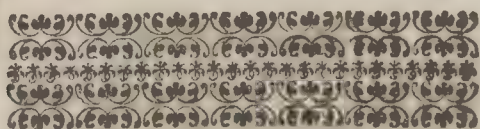
melius est . propter misericordiam dare
rationem, quàm propter credulitatem de-
ficere penitentem. 2dus est Chryso-
stomi: Ubi Paterfamilias largus est, de
spensator non debet esse tenax. Si DEus
benignus, utquid Sacerdos austerus?
Vis apparere Sanctus? circa tuam vitam
esto austerus, circa aliorum benignus.
3tius est Lucae Abbatis, qui in illud
Can: Labia eius distillantia Myrhā
sic ait. Labia Christi esse Confessarios,
quia per illos loquitur Christus ad cor
penitentium, eisq; Myrham peniten-
tiæ, viteq; austerae instillat.

Quodli in hoc theatro vitæ huma-
næ penitentis refert personam, ad
hanc ritē in conspectu Regis Regum
effingendam, animant te fidei, & mo-
rum Magistri, sequentiumq; textu-
um faces ministrant, 1ma fax est S.
Antonius Padv: Dom. 3. quad: Multis
Cameris demon habet, vel habere potest
ingressum in domum Conscientiæ nostræ,
scilicet animæ; sed tamen nunquam, nisi
per unum ostium potest ejici, & expelli,
scilicet oris, seu Confessionis. 2da est
Vincentij Ferr: Dom: 14. post Pentec:
Non

Non dicit ostendite caput, vel faciem,
vel manus, sed Vos, id est omnes pla-
gas ostendite Sacerdotibus. Recta Con-
fessio non est nisi offensio plagarum. 3tia
Cassiodori in Ps: 74. Mortem plerumq;
generat vel semel terreno Iudici crimi-
na confiteri; DEO autem frequentata
confessio, non parit periculum, sed
salutem. 4ta S. Bernardini Sen: serm:
15. Plerique minimum, aut nullum
fructum de Confessione reportant, quia
imparati ad illam vadunt. Interea
quisquis es, monitum te volo Lector,
si huius operis principium ritè leg re-
voles, incipe à fine, DEO optimo
Maximo, memor illius effati:

Finis Coronat opus.

LI.

LIBER TRICEPS

In uno Capite Coronato.

Liber hic triceps in uno cāpite non refert speciem mōstri. Tria eius uno grandiori, capita, formam non informem, sed speciosam eximia recentiorum Theolog: venustate, commonstrabunt, dum angustū suum ita exporrigent sinum, ut angustum Confessarii, quā probi iudicis, quā periti medici, quā sapientis Doctoris, & Consiliarii, munus complectantur. In aliquibus tamen Confessionum, utiq; non ex foro interno acceptarum, paradigmatis, solum manus Iudicis, sed ad debitam noxis pœnam haud condemnatis exercebitur, non quod non debeant pœnâ proportionatâ iniquitates in Sacro tribunalis plecti,

sed quod brevitati operis consulatur,
& ex prænotatis quantitas pænæ pæ-
nitentibus destinanda perspiciatur.

Expeditis Confessionum paradi-
gmatibus, Corona stellarum 11. hoc
est radians in 12. resolutionum mo-
rallum exemplaribus lux redimet,
libri tricipitis.

CAPUT Unicum.

De triplici munere Confessarij,

ANtequàm triplex hoc unico capi-
te munus Confessarii in ratione a-
gendi cum pænitentibus paulò
longiùs evolvem⁹, prænotatis aliquit⁹
generalia principia Theologorum
breviter involvem⁹.

Prænoto imo. Ut pænitentem, qui
scilenter non explicat numerum vel
speciem peccati mortalis, sic & Con-
fessarium, qui non habet iusta causâ
negligit interrogare, quoties & in qua
specie sit peccatum, delinquere morta-
liter, adæq; teneri quærere; si occur-
rat immediatè, ante a⁹ solutionem, non
esse

esse factam in materia Confessionis necessaria interrogationem. Sacerdos enim est Judex, ergo debet cognoscere causam, sive peccata omnia, quæ pœnitens tenetur eius sententiæ subicere. Nec in hoc tribunali habendus respectus personarum, quia Christus (ut ait P. Gobat) non condidit pro Principum, vel Magnatum Confessionibus peculiarem Theologiam, sed voluit omnes eadem lege teneri. Discretè tamen pœnitens enumerans peccata debet iuvari interrogando, ne confessio reddatur odiosa. Imò non tenetur Confessarius interrogare, si sciat pœnitentem nosse, quid ad validam exomologesim requiratur. Hinc Religiosi Clerici, & alii in Theologia versati non facile interrogandi, nisi clarum sit, quod aliquid omittatur, vel non satis discernatur species peccati, vel aliquid necessarium.

Prænoto 2do. Dum Confessarius quærit numerum, vel speciem peccati, supponi ordinariè debet illud peccatum

tum esse mortale, vel dubium de eo. Non enim tenetur, quamvis possit interrogare numerum, vel speciem peccati venialis, cum id solum sit sufficiens materia pœnitentiæ. In hoc autem opere confessarius supponitur, agendo cum pœnitente, interrogare numerum & speciem solius mortalis. Pœnitens quoque in secuturis paradigmatis Confessionum, cum addit numerum certum, vel plùs minùs, supponendus est mortalia confiteri.

Prenoto 3tia. Confessarium debere statim interrogare, ne postea obliviscatur, si pœnitens ex scripto confiteatur, & omittat aliquid, quod omnino addi deberet. Imò etiam si pœnitens de memoria confiteatur, melius statim interrogare, si Confessarius per experientiam scit, se in fine plerumq; oblivisci: Expediit tamen prius audire, quodnam peccatum dicere voluit, post illud, quod non rite explicabat, ut postea reduci queat ad cursum suæ Confessionis.

Preno-

Prænoto 4to. Cùm etiam in Sacro Tribunali ad munus Judicis spectet causam bene intelligere, & proportionatis pœnis noxas plectere, obligari confessarium, congruas peccatis pœnitentias iniungere. Porro quanta pro uno mortali pœnitentia sit proportionata, respondet Arsdekin in trip. Theolog: *esse proportionatam coronam sex decadum: non tamen juxta eundem, opus est pro 100. mortalibus injungere 100. coronas, sed hoc relinquitur determinandum judicio prudentis Confessarii, Et* consuevit et interdum minoribus pœnitentiis plectere, quàm maioribus à Sacramento reflectere. Hinc possunt aliquando pro pœnitentia iniungi consveta ieiunia Ecclesiæ, Missæ auditio die Festo, & alia ordinaria dei opera Ordinariè tamen imponenda est oratio, ieiunium, eleemosynæ, spectata conditione & capacitate pœnitentis.

Prænoto 5. Ut Confessarius ex æquo functionem Doctoris & Consiliarii impleat, tengeri eum imo ad hoc,

ut illum moveat qui, ex ignorātia mortaliter culpabili est in malo statu. Si vero sit invincibilis ignorantia, *vg.* si in hac, pœnitens nuplit affini in 2do gradu, obligari quidem ad monendū & docendū cum est spes fructūs nec mala graviora timentur, sed non debere, nec posse monere, si non sit spes fructūs, vel prudenter gravius malum timetur. Obligatus enim bono pœnitentis providere, 2dò, Teneri motiva à peccatis absterrentia pro conditione, & qualitate, ac capacitate pœnitentis, præsertim rudis proponere, & minùs rectè dispositum ad dolorem efficacem excitare; Suggesto hic aliqua motiva *imo*. Unicū mortale detraxit Angelos é Cælo ad ignem æternum. Adā & Evam eiecit é paradiso. & tu post tot mortalia quid non mereris? Quanta Dei bonitas, quòd te hucusq; incolumem servet, qui multos in actu peccati perire fecit. Vivus es in corpore sed fœdissimum cadaver in anima, Ancilla, corpus vivit anima, Regiæ stirpis

pis Domina , mortua probrosé iacet.
 2do. Peccatum mortale facit mancipi-
 um diaboli, tam crudelis hostis, ut si
 Deus permetteret, uno quadrâte omnes
 in orbe homines, internecioni daret, &
 tu ei te tradidisti peccando. Nolles re-
 bellis esse DEO, si scires, te in pœnam
 peccati. Turcarum mancipium futu-
 rum, & ausus es, te seiviori tyranno
 in servitutem crudelissimam dare. 3tio
 Quodvis mortale occidit animam, tol-
 lendo gratiam sanctificantem, quæ est
 vita animæ. Si scires te in pœnam pec-
 cati statim interficiendum, utiq; legem
 non prævaricareris, & ausus es pecca-
 re, sciens, fore ut moriaris in anima
 præstantissima tui parte. Plus tu æsti-
 mas vitam ancillæ, bulus sordidæ car-
 nis, quàm vitam Dominæ, animæ im-
 mortalis. 4to. Unicum mortale pri-
 vat hæreditate regni cælestis. Si scires
 tibi mox post peccatum omnia, quæ
 habes amittenda, itaq; non peccares,
 & victas dedisti sceleri manus, bene
 gnarus, exuendum te aurea chlamyde
 grati.

gratiæ divinæ, animam sanctificantis,
& tamen iuxta S. Thomam : *Bonum
gratiæ unius, est majus, quàm bonum
totius universi, & sic exutum, privan-
dum jure ad Regnum cæleste. Pluris
æstimasti lutum, quàm aureos montes,
bona transitoria, quàm æterna, po-
mum putrescens, quàm regnū. 5to. Si
quis haberet vitam tuam é filo pen-
dulam, quod semper posset præscin-
dere, utiq; et non malediceret, aliàs
mittendus ex alto in lacum rabidorum
Leonum subiectum; & DEO toties
maledixisti, quoties male vixisti, &
tamen ille, cùm posset statim delicere
in gehennam, te conservat. 6to. Quid
tibi boni fecerunt dirissimi tui hostes
mundus, caro, & dæmon. Non tibi
vitam, non vitæ bona dederunt, &
tamen illorum obsequio te mancipasti,
& noluisti obsequi Deo, qui te & pro
te tam multa fecit. Quid mercedis pro
tuis obsequiis ab his hostibus recipies?
Non aliam mercedem, nisi vermem in
conscientia, damnum in fama, turpitu-
dinem*

dinē in anima, pænas æternas in inferno. Si stipendia mereretur apud tyrannum, utiq; fugeres ab eo, si posses, ad Dominum divitem, sævum, liberalem, Sanctum. Fuge & ab his hostibus per seriam vitæ emendationem, fuge ad Dominum DEUM & Patrem tuum, & implebit omnia tua desideria.

7mo. Non venderes equum vel villam guttâ mellis, quid est voluptas in peccato, nisi stilla dulcoris? & tamen pro huius pretio nullo, reddidisti hosti tuo animam, præstantiorem mûdi thesauris, ut innuit Hyppon: Doctor dicens. *Unusquisq; animam suam vendit diabolo, accepto tanquam pretio dulcedine temporalis voluptatis.*

8vo. Non attentares in Principem tui peramantem insurgere, & ausus es in Regem Regum delinquere; & tamen ex sensu, S. Chrysost: hom: 62. in Matt: *Quantum centum denarij & decem millibus talentis, tantum imò vero multo plus, ea, quæ in hominem peccata, distant ab his, quæ in DEUM committuntur. Terra*

respe-

*respectu cali est veluti punctum, Cælum
& terra respectu DEI, est quid minus,
& tu quid es? & tamen in tantam pec-
care ausus es Majestatem? O homo
mentis emotæ! gno. Si esses filius cu-
tuspiani Principis, nunquam velles es-
se filius rustici mancipii; & tamen cum
esses filius Regis Regum per gratiam
sanctificantem, factus es per tot sce-
lera filius dæmonis. Ut innotuit Christ:
Joan: 8. v. 44. Vos ex patre diabolo es-
stis. homo. Si scires te itatim post pec-
catum in aliquam bestiam vel mon-
strum transformandum, utique non les-
s peccare: & peccâstis; cùm tamen sicut
in corpore humano os serpentinum, sic
in ánima humana vitium detractionis;
sicut in corpore humano rostrum porci-
num, sic in anima humana gulosisatis
vitium, & sic de aliis. Inno incompara-
biliter majoris indecentiæ Monstrositas
ista Spirituális, & magis horribilis a-
spectu, quam illa corporalis. Gvniel:
Paris: l. de virt: c. 7.*

Prænoto 6to. Cùm incumbat Confessario etiam munus medici ritè exequendum, & cum nullum in periculo proximo peccati versantem possit absolvere, debet per media præscripta ex occasione proxima facere remotam. Sunt, qui naufraganti in peccatorum Oceano auxiliarem non porrigunt manum, sed dissimulanter faciunt perire; Male faciunt Duces militiæ, qui suos milites armis validis contra hostes non instruunt, peius confessarii, quia remedia efficacia, ignorantibus pœnitentibus cōtra morbos animæ non suggerūt. Remedia hæc complura in Theologia Catholica, Varsaviæ non pridem in lucem publicam edita polonico Idiomate proposui, hic aliqua ex mente ascetatum in operis suggeram decursu. Cùm autem teneatur Confessarius, ut habituato interdum neget, interdum differat absolutionem, quatenus famæ pœnitentis coram astantibus consulatur, debet super inonitum prius pœnitentem de non danda absolutione, pro-

B

ferre

5.

ferre, *vg.* Miseriatur &c. & omīſſā forma absolutionis facere Crucem tacentē dicendo *vg.* Ego te benedico In Nomine Patris, &c.

Prænoto 7mo. Inratione agendi confessarii denotati per C. maiusculum, cum pœnitente signato per grandius. P. intelligitur Confessarius carens iurisdictione in casus reservados, ut hinc melius innotescat, quò recursus cum huiusmodi noxis fieri debeat, His prænотatis præcurrat aliis.

Ratio agendi cum Sacrilego Pœnitente.

Pœnit: Benedicite Pater. *Confess:* Dominus sit in corde tuo &c. P. Confiteor DEO, quia peccavi nimis cogitatione, verbo, & opere. Post Confessionem factam à mense: invanū nomen Domini invocavi. C. an tunc invocasti cum mentitus es? aut dubitabas de tuæ assertionis veritate. P. ita est. C. quoties ergo DEum testem mendacii fecisti? P. aliquoties. C. dic
certum

certum numerum periurii, ut tibi dicat conscientia, fuit ne decies tale perjurium? P. fuit & pluries. C. quoties ergo? P. vigesies. C. quare prius dixisti aliquoties? dicendum prius erat: peleravi! 20. scito te gravem tuis perjuris dishonorem DEO presenti fecisse. Non auderes Principem personam toties quoties in testem mendacii vocare, & ausus es orbis Dominum, qui tale nefas etiam subitanea morte punivit, ut habet vita S. Edvardi Regis. *Minus creditur hominibus, qui iurant frequentius*, ait S. Basil: in Ps. 14. Et hæc est periurorum pœna, ut etiã si verum iurent, non credatur eis. Perge ultra. P. quoddam mortale peccatum in præteritis confessionibus ex pudore reticui. C. peccare nos cogit fragilitas innata, & confiteri prohibet cōfusio peccati cognata. Malum enim facere pudor non est, & pudor est cōfiteri, timemus dicere, quod committere non timemus. Hæc tibi Chrysostomus serm: 34. tu mihi explica, quod-

7.

Bz

nam

nam fuit illud mortale. P. Copulam habui bis cum sponsa mea consanguinea in 2do gradu. C. nupsisti ne postea huic sponsæ? P. nupsi. C. putastne id liceret? P. dubitavi an non intercedat aliquod impedimentum dirimens. C. Omnino intercedit affinitas dirimens matrimonium. Debes talem fictam uxorem deserere. P. non possum sine scandalo, infamia & aliis gravib9 incommodis, præsertim cum suscepim ex ea 3. liberos. C. saltem debitum à

8. ficta coniuge nec pete, nec ei redde, & cum illa interea sic versare, semper præsentibus arbitris, tanquam cum sorore tibi exosa, & in alio lecto pernoctata, donec dispensatio superveniat. P. Bené, sed quis poterit in hoc dispensare? C. potest etiam Episcopus, sed in foro conscientie solum, idq; si hæc omnia verificentur in te: hoc est si matrimonium tuum fuit publicum, & impedimentum occultum, de quo etiam sponsa prorsus nescivit; item si in separatione esset scandalum, & non sit

facilis

facilis aditus ad Papam ob paupertatem vel aliam causam, vel certé ob periculum usûs putati matrimonii. Cardenas in crisi d. 79. n. 2. &c. quod tenet, & si sponsus ante matrimonium cognoverit Matrem sponsæ. Vide P. LaCroix l. 6. par 3. n. 835. P. ista omnia in me concurrunt, supplico Pater age meam causam, C. fac, quod faciendum dixi: ego curabo ab Episcopo dispensationem. Sed impedimento per dispensationem sublato, ut tuum convalescat matrimonium, debebis illud privatim etiam sine Parocho & testibus contrahere, ponendo cum sponsa novum consensum, allegata hac v.g. ratione, quod in priori, in facie Ecclesiæ contractu, consensum non habueris. Consensus enim invalidus, re ipsa non fuit consensus, cum fuerit nullus & irritus. V. LaCroix &c. sed de hoc puncto convenies me extra confessionem, melius informandus. P. dictis morem geram. C. quot annis in tali persistis matrimonio? P. 10

9.

B3   annis

annis. C. quoties tali usus es confu-
 glo? P. DEUS novit, C. id probè
 scio, sed & confessarius ex officio iu-
 dicis, id debet scire. Fuitne talis u-
 sus quotidie semel? P. ita est, inter-
 cesserunt tamen saltem 12. Menses,
 in quibus vel absentia, vel infirmitas
 prohibuit usum. Tactus autem turpes
 extra tempus coitus fuerunt quotidie
 bis p. m. C. à quot annis illud pecca-
 tum cum consanguinea sponsæ sacrile-
 gus subiecuisti. P. à 12. C. quoties sin-
 gulis annis confessus es, & Sacro epu-
 lo refectus, memor obligationis, cōfi-
 tenci? P. ter p. m. C. hæ tuæ confessio-
 nes, & Communiones fuerunt sacrile-
 gæ, & infructuosæ. Melius foret, si
 hucusq; nunquam esses confessus. Re-
 petendæ tibi sunt confessiones, his 12
 annis factæ. Itaq; compara animum
 pro confessione generali & comparaty
 sistes te Sacro Tribunali. P. scio, quid
 10. me premat, possum ulcera mea etiam
 nunc detegere. Fac quodvis Interea
 prius quæro ex te. Confessus es mihi
 per-

periuria commissa post ultimam confessionem, an etiam his fuisti obnoxius à puero, & quoties? P. difficile est assequi numerum. Puto singulis hebdomadis totâ vitâ, quæ est annorû 35. me peierâsse 6. p. m. semel autem cum gravi damno tertii, sed hoc damnum, non vivente parte læsa, quantocius ex asse compensabo, dando pro Missis de Requiem stipendia, pro Xenodochiis stipem. C. publicum cum gravi damno tertii perjurium, est in hac Diœcesi casus reservatus, at ego careo iurisdictione reservata. P. sed ego hoc scelus sum confessus habenti potestatem absolvendi à reservatis. C. si ita est possum absolvere, quia per confessionem etiam invalidam factam coram habente potestatem in reservata, tollitur reservatio peccati, etiam si forté quis oblitus fuit, inculpabiliter reservati casûs, nam tunc confessarius vult facere, quantum potest, sed potest tollere reservationem peccati non cogniti; ut habet LaCroix l. 6. Lugo

II. Viva &c. contra Svarez &c. P. etiam tres alios singulos seorsim induxi ad periurium cum præfato damno. Pollutiones tactu proprii corporis causavi 30. p. m. C. fuitne tunc delictum ad aliquas personas vel affectus? P. fuit ad liberas, & maritatas imò ad quascunq; C. dic quoties? P. ad liberas 15. p. m. ad maritatas 8. p. m. ad quascunq; 7. p. m. C. per quascunq; solasne liberas intelligis? P. solas C. fuitne etiam pollutio seu mollicitas voluntaria sine affectu ad ullam personam? P. fuit bis. C. ignis lignis, stimuli carnis, tactu crescunt. In honorem Christi manuum perforatarum, abstine manus à tali contactu, & mente ad DEum conversa per actum contritionis aliquem corpori inflige dolorem, vel recogita, an dares consensum huic tentationi, si tibi hic & nunc esset moriendum, si te viri timentes DEUM, viderent: vel ineffabiles delicias Cæli recogita, respectu quarum voluptates carnis, sunt merum fel: vel

DEum

DEum præsentem, in adiutorium, ne succumbas, invoca, vel mentem aliquare violenta aliò abstrahere, vg. aliquid memoriter discendo, aut retrogradè recitando. P. habui desideria merè interna ad personas voto castitatis ligatas 6. maritatas 10. liberas 20. masculas 3. Defixi oculos in cottum animalium cum affectu ad bestiam bis, ad liberas 3. Cogitationibus obscænis morosè cum delectatione deliberata sine affectu ad ullum inhæsi 10. p. m. Cantiones obscænas cecini pluries. C. quoties cum delectatione plena venerea, & sine affectu ad personam ullam? P. non memini. C. fuitne 100. P. non fuit his 12 annis, C. sed totà vità fuitne P. fuit 500. C. sic inclusisti numerum minorem in maiore, sed quoties cecinisti cum desiderio? P. cum desiderio ad liberas 40. p. m. ad maritatas 10. p. m. C. an & quot & quali peccato sumpserunt hinc alii occasionem peccandi? P. 10. p. m. & peccato solius impudicitia. Va peccatori, qui solus

12.

13.

non

non vult ardere in æternum, sed etiã
 alios ad id pertrahit, diaboli Aposto-
 lus. P. iactabam me bis de fornica-
 tione semel commissã. Imprecatus sum
 matri malum, id audienti, bis. De-
 14. traxi in materia gravi & occulta cum
 gravi damno famæ ter, C. in qua
 materia & quem infamasti? P. dixi
 quendam militem fornicationi deditũ,
 & Sacerdotem certi Ordinis sacrile-
 go coitu temeratum. C. primus for-
 te suam non curat famam, sed Reli-
 giosi famam teneris reparare. P. sed
 illi coram quibus detraxi, non habue-
 runt fidem detractiõni. C. cur ergo
 addidisti cum gravi damno famæ?
 P. de quodam etiam cum sit Nobilis
 dixi. quod sit rusticus. C. si is resci-
 ret id à te dictum, quo animo ferret?
 P. in diras & rabiem ageretur, C. an
 famam restituisti? P. non, sed nunc
 habetur ille nobilis pro tali, & coram
 quibus detraxi, sunt vitâ functi. Un-
 tamen adhuc meâ culpâ, famæ damnũ
 patitur, sed pari modo me prius in-
 fama-

famavit. C. ut servetur æqualitas, debes famam restituere, si ille tibi restituerit. P. sed nequeo sine iactura famæ. C. Utiq; fama tua non est præstantior, quàm fama eius cui detraxisti. P. ita est. C. ergo restituat tibi famam, & tu debes restituere. P. graves penitentias pro mortalibus post confessiones sacrilegas non implevi. C. nec tenebaris implere, cum in solis valedis confessionibus penitentia iniuncta obliget. Sed nonne erroneè iudicasti eas sub mortali implendas. P. ita est. Retraxi domesticos sine causa ab audienda Missa die festo. C. quot & quoties. P. 5. domesticos decies retraxi, & ipse Missam partim ex negligentia, partim ex iusta causa non audiavi die Festo. C. quoties ex negligentia? P. totâ vitâ v. cibis 50. p. m. ieiunia Ecclesiastica decies sine causa violavi. C. quot diebus, quoties, quomodo? P. diebus 10. bis in diem carnes manducando. C. Nonne etiam comedisti diebus esuriatibus cum solis lacti;

lacticiniis, & quoties? P. comedi 6.
 diebus ter in diem. C. nonne etiam
 sine iusta causa comedisti bis in die
 stricti ieiunii cibos esuriales ad satie-
 tatem? P. comedi feriâ 3tâ, & 5tâ ac
 Sabbato in quadragesima, item feriis
 6tis per annum non impeditis aliis
 ieiuniis Ecclesiasticis, quia audiui id
 utrumq; ex consuetudine in hoc Re-
 gno Poloniæ licere. C. consuetudo se-
 quenda, quam communitas sequitur.
 P. iussi serviliter sine gravi causa la-
 borare diebus festis. C. quot festis, &
 quamdiu? P. festis 20. p. m. & horis
 circiter 4. singulorum Festorum. C.
 16. *Plus proficiunt bona vestra ex bona ob-*
servatione Festi, quàm ex vestris labo-
ribus. Hæc S. Vincentius Ferrerius
 in asc. Dom: tu scito esse pec: mort:
 laborare die festo tribus horis. Ita
 Gobat in clypeo n. 283. Fill: &c.
 Quid habes amplius? P. plurimum non
 memini. Doleo de omnibus, quòd
 DEum offenderim, nolo amplius pec-
 care. C. si aliquod grave peccatum
 postea

6. postea tibi occurrerit, quòd adhuc rite non es confessus debebis illud clavis subicere. Nunc agnosce DEI benignitatem, quæ te tam diu sustinuit, & iram Creatoris plus non provoca. Laborasti strenuè pro inferno, labora posthac pro Cælo. Non tibi quadret illud Kempisii. *Pro modica præbenda, longa via curritur, pro æterna vita vix pes, à terra levatur. &c.* Ut autem pænas noxarum luas, pro pænitentia ieiunabis feriis 4tis toto anno. Confiteberis his singulis anni mensibus dices Coronas 6. decadam 70. & alia opera tua DEO pro peccatis quotidie totâ vitâ offeres. In occasione verò peccati recordaberis iam DEI præsentis iudicis tui, iam Christi pro te passi, iam mortis, & inferni, ad quem multi in actu peccati detrusi sunt. Quoties verò per annum tentationi aliquod ex his, vel simile medium non opposueris, toties sextarium dabis pauperibus, vel toties in diem semel tantum capies cibum. Esne

contentus hâc pænitiâ. P. sum
contentus, sed adhuc mihi occurrit,
quod in una quadragesima extra tem-
pus meridianæ cænæ, comedi sæpius
eluriales in parva quantitate cibos,
& quidem quavis die, ut hi cibi simul
sumpti sufficerent ad explendum 2da
refectione appetitum. C. *Paulum,*
17. *jejunium in Cælum evexit.* ait S. Bási-
lius Or: 1 Tu posthac cave, ne te gu-
la in infernum præcipitet. Excitet in
te amorem ieiunii S. Chrysi. hom. 2.
in Gen: dicens: Jeiunium est anima-
rum nostrarum tranquillitas, senum
decor, adolescentium pædagogus,
continentiæ magister, quòd omnem
ætatem, & sexum quasi diademate quo-
dam coronat. *Misereatur tui Omni-
potens Deus &c.*

Ratio agendi cum palliante delicta sua.

PÆnit: Cōfessus sum pro Paschate
peccata absolvi. C. forè pæniten-
tiam non peccata. P. ita est. cogita.

sum
 rrit,
 tem-
 pius
 ibos,
 imul
 2da
 um,
 Bási-
 e gu-
 et in
 n. 2.
 ima-
 num
 us,
 nem
 quo-
 mni-
 ate
 chate
 iten
 gita-
 es

tiones malas habui. C an maledícas,
 vel blasphemias vel alias. P. blasphe-
 mas. C. an placebant tibi? P. ita pla-
 cebant sicut placeret fur ingressus con-
 cubia nocte domum meam. C. salva
 res. P. die esuriali, & non esuriali
 comedi anates, & anatem unam occi-
 di. C. cur confiteris esum anatum?
 die non esuriali, cum id liceat, extra
 dies abstinentiæ à carnibus P. ego
 audiui esse peccatum. C. Pro com-
 dere, in Scriptura intelligitur imita-
 tio, ille enim alium comedere dici-
 tur, qui mores ipsius imitatur, ait Ber-
 chorius l. 2. moral. super Exod. c. 22.
 Si imitatus es anates pedibus vacillan-
 do ob excessum potûs utiq; peccasti.
 P. rem acu tetigisti Pater. C. ergo
 dicendum erat: excelsi mensuram in
 potu, ut pedibus vacillarem. Sed per
 cæsam anatem quid intelligis? P. ani-
 mal alienum. C. comedisti nè id. P.
 horret natura talem cibum. C. ana-
 tem comedere non horret natura P. sed
 ego hominem occidi, vocatum Anas.
 C.

C. ineptias lequeris, dicendum erat, hominem occidi. Compensâstine damnum hinc secutum. P. nullum damnum fuit secutum. C. hic homo an erat uxoratus, & cuius conditionis? P. fuit rusticus uxoratus. C. damnum uxori, & Domino intulisti, compensa. At cur dixisti fuisse indemne homicidium. P. quia nihil è rebus occisi accepi. C. promittis ne damnum ex morte occisi, uxori, liberis & Domino compensare? P. hoc homicidium fuit soli DEO notum. C. si tibi quis furaretur bovem valde occultè, an teneretur ad restitutionem? P. utiq; C. ergo & tu teneris restituere, an id proponis? P. propono. Cingulum amisi. C. iterum ineptis, quid culpæ, proprium cingulum amisisse? Nonne illum cingulum intelligis? de quo Sanctus Chrysost. serm. 23. innuit dicens *Lumbos nostros iubet Dominus adstringi balteo castitatis*. P. mi Pater, Inspector cordium es. C. quid ergo, an es fornicatus, & quoties? P. sum forni-

fornicatus bis. C. habesne uxorem?
P. habeo. C. hoc peccatum non est
fornicatio, sed ad ulterium. P. sed il-
la cum qua commixtionem habui, fu-
it libera. C. esto, tamen hoc nefas est
adulterium. P. potui iocari cum uxo-
re aliena. C. multa potuisti, quæ ta-
men non fecisti. An re ipsa iocatus es?
P. ita est. C. nonne iocari intelligis
verba obscæna? P. ita est. C. nonne
fuit secuta hunc iocum copula. P. fu-
it secuta semel. C. cur has tuas no-
xas his palliis involvisti. P. nolui
nuditate oculos offendere. C. stulti-
tia est, velle curari à vulnere, & vul-
nus medico non detegere. C. dolesne,
quòd hac insincera confessione DE-
um offenderis? P. doleo. C. quid ha-
bes amplius? P. nihil habeo. C. cur
non confiteris peccata, de quibus ex
publica fama constat. P. ut quid con-
fiteri scienti. C. etiam notum aliun-
de peccatum debet confessorio dici.
Accusa te primò, quod operarium
tibi operas suas nolentem ultra locare,

C

spo-

spoliatum in solis albis reliqueris, & ei nolueris debitum dare stipendium. 2dò quod grave damnum intuleris fortunæ tui vicini. P. utiq; has duas iniurias iam compensavi, & pro secunda etiam pœnas à iudice inflictas lui, ut quid ergo confiteri? C. ut ab his Sacramentaliter absolvaris. Accusasne te de illis. P. accuso. Dolesne quod DEUM offenderis, & proponis emendationem? P. doleo & propono. C. pro pœnitentia ieiunabis feriis 4tis quinque, aliquam eleemosynam dabis & septiduo decies Pater & Ave recitabis; & alia opera ordinaria pro peccatis offeres, recordaberisq; pœnarum infernalium in periculo peccati, &c. Miseriatur tui Omnipot. Deus &c.

Ratio prima agendi cum reſer-
vatorum reo.

PÆnit: C.D.O. in libro hæretici legi bis paucas lineas continentes rem, quæ est contra fidem. C. ſciſtiſtine id eſſe veritum ſub ex-
commu-

is, & communicatione Papali? P. scivi, sed
 dium. Becanus ait: *Catholicos in Germania*
 uleris *non excommunicari, quia legunt libros*
 dual *prohibitos. Hinc in Germania, ut &*
 ro se. *in Polonia inquisitores fidei non sunt.*
 fictas. Et P. Layman ait: *in his partibus se-*
 ut ab. *ptemtrionalibus, bulla cænæ, quo adlectio-*
 Ac. *nem librorum prohibitorum secundum*
 lesne *eum rigorem non est recepta. Itaq; in*
 ponis *sententia. P. Claudii LaCroix &c.*
 pono. *peccavi graviter, illas paucas lineas*
 s 4 ris. *legendo, cum me exposuerim pericu-*
 dabis *lo, & egerim contra finem totum le-*
 reci- *gis, non tamen incurri excommuni-*
 pro. *cationem. C. novi bene hanc senten-*
 æna- *tiam, tu quid ultra. P. svasi alteri*
 ccati. *duellum ex condicto bis. C. hic ca-*
 s &c. *sus est reservatus Papæ, at ego à re-*
 eser. *servatis abolvere nequeo? P. utique*
 casus *Papales habent sibi annexam*
 maiorem *excommunicationem. C. ita*
 omnino. *P. sed ego prorsus nescivi*
 svasionem *duelli esse vetitam sub ex-*
 communicatione, *adeoq; non fui con-*
 tumax *Ecclesiæ. C. si ita est, perge*
 ultra

20. ultra. P. incendi domum mei adversarii sciens, id esse prohibitum sub excommunicatione Papæ reservata. Sed mihi cum incenderem prorsus non occurrit lex excommunicationis latae in hoc nefas. C. quid tum. P. utiq; non pecco contra legem Ecclesiæ, si carnes comedam die esuriali prorsus immemor ieiunii. Ergo & in hoc casu non fui contumax Ecclesiæ. C. bene arguis, stat pro te Suarez l. 4. sect. 10. num. 4. Diana p. 3. t. & 41. Delbene, Krimer &c. contra Clarkm, Avilameti, & ratio est, quia c. 2. de const: in 6. dicitur: Sententijs per statuta Ordinariorum prolati non ligari ignorantes, ut animarum periculis obvietur, nisi sit ignorantia crassa seu supina. Hinc si scias percussione Clerici sub excommunicatione esse prohibitam, sed nescias esse clericum illum, quem percutis non incurres censuram. Sed tu memor esto obligationis compensandi totum ex incendio damnum. P. non possum pau-

pauper restituere. C. impotentia te
nunc excusat, at cum poteris, resti-
tues. P. Bene est. Victus tentationi-
bus perstiti in hæresi interna 6. dieb9.
& eam prodidi externo signo, nulli
alteri cognito. C. est hic quidem ca-
sus bullæ cænæ reservatus Papæ, sed
in aliis partibus, non in Germania,
vel partibus Septemtrionalibus, quia
hinc non est facilis imò moraliter
impossibilis ad Papam accessus, ob
sumptus magnos, iacturam rei dome-
sticæ, molestias, & pericula vitæ. Ita
Layman, Gobât, & alii docent iu-
xta quos possunt quicunq, approbati
in Germania (idem dico de Polonia)
absolvere ab hæresi, & lectione li-
brorum prohibitorum, nec est obli-
gatio tunc Episcopum, vel Nuntium
Apostolicum adeundi, etiam per E-
pistolam, vel per Nuntium, quia Ca-
non solùm obligat ad adeundum supe-
riorem. Lugo Bonaâ: vide Domin:
Viva, in prop: 3. f. 32. P. Sacerdoti
simplici instigante diabolo infligi ala-

21.

22.

pam'ad sanguinis effusionem. C. hæc percussio, cum non sit enormis, recurre ad Episcopum, vel mendicantes, qui possunt absolvere à casibus iure communi reservatis Episcopo inter quos est etiam iste casus. Ita LaCioix &c. contra D. Viva. Jam verò postea, si non vis sine Sacramentis é vita migrare, discere Clerum honorare. P. in hoc autem casu ad quem recurram, quod cuidam Clerico enorme vulnus inflixerim. C. recurre ad Papam. P. sed mihi moraliter est impossibilis ad Papam accessus ob sumptus magnos iacturam rei do nesticæ & pericula viæ, & vitæ. C. ergo recurre ad Episcopum. P. at nec Episcopum sine magna difficultate, & mora possum adire, cum sim pauper, valetudinarius, senex, rogo, absolve me Pater, ne forte tristis mors occupet inexpectatum. C. compensasti ne Clerico illatam iniuriam? P. compensavi. C. si hæc sunt vera, quæ opponis, possum te absolvere, sed

cum onere, & cessante hoc diuturno impedimento, coram Episcopo pœnitens compareas. Rationem verò, quod possim te ab his casibus absolvere, hanc pro tua informatione do, quia iuxta Perez, Dian. p. 11. tr. 8. ref. 49. &c, contra Suarez &c. Potest quisq; confessarius à casibus etiam publicis bullæ cænæ absolvere, quando datur impedimentum perpetuum, vel diuturnum adeundi Episcopum, tam in reservatis Papæ, quàm Episcopo, alias reservatio non esset in ædificationem, sed in destructionem. Quare sicut Papa censetur annuere, quòd possit Episcopus absolvere à casibus bullæ cænæ in casu necessitatis, etià extra mortis articulum, ne pro dilatione pœnitentiæ immincat periculum animarum, ita etiam censetur annuere, quòd possit aliùs Confessarius, si nec Episcopus possit adiri personaliter, & si Pater LaCroix l. 6. n. 1020. de cas. reser. doceat, faciendum tunc recursum ad Nuntium Apost.

vel Episcopum per literas vel nuntium: Sed Henriquez & Dicastillo apud LaCroix de cens. ni 138. dicunt eo casu non esse obligationem ad scribendum, quia mens censurantis, vel reservantis videtur esse ut delinquens si possit, ipsemet adeat personaliter, alioqui censeatur esse impotens adire. Idem apud eundem docent, in casu necessitatis, quando adiri nec Papa, nec Nuntius Apost. nec Episcopus potest, posse Parochum a casibus Papæ reservatis absolvere. P. rogo mi Pater quid intelligis per impedimentum perpetuum, & diuturnum. C. illud dicitur impedimentum perpetuum, quod est valde longum vg. 5. vel plurium annorum, quia in illo moraliter subest mortis periculum, si autem non censeatur adesse mortis periculum, ut si quis uno vel altero die deberet expectare copiam confessarii habentis facultatem delegatam, dicitur impedimentum temporale. Jam vero impedimentum diuturnum illud

est, quod habent impuberes, valetu-
dinarii, pauperes, senes, fœminæ. V.
Viva in prob: 3. f. 31. Tambur. l. 2.
in decal: c. 1. s. 8. P. mi Pater, video
te pietate & literis præstare, tot pec-
cata mea revolve in defectum vivæ
fidei, quæso propone mihi motiva cre-
dibilitatis. C. motiva hæc potes vi-
dere in Theologia Catholica &c. Hic
ea huic includo syllogismo. Illa sola
religio est vera, & in suis dogmati-
bus infallibilis, quæ & ad perfectio-
nem vitæ ducit, & licentiam peccan-
di excludit, & plurimos Sanctos o-
mnibus sæculis habuit, & plurimis
miraculis claruit & gentes semper con-
vertit, & semper habita, & dicta est
Catholica, & summam habet Docto-
rum omnium circa fidei capita con-
sensionem, facileq; controversias fi-
nit, sed sola Religio Romano Catho-
lica est talis. Ergo illa sola est vera.
E contra illa Religio est falsa, quæ pri-
mo nova est. 2do. successione Mini-
strorum ab Apostolis caret. 3tio. In-
ducta

25.

ducta est ab iis, qui legitimè missi non sunt. 4to. Nullis miraculis confirmata. 5to. Inducta ab hominibus malæ vitæ, & infamiâ notatis. 6to. Habet Authores in doctrina valde inconstantes, erroneos, sibi ipsis contradicentes, dolo malo, fraudibus, & mendaciis utentes, ut suam Religionem propagent. 7mo quæ omne studium bonorum operum tollit, sed licentiam vitæ tribuit. 8vo. Antiquas hæreses renovat. 9no. Nullam certam credendi regulam habet. 10. Multa secum adfert absurda. Sed aliæ Religionēs, ut Lutherana, Calvinistica &c. sunt tales. Ergo sunt falsæ. Maior est certa, minorem evidenter probat in libello, cui titulus: *Quæ fides capeffenda?* Lessius, ut nec hiscere adversarij possint. Hæc tibi hic & nunc sufficiant. P. de his & omnibus peccatis doleo, &c. P. pro pœnitentiâ &c.

Ratio Secunda cum eodem.

PÆnit: Violentas manus inieci in Matrem. C. hic casus est reservatus. P. ego nescivi esse reservatum, C. ignorantia non excusat à reservatione. Vade ad habentem in reservata iurisdictionem, & si vis esse longævus super terram, honora Parentes qualiter te velles honorari à tuis liberis &c. &c. 27.

Ratio tertia cum eodem.

PÆnit: Inebriatus sum. C. an ad amissionem usus rationis. P. ita est. C. bibendo an prævdisti te ratione movendum. P. prævdi sexies, interdum etiam non prævdi. C. remedium ebrietatis est, si quis inconditos & fædos tum suos, tum aliorum mores velut in speculo intueatur: ita Lacones pueris ostendebant servos temulentos, ut eorum gestus inconditos videntes, odio haberent ebrietatem. Hæc Cornelius tibi. Tu quid amplius mihi. Vota aliqua violavi 26

lavi. C. quæ illa vota? P. votum-
 quotidie dicendi Coronam o. deca-
 dum. C. quoties hoc votum violâ-
 sti. P. toto trimestri, item voto ca-
 stitatis obstrictus nupsi C. an sim-
 plici voto; P. solenin, tum enim
 Subdiaconus ex certo ordine Apostata
 C. matrimonium tuum est inva-
 lidum, & sacrilegum. Fuiſti hacte-
 nus corvus, esto columba, & ceu ad
 arcam Nòë, ad claustrum tuum redi.
 P. amor liberorum reditum inhibet.
 C. amor salutis æternæ persvadeat.
 P. timeo perpetuum carcerem. C. &
 carcerem infernalem non times? stul-
 tum te, si mavis in æternum ardere,
 quàm brevi tempore pro tantis deli-
 ctis tribulari. P. referam pedem ad
 claustrum, absolve me Pater. C. ex-
 cedit id meam potestatem, redi fili
 prodige à filiquis porcorum, ad do-
 mum Religiosorum, & ibi vinculis
 scelerum eximeris &c.

Ratio quarta cum eodem.

PEnit: Fui ebrius sapius. **C.** fuisti ne tuuc mentis compos? **P.** fui. 28

C. ergo non fuisti ebrius, sed solùm excessisti mensuram in potu, ad hoc ut sit quis ebrius mortaliter, opus est, ut saltem unâ horâ privetur usu rationis. LaCroix n. 327 **P.** rapui suppellectilem post intestatum Sacerdotem in ea Diœcesi, in qua hic casus est reservatus. **C.** qua ratione huc venisti? **P.** Ut in hac Diœcesi, in qua hoc precatum non est reservatum absolverem. **C.** si alia ratione huc migrâssis, ex tacito consensu Episcopi tuæ Diœcesis possem te absolvere, quia hac ratione huc te contulisti in fraudem reservationis, Episcopus tuus non censetur consentire ut te absolvam. Clemens etiam X. vetat. Vide LaCroix l 6 p.3. de refer: Remea ad tuam Diœcesim, confessurus habenti iurisdictionem in reservata, interea restitue ablata, ne sis similis Philisteis, apud quos fuit arca Domini 7. mensibus 1. Reg: 6.

Ratio agendi cum converso
hæretico.

29. **P**Ænit: Pater mi esto, Pater ani-
mæ meæ. Ego ovis perdita ad ovile
redeo. Amplector fidem Catholi-
cam cuius veritatem ab anno plenius
cognovi. Hæresim eiuro. C. an com-
parasti animum pro confessione ge-
nerali ex tota vita? P. comparavi.
Ab annis 10. ferè quotidie DEO re-
velanti discredidi 5. p.m. Dubitavi de-
liberatè de articulis fidei 15. vicibus,
ceremonias, & ritus Ecclesiæ derisi 10,
contra agnitam fidei veritatem per-
tinaciter loquebar 9. Docui ter quendam
hæresim. C. an secuto effectus? P.
secuto. C. cura, ut ab hoc vene-
no ocysime salves. P. malè locutus
sum de Matre DEI vicibus 4, de
Sanctis v. 6. irrisi Reliquias SS. v. 7.
dixi verba blasphema & iniuriosa
DEO. v. 6. blasphemias contra fidem
libenter audivi v. 10. canam luther-
anam sumpsi v. 9. Dæmonem inclu-
sum

sum annulo portavi annis 15. Volui
 peierare v. 15. non implere in gravi
 id, quod iuravi v. 3. Svasi ter alteri
 transgressionem voti castitatis
 cum libera. Falsas interpretationes
 Scripturæ excogitabam v. 6 Laudavi
 ter quosdam, quod Ecclesiæ Festa non
 servant. Volui Parentibus meis ter
 in faciem maledicere, & proximum
 graviter vulnerare bis, vindictamq;
 gravem de altero sumere v. 9. Dua-
 bus hebdomadis proximum gravi
 odio habui, ut illum etiam aspicere
 & alloqui nollem. Animo graviter
 lædendi honorem contumeliis affeci
 proximum v. 20. Bis inieci alterum
 sine causa in periculum proximum
 mortis. Svasi, effectu secuto, ut in-
 sons Catholicus includeretur carceri
 ad longius tempus. Ex odio fidei
 nolui Catholicum in aquis periculi-
 tantem salvare. Meum famulum non
 corripui de fornicatione, domi meæ
 ab eo committi solita. Uno actu
 volui commisceri cum maritatis 5. &
 libe-

- liberis 6. C. esne nunc, aut fuisti
 30. conjugatus? P. nec sum, nec fui.
 Somniis turpibus veneris delectabar
 v. 20. In cogitationibus turpibus
 morosé delectatus sum 100. p. m. cum
 prævisione secuturæ pollutionis in
 somno. Juribus confictis adiudicata
 meo Avo bona teneo. C. pereat
 mundi lucrum, ne fiat animæ da-
 mnum, teneris restituere, arbitrio pru-
 dentis compensando lucrum cessans,
 damnum emergens. P. restituam.
 Svasi ut damnum cuidam Monaste-
 rio infereretur, idque ex odio fidei,
 & secuto effectū. C. si damnum in-
 ferens non restituit, tu teneris totum
 restituere. P. ad expensas magnas
 31. iniquè citatum iaduxi bis, sed resti-
 tuam. Mutuos modios siliginis cor-
 ruptæ dedi cum pacto, ut mihi toti-
 dem sani grani redderentur modii,
 sed curabo ut mutuaris indemnus
 fiat. De his & omnibus peccatis
 doleo &c. C. si tibi aliquid nunc non
 detectum occurrerit crimen, debetis
 illud -

illud postea confiteri. P. utiq; nunc
ab omnibus absolvar. C. absolveris
à commissis directé, ab aliis indire-
cté. Ut autem directé ab omnibus
absolvaris, debes omnia clavibus su-
blicere. Interea recogita, quàm
gratus esses ei, qui te ex inferno ad
hanc vitam pro agenda pœnitentia
revocaret, vel qui ex servitute Tur-
cica eximeret, vel qui tibi cæco visum
restitueret. Infernus quidam est rea-
conscientia, servitus dura, esse obstri-
ctum hæresi, cæcitas summa Deo re-
velanti discredere. Ut fias DEO
tuo in libertatem assertori, & illumi-
natori gratus, posthac serva DEI
mandata, & pro pœnit: singulis duo-
rum annorum diebus in gratiarum
actionem, pro beneficio vocationis ad
fidem, dices 10. Pater & Ave, & A-
ctus fidei, spei, & charitatis repetes
v. 20. si aliqua die omiseris, compen-
sa sequenti. Confiteberis etiam saltem
octies singulis vitæ annis. Ad hæc
ieiunia singulis Sabbatis, & alia to-
tius

tius vitæ opera DEO quot diebus offeres. Interea, ut constet fidelibus de tua conversione, facies publicam, me assistente, fidei professionem &c.

Ratio agendi cum rustico lapidè rudi.

Confesi: Quid taces? ad quid huc venisti? P. pro confessione. C. confitearis ergo, quo DEUM offendisti? P. vel ego scio quo. C. quis debet melius scire, nisi tu? P. scio, quod nec cultro, nec securi, nec falce DEUM offendi, pedem tantum meum securi offendi. C. sed ego, quæ sunt peccata tua quæros? P. interroga me. C. tu ipse non interrogatus fateri debes culpas tuas. Præparasti ne te pro confessione? P. utiq; C. dic ergo peccata tua. P. peccata tua. C. ita est, tua dic peccata. P. non occidi, non clepsi, non irascor. C. hæc tua confessio est Pharisaica, non venisti te laudare, sed accusare. Dic tua peccata, non occidere, non furari,

ri, virtus est. Nonne es mentitus?
 P. vel semel. C. an tunc iurabas?
 P. iurabam. C. quid dixisti iurando?
 P. dali Bog, ut DEUM timeo. De-
 us videt. C. voluisti tunc DEUM
 facere testem mendacii. P. nolui.
 C. non dic ergo iuravi. Juramentum
 enim est, cum DEUS in testem vo-
 catur. P. sine iusta causa graviter
 diu laboravi diebus festis totius æ-
 statis. C. *servando Dominicam diem*
magis proficiunt bona tua, campus,
vinea, grex, quam ex tuo labore totius
anni. Hæc S. Vincentius Ferrerius
 serm: 3. Dom: 5. Trin. Tu perge
 ultra. P. adhuc Missam hic audiam
 C. sed ego dico, perge confiteri alia.
 Nonne laborando pro Domino, plus
 otio, quam negotio dedisti? P. ita est,
 sed ego non culpandus, sed defectus
 superintendentiæ. C. DEUS est In-
 spector cordis, hunc non es reveritus?
 quantum temporis tam infideliter la-
 borasti. P. anno 1. C. solvite tibi
 ex asse salarium Dominus? P. brevi

Dz solvet

32

solvet. C. fustibus deberet solvere. Nunquid pro otiositate merces accipitur. Pars tantum stipendii pro ratione laboris tibi debetur, sed si vis totum accipere, ulteriori labore forti & gnavo negligentias compensa, ut Dominus indemnus fiat. P. sed ego sum insuetus strenuo labori. Hinc ab hæreditario meo Domino, relicta mea coniuge, fugam arripui metu plagarum corpori meo infligendarum. C. à quo tempore fugitivus? P. ab annis 9. Domine. C. es ne iam confessus? P. sum. C. an es iussus redire? P. ita, sed metus plagarum redditum dissuasit. C. times plagas, & non timuisti causam plagarum? Plagæ te non temporales in aula, sed æternæ in orco manent, nisi redditum acceleres. P. accelerabo. C. ita tuos iam ludebas confessarios, nec tamen stetisti promissis? Ego non absolvam, redi prius ad Dominum, uxoremque, tunc eris capax absolutionis. Cæterum dolesne, quod DEUM offenderis, &c. &c.

Ratio agendi cum Nobili.

P Ænit: C. D. O. Rusticum mihi
noti heri, ab anno profugum 33.
apud me detineo. C. sicut furari,
sic & conservare rem furtivam non
licet, sed rusticus ad te profugus, est
res furtiva; nam se furatus est legi-
timo Domino. Illi proinde significa,
te transfugam extraditutum, sicut te-
nereris denuntiare, si haberes eius
equum ad te profugum. P. utiq; non
tenerer denuntiare, si ad me profu-
geret ob periculum vitæ, vel mutila-
tionis iniustæ. C. solus DEUS est
Dominus vitæ, & membrorum. Sed
num tale periculum egit in fugam
hunc hominem? P. protervia fuit
causa fugæ. C. ergo teneris indi-
care; utiq; in simili velles rationabi-
liter id tibi fieri. P. parebo iussis. Non
invigilo, ut mei subditi, & domestici
diebus festis intersint missæ, templo
non procul distante. C. quot anno-
rum est tua negligentia hæc? P. uni-
us anni. C. durissimum iudicium his,

qui præsunt fiet. Pastor es, teneris bono tuarum ovium præsertim Spirituali providere. Postea renitentem sine causa, hac in parte, plebem rusticam, multâ pecuniaria mendicis tradenda, domesticos negato illa die prandio plectere poteris. P. operibus indebitis gravavi rusticos. C. quoties cum gravi singulorum damno? & quot? P. singulos 6. rusticos v. 7. C. resarcito damnum cito prudentis arbitrio. P. ex levi causa graviter iussi semel fustigari subditum, ut tri-duo decumberet. Debitum grave semel non so'vi præsfixo tempore, cum essem ea solvendo. C. nonne hinc subditus & mutuator grave damnum passus? P. scio passos. C. ocyus damna compensa, debitum exsolve. P. cogitationibus venereis delectabar 10. sub secuta pollutione in somno. C. an prævdisti subsequituram? P. ita est. C. esne tu coniugatus? P. non sum. versus & libros spurcos legi cum voluptate obscena v. 10. C. non aude-

res præsentis Regis thronum luto com-
 maculare: Thronus Christi Regis
 Regum, est lingua tua, in qua per
 tot Communiones resedit: Thronus
 DEI est anima tua, in qua per gra-
 tiam sanctificantem requievit, & au-
 sus es hunc thronum talibus spurcitiis
 fædare, P. stuprum duabus liberis in-
 tuli, C. quoties? P. singulis semel,
 & gloriatus sum hoc peccato bis, sed
 non est habita mihi fides. C. tene-
 ris uni nubere, & aliam vel utramq;
 commodè dotare, vel curare effica-
 citer, ut æquè bene nubant, ac si essent
 virgines. Justitia enim exigit repa-
 rari, damna. P. id curabo. C. sed
 ego tibi absolutionem non dabo, cum
 in hac Diœcesi stuprum sit casus re-
 servatus. P. sed hic casus est ocul-
 tus, C. etiam oculi casus reservan-
 tur. P. & cur? P. Drews recensitis ca-
 sibus reservatis in Diœcesi Varmien-
 si, adiungit in distr: itiner. Hæc formula:
 A præmissis casibus (inter quos
 etiam est oppressor Virginis) dum

- occulti sunt, omnes approbati absol-
vere possunt; exceptis homicidio &c.
C. quod in una Diacesi concessum
est ab Episcopo eius, ad aliam non de-
bet trahi, ex qua tu es diacesis? P. ex
hac, in qua non subest reservationi
stuprum. C. si ita est, possum te ab-
34. solvere per iurisdictionem, ex usu ab
Episcopo tantum circa peccata suo-
rum diacesanorum, & in bonum pro-
priae diacesis. P. quod si hæc senten-
tia est falsa, an valebit tua absolutio,
C. valebit, quia in dubio iuris, Eccle-
sia supplet iurisdictionem, cum sup-
plere possit, hic autem est dubium
iuris, cum alii pro, alii contra senti-
ant. P. de his & aliis doleo &c. C.
Decimas an persolvisti? P. ut video
Domine Propheta es, ulcus meum
35. tetigisti, ab annis 10 non solvi, habens
copiam solvendi. C. forte non agno-
scis DEUM Supremum Dominum
omnium, qui in sui recognitionem
dominii, dedit hominibus ius exigen-
di decimas. Infideles olim diis suis de-
cimas

cimas persolvebant. ut innuit Plautus
 dicens: *ut decimam solveret Herculi.*
 Et tu non vis vero DEO solvere.
 Esto alter Jacob, qui Gen: 28. sic
 loquitur DEO: *Si dederis mihi panem*
ad vescendum &c. decimas offeram tibi.
 P. Decimas solvere, est se damifica-
 re, C. erras toto cælo. Multum
 hominis interest reddere decimas: ut
 docet S. August: l. de Doct: Christi
 dicens: *Si decimam dederis, non solum*
abundantiam fructuum recipies, sed e-
tiam sanitatem animæ & corporis con-
sequeris, quia decimas dando, terrena,
& cælestia præmia poteris promereri.
Hinc qui decimas dare nolunt, res alie-
nas invadunt, hæc ille si ei non cre-
dis, crede DEO Malach: 3. 10. di-
centi. Inferte omnem decimam in hor-
reum meum, & sit cibus in domo mea,
& probate me super hoc. Si non ape-
ruero vobis catarractas celi, & effudero
vobis benedictionem, & non corrumpet
fructum terræ vestræ, nec erit vinea ste-
rilis in agro &c. Huc spectat, quod

36.

legi-

legitur in vita S. Anselmi Episcopi
 Captuar: Villicus quidam S. Anselmi
 fructus collegit autumnales, & deci-
 mas, quas pro S. Anselmo debebat,
 retinuit. Cùm itaq; Sanctus horrea
 eius videret vix semiplena, quæsiuit
 à Villico, quàm ob causam tam pa-
 rum frumenti collegisset. Miror,
 inquit villicus & ego. Nam univer-
 sumriticū huc reposui, imò & deci-
 mas ipsas, quas non persolv: Ex-
 trahite, inquit S. Anselmus omne
 frumentum, & decimas statim per-
 solvite. Quod cū factum esset, &
 frumentum in horreum reductum fuisset,
 post decimationem ita frumen-
 tum crevit, ut horreum vix illud ca-
 pere posset. Vide labat. tit: decimæ.
 Hinc rectè concludit S. August: l.
 cit: *Si non decimaveris, decimaberis,
 & dabis impio militi, quod dare nolu-
 isti Sacerdoti.* P. Pater mi lumen cæ-
 co dedisti, experior dictorum veri-
 tatem. Sed de his & aliis doleo. C.
 Trident: Sess: 25. de refor: c. 12. pro-
 hibet

hibet decimarum detentores absolvere,
donec prius satisfaciant. Redde quod
debes prius, & tunc venies pro ab-
solutione. Interea actus contritionis
frequenta, ne te mors in malo statu
occupet. P. Pater mi impetravi an-
num induciarum à Parocho, cum o-
bligatione solvendi duplo plus, si non
stabo promissis. C. si ita est, absol-
vam te. Pro pœnit: confiteberis se-
quenti bimestri toties, quoties adver-
tes, te gravi tentationi succubuisse
non differendo confessionem ad tri-
duum, ut non differres certam gravis
morbi medelam. Venereas etiam
cogitationes in honorem B.V.M. sta-
tim relicies &c. P. bene. C. Mi-
sereatur &c. Ego te absolvo &c.

Ratio agendi cum sponso
inferi.

Pœnit: Sponsam meam osculatus
sum cum delectatione venerea. C.
scisne id esse p.m. P. scio, quia
cui finis, id est copula non licet, e-
tiam

riam medium ad talem finem non
 licet. C. cur ergo non dicis numerum
 talis peccati. P. non me reflexi, fuit
 id 10. p. m. Delectabar futuro actu
 coniugali venereé 7. sed oro, an pos-
 sum ego nubere sponsæ meæ Nobili,
 cùm sim in re rusticus adscriptus
 glebæ, licet in vicinia habear ut no-
 bilis. C. decipies sponsam in re gra-
 vi, sed tuum matrimonium foret va-
 lidum, quod Sanchez de matr: dicit
 fere certum; sed esset invalidum, si
 sponsa tecum contraheret sub condi-
 tione, si es Nobilis. Desiste omnino
 à talibus nuptiis, quære similem tui
 sponsam, & ad Dominum redi: an
 præstabis id? P. præstabo. Peccavi
 cum bestia septies, & falsificare sigil-
 la, & chirographa attentavi bis. C.
 bestialitas, & talis falsificatio sunt hic
 casus reservati, in quo careo iurisdic-
 tione: P. sed ego non effectû sed so-
 lo affectu hæc scelera commisi. C. di-
 cendum erat prius, interna peccata
 38. non reservantur. P. tactu impudico
 partis

non partis veneræ meæ oblectatus sum si-
 ne pollutione. v. 20. Tetigi me turpi-
 ter ob delectationem veneræ v. 5.
 sed hæc non subsecuta. Non accepto
 stipendio pro annuo famulatu, nec
 habita spe solutionis, clam accepi à
 Domino rem, parem stipendio, an
 teneor restituere? C. restitutio sup-
 ponit culpam. Hic tua non fuit cul-
 pa: si tibi Dominus volet satisfacere,
 dices: sit hoc interea apud te, modo
 non indigeo, quando requiram red-
 des, & postea non require. P. dum
 raperet quidam refertam aureis ci-
 stam cuiusdam Domini, occidi iniu-
 stum aggressorem. C. an cum mo-
 deramine inculpatæ tutelæ, seu an
 poteras ex charitate alienam rem de-
 fendere aliter, quam occidendo. P.
 non poteram, at hæc occisio unicé
 ordinabatur ad conservandum bonū
 hoc temporale. C. hoc in puncto tua
 intercessit culpa. Debebas malum hoc
 proximi ordinare ad bonum longé
 præstantius, scilicet ad quietem in
 Repu-

39. Republica. Vide Doct: Viva in prop: 15. ab Innocentio confixis: P. amicus mihi optavi mortem, ad evadendas leves calamitates. C. proximo optare mortem ex levi causa est peccatum mor: ergo & sibi, cur non dicis numerum quoties tibi optasti mortem. P. 20 plus m. C. an non stultus est, qui volens evadere ictum virgæ, resolvit se ad ignem æternum? Talis es tu: an post mortem putas te recipiendum in sedes Beatorum, præmisso tali crimine. Pænas æternas meritis, male refugis temporales. Singulare DEI beneficium, hic pro peccatis affligi: & tu tam ingratus fuisti huic gratiæ singulari, inmemor illius, quod Sacra Litera de DEO ait, quem diligit, castigat. P. de his & aliis doleo &c.

Ratio agendi cum sponsa de præsent.

Pænit: C.D.O. Conscia peccati mor: contraxi inscitis Parentibus matr.

matrimonium: C. cuius peccati? P.
 fornicationis factæ cum sponso. C. de 40.
 buisti prius confiteri, aut saltem con-
 teri, sed quoties hæc fornicatio facta.
 P. 4ter. C. & quoties te coniecisti in
 proximum periculum fornicationis
 cohabitando sponso. P. bis: Marito
 debitum petenti primò biestri non
 reddidi, erronee putans me ad id o-
 bligari graviter. C. quoties cum tali
 errore conscientie instanter petenti
 non reddidisti? P. 20. p. m. cum affe-
 ctu ad alium reddidi v. 10. C. an ad
 liberum? P. nobilis est. C. non hoc
 quero, sed an liberum matrimonio
 vel voto? P. ita est. Inobediens fui
 marito in re gravi v. 6. In faciem
 maledixi marito graviter hinc offen-
 so 3. Maledixi ex impetu iræ dome-
 sticis crebro, ut impotens mei essem.
 C. sic irata respice speculum, & illud
 te feræ non homini consimilem exhi-
 bebît. Recogita etiam Christi agni
 patientiam, & leoninam depones fe-
 rociâ. P. de his & aliis doleo &c.

Ratio

Ratio agendi cum coniugato sciolo.

PÆnit: In excommunicatione inno-
ri incurſa per additionem Miſſæ
cum excommunicato vitando con-
traxi matrimonium in facie Eccleſiæ.
C. an per auditionem totius Miſſæ,
& ſine gravi cauſa. P. ita eſt, pro-
pter ſolam voluptatem, non propter
prolem nupſi, idq; ſponſæ coactæ me-
tu gravi. C. matrimonium tuum eſt
invalidum. Quoties durante tali me-
tu uſus es matrimonio. P. 10. C. &
42. quoties voluiſti uti, non ſecuto effe-
ctus? P. v. 7. C. omnino tibi deſiſten-
dum eſt à tali connubio. P. at poſt-
quam ceſſavit cauſa metûs habuim⁹
copulam ſincero affectu maritali, &
animô nos ad mortem habendi con-
iuges, & pacificè viximus per annum
& medium, nunc diſcordes. C. ſi ita
eſt, omnino perſiſte in matrimonio,
nec illud iteratô contrahere teneriſin
facie Eccleſiæ (V. Gobat n. 261.) &c.

P.

gato P. sed istius nunc meæ uxoris patri-
 nus fui in Baptismo. C. an in Bapti-
 smo solenni cum ceremoniis consuetis
 Ecclesiæ. P. in Baptismo privato,
 dum illa infans esset in periculo mor-
 tis. C. persista in matrimonio, quia
 probabilius non incurrit patrinus im-
 pedimentum cognationis Spiritualis
 ex baptismo privato. Si vero in re in-
 currit, Ecclesia in dubio iuris dispen-
 sat, cum dispensare potest. P. sed du-
 bium prudens habeo num mea uxor
 præterita vivat. C. adhuc in hoc
 matrimonio persiste, sed debitum nul-
 latenus pete, si habes spem obtinendi
 maiorem certitudinem de vita prio-
 ris consortis. Non enim fas est stan-
 te dubio prudenti, operari contra le-
 gem. Debitum autem redde bona 43.
 fide petenti, quia est in possessione iu-
 ris, ut petat debitum; & tu in obli-
 gatione, ut reddas. V. Carden: in 2
 cris: d. 19. Sanch: l. 2. d. 44. LaCro-
 ix &c. Interea quaero, an istud du-
 bium prudens tibi ortum, est, iam
 P. **E** **coa-**

contracto hoc matrimonio. P. ita est.
 C. si ita est, resolvo cum LaCroix de
 usu matrim: dicente sic: *Si uterque
 coniux bona f. processerit, erit possessio.
 Furis pro utroq; ad petendum, & red-
 dendum debitum.* Nec ab hoc iure
 poteris dimoveri, donec tibi probe-
 tur supervivere priorem coniugem.
 P. at habitâ probabilitate magnâ de
 morte prioris coniugis feci votum
 perpetuum religionis, & castitatis
 44. possum ne reddere debitum? C. potes,
 sed non pete. Si autem supervixeris
 uxori præsentî, redde DEO vota tua.
 Quod si casu quo, rescieris uxorem
 tuam præteritam superstitem, nec red-
 dere præsentî coniugi potes debitum:
 sed priori coniugi reddere poteris. non
 petere. P. sed votum castitatis an non
 impediet. C. in præiudicium uxoris
 prioris hoc votum factum non obli-
 gat. P. infirmanti periculosè famulo
 non curavi vocari confessarium. C.
 hæc est pæna dominorum, ut etiam ipsi
 in extremis careant confessario, quem
 peri-

periclitantibus de vita subditis, non
 providerunt. P. causavi in me contra
 charitatem propriam nimio potu,
 gravem capitis dolorem, nauseam sto-
 machi ad 7. dies bis, invitavi amicos
 ad haustus, quibus probabiliter præ-
 vidi inebriandos. C. quot, & quoties?
 P. 7. erant bis sic tractati seorsim.
 Sine rationabili causa ad prandium
 invitavi ter eum, quem scivi solere re-
 dde ebrum plenè. Pauperibus peten-
 tibus stipem in neessitate comuni,
 ordinariè negabam. C. ò infelicitas
 generis humani certa bibendi lege cõ-
 tenditur, qui poterit vincere laudem
 meretur ex crimine. - - Quam multi
 inveniuntur, qui ebriosos & luxurio-
 sos, amplius, quàm oportet, cogunt
 bibere, & ante ostium pauperibus
 petentibus, vel unum calicem distimu-
 lant dare. Quando animalia ducun-
 tur ad aquam, ubi saturaverint sitim
 suam, etiam si super aquam ipsam
 diutius detineantur, repleta siti, bibere
 nolunt omnino, nec possunt, contide-

45.

rent ebriosi, si non peiores animali-
bus iudicandi sunt. Hæc tibi intonat
D. August: serm: 231. de temp: Tu
quid amplius, P. non impedivi alie-
nam ebrietatem, dum sine incommo-
do possem ex charitate v. 5. Reum
inebriavi, ut ad crimen fatendum in-
ducerem, & ex hac scientia processi
ad sententiam. C. ebriis non plus
debet credi quàm somniantibus. V.
Gobat c. 19. n. 61. P. exterius vocavi
DEUM in testem falsi. & interius
46. non habui animum iurandi. C. cur
non dicis quoties? P. quia hoc pro
peccato mortali non habui. C. omni-
no est mortale, quia grave vilipen-
dium DEI est, & directè contra fi-
nem iuramenti, qui est assecurare de
veritate, qui finis evertitur, si homi-
nes intelligant, posse absq; gravi pec-
cato fictè & falso iurari. P. utiq; sic
iurans propriè loquendo non iurat,
ut & qui vovet sine animo vovendi,
re ipsa non vovet. C. sit hoc verum,
quod adfers, sed falsa est hæc propo-
sitio.

fitio, Cum causa licitum est iurare,
 sine animo iurandi, est enim ab Inno-
 centio XI. confixa. P. iuravi sine
 animo implendi bis, [Item iuravi] DEO 47.
 rem indifferentem semel, & bis bonam
 rem, sed ob finem indifferentem, nec
 iuramentum implevi, an teneor im-
 plere? C. non teneris. Deus tantum
 honesta curat, & non indifferentia, P.
 utiq; tenerer iuramento factô homi-
 ni de re minùs bona & indifferenti.
 C. ita est, quia homo vult sibi utilia
 vel commoda, non semper meliora. P
 sed si res, quam iuravi, postea mutatis
 circumstantiis, ex vana & indifferenti
 fieret honesta, an tenerer iuramento?
 C. non firmatur tractu temporis, quod
 initio non subsistit: Reg. 18. iuris in
 cto. P. ergo non teneor pro illicita
 copula iam facta dare iuratum pre-
 tium. C. teneris, quia hæc solutio in
 se mala non est, nondum tamen pera-
 cto crimine, teneris rescindere con-
 tractum. C. memor pec: mort: in præ-
 terita confessione obliti communicavi.

E3

C. utiq;

C. utiq; sine nota potuisti redire ad
 confessionem, & confiteri saltem alteri.
 P. ita est. C. est præceptum confi-
 tendi omnia mortalia ante Communi-
 ex sensu & praxi fidelium. V. Lu-
 go &c. P. votum peregrinationis ad
 limina Apostolorum non implevi, sed
 an teneor? quia putavi Romam di-
 stare 100 miliaribus, cum distet 300.
 C. non teneris, quia promissio hæc
 facta est non absolutè, sed sub virtua-
 li conditione 100 milliarium. Utique
 non vovisses, si tam longe distare sci-
 visses. Quid amplius? P. satis est
 Domine: ad pœnas inferni vel semel
 peccasse, & ego tam multam operam
 posui pro inferno, ut ponam pro Deo
 allaborabo; De his & aliis doleo &c.
 Sed antequam discedam hinc, peto
 resolutionem: aliquoties provocatus
 ad duellum, non acceptavi. Timidi-
 tas mihi exprobratur, An possum
 acceptare? ne timiditatis notam in-
 curram. C. non potes. Non enim
 iure naturæ licet exponere propriam

& alie-

& alienam vitam periculo, ob finem
valde levem. Nec incurres apud vi-
ros cordatos notam timiditatis, sed
potius repuraberis insipiens, & vitæ
prodigus, si duellum acceptes, & so-
lum notaberis timiditatis ab idiotis,
qui vani nominis umbram sequuntur.
Sic vir liberalis si invitaretur ad proii-
cienda, vel vocanda in periculum
omnia bona sua, stultè ageret, si an-
nueret propter notam avaritiæ, quia
nemo cordatus diceret, eum ideo esse
avarum, sed potius laudarent omnes,
quod repulerit talem incitorem. C.
pro pæniti: dabis eleemosynam iuxta
tuum posse &c.

Ratio agendi cum habituato.

PÆnit: Soleo ex consuetudine pe-
ierare, sed sine advertentia plena
mali. C. huic consuetudini tol-
lendæ an insistebas advertens obli-
gationem tollendi. P. id prorsus ne-
glexi. C. hæc tua periuria sunt pec-
cata in causa seu in in voluntate non

48.

removendi consuetudinem. Sic homicidium in ebrietate plena perpetratum non est formaliter peccatum, cum non sit liberè commissum, est tamen peccatum in causa voluntariæ ebrietatis, positæ cum prævisione homicidii. Dic quoties, & à quo tempore sic peierasti. P. à 4. mensibus quotidie ter plus m. C. ut hanc consuetudinem evellas, v. 30. abstinebis à mendacio in honorem B. V. M. & quotidie petes gratiam à DEO non peierandi. P. faciam id. Concubinam in superiori confessione iussus eicere, hucusq; retineo, & illi commisceor. C. vade eice prorsus hanc pestem. Constat te non habere propositum firmum vitandi pecc: cum eius occasionem non amoveris; Vult comburi, qui è medio incensæ domus non exiit: vult mergi, qui naufragus non arripit tabulam. P. hodie certo scelus hoc eliminabo: C. verbis non credo, factis credam &c.

Ratio agendi iterum cum
habituato.

Pœnit: Post confessionem ab octo 49.
diebus factam in eadem recidi
scelera. Quotidie 7. p. m. volun-
tarias pollutiones habui. C. quamdiu
huic infixus hærebis limor? Quid
prodest curari & resurgere à morbo,
si iterum volens in morbum recidas?
Quis modus vincendæ tentationis ti-
bi datus in superioribus confessionib9
C. in aliis nullus est datus, in præte-
rita confessione iussisti Pater mi pro
pœnit: continere manus à turpi tactu
in honorem Christi manuum trans-
fixarum, & in hac tentatione ~~re~~petere
actus contritionis, 10. aut aliquid re-
trogradè recitare, sed nihil horum feci,
quod mihi id non occorrebat. C. quis
tibi natus esset de illo milite beng
armato, qui rogatus, cur se tamen
normiter permiserit imbelli hosti sau-
ciare, responderet, oblitus sum hosti
arma opponere. Idem tibi applica,
Venies ad me pro confessione, post
biduum

biduum. Interea media tibi suggesta tentatus adhibe. Adhibita victorem, reor, facient, & dignum beneficiô absolutionis, nunc vade in pace, si hanc tibi permittent noxæ. Impli enim quasi mare fervens &c.

Ratio agendi cum iniquo possessore, & damnificatore.

50. **P**Ænit: Meo iussu ablatu est discantista cuiusdam templi. C. hoc grave damnum an restitues? P. hic puer est meâ contentus aulâ. C. Sed nec DEI gloria, nec ius edocendi alium erit contentum, si non restitueris. P. restituam. Jussi semel auferre canem venaticum magni valoris. C. an effectu secuto? P. non secuto. Jussi quendam solùm graviter vulnerari, sed mandatarius excessit fines mandati, & occidit, an teneor ad restitutionem uxori liberis &c. C. qui non est causa damni non tenetur ad restitutionem. P. furi serio minitanti mortem

mortem, nisi illi ostendam meam pecuniam, ostendi alienam. C. fuisti causa damni proximi, teneris ad restitutionem. P. utiq; non tenerer, si iuberet; quamcunq; pecuniam ostendi, & ego ostenderem alienam. C. hoc verum est. sed hic noli disputare, si non vis errare. P. dum inferretur proximo damnum non defendi, nec prohibui, & post illatum non admonui damnicatum, cum possem sine incommodo, an teneor ad restitutionem. C. tenebarisne ad impediendum & admonendum ex officio, vel contractu, an ex sola charitate. P. tenebar ter ex charitate, bis ex contractu. C. damnum illatum, quod deberes impedire ex sola charitate non teneris restituere, sed teneris, quod ex contractu vel officio debebas præpedire. P. ad inferendum damnum grave quendam induxi semel, sed fortè non teneor restituere, cum hinc non sum factus ditior. C. teneris, si ille à te inductus non restituit. P.

sal.

saltem in hoc casu non teneor restituere. quod quendam impedivi, ne daret cuidam pauperi & digno largam stipem. C. teneris, quia hic pauper habuit ius conditionatum ad stipem, si quispiam dare vellet, & habuit ius absolutum, ne sic inque impediretur. P. sed ego ideo impedivi, quia res danda pauperi erat furtiva. C. si ita, non teneris restituere, si Dominus rei supererat. P. manifestando verum, sed occultum crimen alterius, impedivi eum à consecutione honoris. C. obligaris ad famam & damna reparanda. P. iussi furari modium tritici, tunc solium vendi fl: 8. C. an Dominus servasset triticum usq; ad illud tempus, quò vendebatur fl: 8. P. non servasset. C. debes adhuc restituere fl: 12. ut Dominum serves indemnem. P. si restituero solùm 10. re-rentis duobus, an retentione hac peccabo mortaliter. C. an illi Domino, sufficiunt duo floreni pro sustentatione unius diei sibi congrua, conside-

rata

ratâ sola eius personâ, secundum necessitatem victûs, vestitus, & habitationis. P. omnino non sufficiunt. C. sicut furari tali Domino 2. fl. non est mortale, sic & retinere. Vide Sbogar Theolog: radic: LaCroix &c. qui docent quantitatem furti mortalis, desumendam esse ex gravi incommodo personæ damnificatæ. P. 10. iugera alieni agri biennio tenui, sed iam heri restitui. C. restituiistine fructus perceptos, detractis expensis &c. P. nullum fructum percepi, quia agrum non colui. C. sed Dominus coluisset. P. omnino. C. damnum emergens repara. P. sed ille Dominus famæ meæ gravem inulsit notam, sed vult abolere. C. potes non compensato damno, expectare famæ tuæ restitutionem. P. lumine accenso intrare volens domum Caii ad furandum, fortuito casu accendi horreum, an teneor ad restitutionem. C. non teneris, quia hoc damnum non est secutum ex formali iniuria contra Caium, cum illud

§ 1.

Illud non intenderis. P. ergo etiam non teneor reparare damna, ab aliis furibus illata Titio, cuius domum ingressus, accepi aureum monile, & ianuam apertam reliqui, prævidens periculum, ne alii intrent, & furentur. C. teneris: fuisti enim causa talis damni. P. an etiam teneor restituere elemosynam, quam accepi fingens me pauperem. C. teneris restituere danti, vel pauperibus, si præsumis Dominum velle restitutionem, quia Dominus noluit in te transferre dominium rei, sed in pauperem. P. damnum commodati equi sine ulla mea culpa amisi, non reparavi. C. obligasti ne te ad id, quo casu equus periret. P. non obligavi. C. ergo casu fortuito Dominus imputet damnum, quod tamen tu post sententiam iudicis reparare debebis, ut te obedientem præstes. P. rem alienam à me bona fide emptam, longé maiori pretiò etiam bona fide vendidi. C. teneris domino restituere incrementum preti.

P:

P. vestem alienam sericam bonâ fide
 dono acceptam per usum detrivi, nunc
 Dominus à me exigit valorem eius,
 an teneor restituere? C. si tuam ve-
 stem sericam interea detrivisses, tene-
 ris; si autem viliores, debes restituere
 cum veste attrita tantum, quantum
 factus es ditior ex re aliena. P. fu-
 ratus sum 30. aureos, at fors non te-
 neor restituere, quia in restitutione
 deberem impendere alios 30. è meis.
 C. teneris adhuc restituere, potius ti-
 bi reo damnum patiendum. quam in-
 nocenti damnificato. P. tunc etiam 52.
 teneor restituere cum damno meo du-
 plo vel triplo. C. charitas videtur di-
 ctare, quod creditor rationabiliter non
 postulet, cum damno duplo restitutio-
 nem, sed præsumitur velle rem dari
 pauperibus. Lugo D. 20. n. 190. §. 8.
 Illus: Sporer Croix &c. P. sed hoc fur-
 tum nequeo restituere sine damno sa-
 mæ, quæ est altioris ordinis, quam pec-
 cunia. C. potuisti sine damno aufer-
 re, poteris & restituere vg. pecuniam
 mutu-

mutuam ex condicto nunquam' repen-
tendo, vel per confessarium restitu-
endo &c. P. mi Pater exciderem, à
proprio statu, privarem me equis, fa-
mulis, armis, si hæc omnia deberem
restituere. C. si iustè hunc statum
acquisivisti, potes aliquamdiu differre
restitutionem. P. hæc fortuna & sta-
tus est iniquè acquisitus. C. teneris
quamprimum etiam cum iactura sta-
tûs restituere; sic enim non excides
à proprio statu, sed ad priorem redi-
bis: potes tamen tibi retinere necessa-
ria ad tenuem victum & vestitum.
P. quod est valde difficile, est mora-
liter impossibile. Ad impossibilia au-
tem nemo obligatur. C. si scires cer-
tòre, restitutione facta, Regem P. loniæ
futurum, an restitueres cum iactura
præsentis statûs. Putiq;. C. fac idem
pro Regno aeterno in Cælo. Fran-
ge pro DEO difficultates, qui fregisti
pro mundo. Si enim ex sensu D. Au-
gust: *Tanta suffert anima, ut possi-
deat, unde pereat, quânta debet sufferre,*

ne pereat. P. utiq; si mihi valde difficile sit, vg. Sacrum die Festo audire, non teneor audire: ergo nec rem aliquam restituere. C. lex naturæ obligat etiam ad impossibilia moraliter, tu autem lege naturæ teneris ad restitutionem. Si DEUM timueris, providebit tibi vitæ necessaria, qui providet volucris. P. solvar à vinculo restitutionis, ingressu Religionis. C. ius naturæ prævalet Evangelico consilio. Fac primo, quod lege naturæ præcipitur, tunc facies, quod est consilii. P. itaq; ablata dominis, erogabo pauperibus. C. an fores contentus, si tibi aliquid magni momenti auferretur, & mendicabulis daretur, P. non. C. quod rectè tradicâsti, fac, aliàs tanquam indispositum non absolvam. Quid tibi prodest, momento vitæ, temporalibus frui, si in æternum pereas. Mihi pareas, ne pereas. P. parebo, & de omnibus doleo &c. C. pro pœnit: dices &c. facies &c.

Ratio agendi cum Parocho.

54. **P**Ænit: C.D.O. Ex ebrietate gravi contracta infirmitate, non recitavi Officium Divinum unius diei: dubito an teneor restituere fructus tali recitationi respondentes. C. Ecclesia illos solos obligat, qui non habito legitimo impedimento non recitant, infirmitas autem v.g. est legitimum impedimentum. P. sed infirmitatem causavi ex intentione non orandi. C. nemini sua fraus debet patrocinari, teneris ad restitutionem. Vide Gobat. n. 31. &c. P. an etiam teneor, quod omiserim ex singulis horis unum Psalmum. C. non teneris. Ita Gobat Bonac. &c. contra Suarez, quia Canones pœnam restitutionis illis solum imponunt, qui horam integram non recitant. P. semel legitime impeditus non recitavi Officium trium nocturnorum, cum possem legere unum nocturnum. Interdum Officium Divinum non recitavi cum attentio

cho. 55.
 te gra-
 non re-
 unius
 re fru-
 es. C.
 ti non
 on re-
 t legi-
 infir-
 e non
 debet
 onem.
 etiam
 lis ho-
 neris.
 arez,
 nis il-
 inte-
 gitimé
 n tri-
 lege-
 Offi-
 n at-
 tio

tentione interna. Requiritur hæc
 sub mortali? C. alii dicunt requiri,
 alii non requiri. P. absq; causa &
 licentia Episcopi ultra bimestre ab-
 fui à Parochia, an teneor restituere
 totos fructus, an etiam illos, qui re-
 spondent residentiæ neglectæ. C. te-
 neri restituere totos fructus commu-
 nior fert sententia, sed probabile, te-
 neri solum illos, qui respondent soli
 residentiæ neglectæ, non verò aliis
 Officiis. P. sed teneor ad restitu-
 tionem ante sententiam iudicis. C. te-
 neris, si ob absentiam damnum illa-
 tum sit Ecclesiæ, secus non teneris,
 cum Tridentini verba quo ad hoc
 punctum non sint in eo rigore rece-
 pta: ut putat Layman l. 4. tr. 216.
 P. alia etiam anni parte ex iusta cau-
 sa solum uno bimestri abfui à paro-
 chia sine damno ovium, an teneor.
 C. Trident absentiam duorum men-
 sium impune videtur permittere, si
 adsit iusta causa. V. LaCroix de
 oblig: par: &c. P. non sum ingressus

domos peste infectorum, quibus aliter non potui ministrare Sacramenta. C. malus est miles, qui prælum imminens declinat, peior pastor, qui periculo vitam non exponit, periclitantibus ovibus. P. omisi integro mense dicere parochianis, Verbum DEI. C. Bonac; in decal: d. 5. p. 2. n. ait pecare mort: parochum omittentem uno mense conciones. P. per meam negligentiam aliqui decesserunt sine Sacramentis é vivis. C. quod mortui sunt? P. 7. Rudes etiam non valentes Ecclesiam adire, in gravi necessitate Spirituali existentes, non adii, non instruxi. C. *Si non fueris locutus, ut se custodiat impius à via sua, ipse impius in iniquitate sua morietur, sanguinem autem eius de manu tua requiram.* hæc ubi Ezech. c. 33. v. 8. P. extra meam Diæcesim audivi confessiones 30. pœnitentium alterius Diæcesis. C. an bona fide processistis? P. in dubio an liceret, processi. C. probabilis est sententia, posse Parochum

chum extra suam diæcesim licet au-
dire confessiones alienorum sine ap-
probatione. Sed probabilior est con-
traria, quia mens Episcopi appro-
bantis videtur esse, approbare pro
sua diæcesi quoad suos subditos, non
pro tota Ecclesia. V. LaCroix n.
1516. &c. contra viva. P. sine iusta
causa non excepti confessiones volen-
tium ovium reconcitari, C. Suarez
Arr: &c. docent, non fore mortale,
si semel aut iterum sine extraordi-
naria ratione, extra necessitatem pe-
tent, deneget Parochus Sacramen-
tum, quia tunc communiter non cen-
setur subditus graviter iniustus, cum
damnum aliàs facile suppletur. P. at
ego saltem 50. subditis pluries peten-
tibus confessionem, negavi aures.
C. qui est ex officio Pastor, tenetur
ex iustitia suis subditis, etiam extra
necessitatem gravem rationabiliter
petentibus, conferre Sacramenta. Ita
Suarez, Lugo & CC. P. in excom-
municatione ex metu gravis infamiae

celebravi Missam, dubito an non incurri irregularitatem. C. per metum gravem excusaris à peccato, & à pœna ei annexa. Ita Lobner, Suarez

57. &c. P. habitâ copiâ confessorii in circumstantia gravis metûs, licebatne mihi excommunicato confiteri, (confiscius pec: mor: eram) an etiâ præmittere Missæ, actum contritionis, C. Ecclesia præsumitur pro hoc casu præcipere præviam Missæ, confessionem. P. bis adstiti matrimonio mearum ovium, extra fines mæ parochiæ sine licentia parochi loci. Exspiravit approbatio ad excipiendas confessiones, excepi tamen confessiones duorum bene valentium, num mea fuit valida absolutio. C. valida, si illi ex communi errore putabant te habere omnia requisita ad excipiendas confessiones. P. contra inhibitionem Episcopi adstiti matrimonio mearum ovium, an validè? C. validè. P. commisi Diacono potestatem assistenti matrimonio. C. matrimonium

tale

tale est invalidum, si hic Diaconus non putabatur communi errore esse Sacerdos. Ita Bonac: de matr: q. 2. pun: 8. n. 33. Sporer & CC. P. non putabatur. C. ocyus cura, ut iterum contractus fiat in facie Ecclesiæ. P. non habità cepià confessariis, solo actu contritionis præmissis, ter celebravi Missam confusus p. m. C. esne confessus quamprimùm, hoc est intra triduum. P. ultra triduum ter distuli. Dubium mihi est, an confessio mea fuerit valida, facta coram præbytero Soc: JESU peregrino, alibi, sed non in hac diœcesi approbato. C. certò fuit valida, quia licet una sententia asserit, alia negat, præbyteros Societatis iter agentes ex una Diœcesi, in qua sunt approbati, ad aliam, in qua non sunt approbati, posse audire confessiones, tamen Sacramentum non exponitur periculo nullitatis, quia in dubio tali Ecclesia supplet approbationem, cum supplere possit, & licet Sacramentum conferre cum sola

58.

probabilitate iuris seu circa ius Canonicum. P. tunc etiam licet conferre cum sola probabilitate circa ius Divinum. C. nullo modò licet, nisi in extrema necessitate. Sic non licet baptizare, prius proferendo totam formam, & mox ponendo ablutionem, quia quamvis sententia est probabilior talem Baptismum valere, tamen, quia contraria etiam est probabilis, quæ requirit ad valorem, ut saltem aliqua pars formæ coniungatur physice cum ablutione, Sacramentum exponitur periculo frustrationis. Non enim potest Ecclesia supplere id, quod Christus pro materia, vel forma Sacramenti instituit, nec probabilis Doctorum opinio potest facere, ut ea

59. materia, vel forma Sacramenti sit valida, quæ in re non est valida, quia à Christo non instituta. P. ego unum prius abluï, & post statim formam subiunxi. C. cum P. Gobat multi dicunt talem Baptismum esse sub conditione iterandum. P. cuiusdam prænitent-

nitentis Poloni matrimonium clandestinum esse validum resolvi, eo quod in Polonia non esse promulgatum. Concil: Trident: inaudit. C. dicis quidem num: 767. de matr: Cl: La-Croix, de Polonia passim teneri, quod ibi nunquam fuerit publicatum Trident: nisi in quibusdam locis, sed si id verum est, dicendum est, in Regno Poloniæ Decretum Tridentinum de assistentia Parochi per consuetudinem solam observari. Potest enim per consuetudinem induci novum impedimentum matrimonii, ut habet cit: adeoq; in Polonia, non valent matrimonia absq; Parochi assistentia. P. quid si Parochus solū minoribus sit initiatus, an validē assistet? C. validē. P. propter aliquod asses non redditæ decimæ pauperulæ ovi biennio negavi Sacramenta, aliam autem ob negatam decimam propria authoritate excommunicavi. C. non pastor, sed lupus est, qui tam crudelis is suam ovem est, Decimandi sunt, qui

qui solvendo sunt, inopibùs eleemo-
synæ titulo debitum indulgendum,
nec ultìma vitæ subsidia auferenda.
Cùm verò Parochus in foro interno
solùm, habeat iurisdictionem, non
potest sine consensu Episcopi
quenquam excommunicare. P. cele-
bravi septies in vino notabiliter ad
acetum inclinato, idq; sine causa.
C. non auderes tale vinum tuo E-
piscopo propinare, & DEO illud
obtulisti, Cain est, deteriora DEO
offerre, meliora sibi retinere. P. ad-
stiti bis matrimonio alienarum ovium
sine scitu proprii Parochi. C. tale
matrimonium non valet. Monendi
ocys pseudoconiuges, ut iterum co-
ram proprio Parocho contrahant. P.
sed altera pars fuit mea ovis. C. er-
go matrimonium valet, & licité adsti-
tisti, cur ergo dixisti alienarum ovi-
um, cùm altera pars fuerit tua ovis
P. duobus vulneratis in duello non
dedi extremam unctionem. C. quare?
P. quia supposui eos esse in peccato
mort:

mort: C. an post duellum superfuit
tempus pro contritione. P. superfuit.
C. in extrema necessitate præsumen-
dum est in favorem hominis, pro quo
instituta sunt Sacramenta, adeoq; his
vulneratis debuit dari extrema un-
ctio, ut docet Layman, Tambur:&c.
P. tunc etiam debebat dari Sacramen-
talis absolutio. C. debebat, si doloris
sensibile signum exhibuerunt. P. si-
gnum doloris de vulnere, sed non de
peccatis dederunt, ast ante duellum
Christianè vixerunt, & Sacramenta
frequentârunt. C. proba quidem vi-
ta & voluntas Catholicè moriendi,
est quædam confessio peccatorum in
ordine ad absolutionem, saltim condi-
tionatè obtinendam, in articulo mor-
tis, ut docent plurimi recentiores apud
Arsdekin, adeoq; posse illum ab-
solvî, qui nulla signa dedit doloris in
agone, sed tamen constat eum vg. per
testes probè vixisse, crebrò confessû
esse, per quod sufficienter ostendit,
se etiam in agone postulare absolu-
tionem

61.

tionem. Attamen interrumpit hanc voluntatem Catholicé moriendi qui se resolvit ad pec. mort; v.g. ad duel. lum, adeoq; nullo habito signo doloris, nequit talibus vulneratis dari Sacramentalis absolutio etiam sub conditione, P. de his & aliis doleo &c.

Ratio agendi cum simplici Sacerdote.

Pœnit: Pœnitentes non permittebam edicere omnia peccata, sed auditis aliquibus absolutos dimisi. C. quot dimisistis? P. 100, ob magnum concursum pœnitentium. **62.** talis concursus non est causa iusta dimidlandi confessionem, ut patet ex prop: 59. ab Innocent: XI. damnata. Alias multæ tempore Pascali, & Jubilei darentur confessiones dimidia- tæ, nec possent opportuna remedia dari, ad præcavenda nova peccata V. Viva. P. sed esset infamia pœnitentium per hoc quod diu protrabe-

rent

hanc
i qui
duel.
dolo.
ri Sa-
con.
&c,
ici
nitte-
, sed
di-
o, ob
o, G.
a di-
et ex
nata.
Ju-
dia-
odia
cata
eni-
abe-
nt

rent confessiones. C. potest quidem
dimidiari confessio, dum est scanda-
lum aut infamia, si pœnitens sine ab-
solutione non communicet, sed in con-
cursu pœnitentium, nullum suppose-
tur adesse scandalum, aut infamia ex
protractione confessionis, sed solum est
querela pœnitentium, quod nequeant
confiteri. P. vesp̄as dixi non ser-
vato tempore sine causa. C. quo
tempore dixistis. P. mox post hor. 12.
C. est tempus hoc dicendarum pri-
vatim vesp̄arum, etiam cum com-
pletorio. Tempus enim diei post ho-
ram 12. Inclinat in vesp̄um. P. Sa-
cr̄am Communionem distribui circa
quartam à meridie horam. C. quo
tempore licet celebrare, eo fas est e-
tiam Communionem dare, non licet 63.
autem circa quartam post meridiem
celebrare. Vide LaCroix, sed spe-
ctanda est consuetudo ratione Com-
munionis dandæ. P. accepi pro plu-
ribus Sacrificiis plura stipendia par-
va, & postea unam duntaxat cele-
bravi

bravi Missam. C. utiq; contentus
fuiſti illo ſtipendio parvo, & promi-
ſiſti pro illo totum valorem Miſſæ
cfferre, P. Ita eſt. C. adhuc promiſ-
ſis ſtare teneris. P. omiſi 10. p. m.
Sacra, pro quibus ſtipendium accepi
C. ſi iuxta Layman &c. peccat gra-
viter, qui ad tempus abſolutè longum
differt celebrare Miſſas, pro quibus
accepiſt ſtipendium, multò magis tu
es reus peccati mortis. Si non vis per
te. ſatisfac per alium obligationi, vel
danti reſtitue ſtipendium. P. accepi
duos florenos pro una Miſſa, quam
curavi per alium celebrari dato illi
uno flor: C. teneris vel illi, cui dedi-
ſti 1. flor. reſtituere alterum, vel ut
ſatis facias menti dantis, Miſſam pro
eo celebra. P. ſciens me aliquid potius
ſumpliſſe, ſed neſciens, an ante 12. ho-
ram noctis, an poſt ſumpſerim, Miſ-
ſam celebraſti, an in hoc peccavi? C.
Gobat Cardenas &c. probabilius di-
cunt, te non peccaſſe. Quia adhuc
videtur tunc poſſidere ius communi-
candi

candi, donec probetur intercessisse
impedimentum, nec possessio est pro
præcepto. Lex enim dubia non obli-
gat. P. sine cingulo benedicto Sacris
operatus sum, an est hoc pec: mortale?
C. pleriq; docent non esse mortale.
Imo in gravi necessitate v.g. ut die
festo populus audiat Sacrum licet
celebrare sine stola, aut albam, si non
possit haberi benedicta, adhibere non
benedictam. V. Dianam &c. P. mala
fide celebravi in Ecclesia consecrata,
polluta per Sangvinis humani morta-
liter malam effusionem, factam in tem-
plo, licet non in templum. An hæc
Ecclesia post talem celebrationem de-
bet reconciliari ab Episcopo, vel ab
alio privilegiato? C. Sa docet esse
sufficienter reconciliatam per Missæ
celebrationem etiam m. fide, quia hæc
Sacratior omni alia reconciliatione.
P. sine facultate Episcopi Ecclesiam
tantum benedictam, sed pollutam per
sepulturam excommunicati non tole-
rati, reconciliavi aspersione aquæ
be-

65.

brnedicta. C. iuxta Dianam licet fecisti. P. sed in hoc an peccavi mort: quod multas ceremonias in Missa negligam. C. peccasti mortaliter, si ita negligis, ut morali hominum iudicio, alium ritum censearis observare, & non eum qui est præsriptus in Missali; sed tu consule conscientiam, an hæc tibi Sacris operanti dictavit esse mortale, & quoties? P. dictavit esse mortale 10. plus m. In ordinatione non tetigi physicé, & immediate calicem cum patena & hostia. C. non tangendo physicé instrumenta, Sacramentum exposuisti periculo nullitatis, debes iterum sub conditione ordinari, cum aliqui doceant esse invalidum, sic susceptum ordinem. P. interdictus specialiter extra necessitatem confessiones excepi. C. quot hominum? P. 10. sed validane fuit mea absolutio? C. valida, cum interdictum non privet ordine vel iurisdictione, si tamen tuus ordo valet. Indubio valoris abstine ab exercitio
ordi.

ordialis, donec sub conditione ordi-
neris in præsbyterum. Curabis ne id
P. curabo, Nolo me & alios perdere.
De his & aliis doleo, &c.

Ratio agendi cum Simoniaco,

PÆnit. C.D.O. &c. Sacrum bis ce-
lebravi, & concionem b's dixi,
propter stipendium tanquam pro-
pter finem principalem. C. utiq; si-
moniachus non est, qui dat Sacerdoti
temporale stipendium, & per illud
principaliter intendit Missam; item
non est culpandus, qui bona opera-
facit, ut temporale affluatur bonum.
P. sed hi supponuntur non pluri æ-
stimare temporale, quam Spirituale,
nec etiam æquiparare temporale Spi-
rituali, nec in finibus præfatis sistere,
sed per eas ulterius ad finem hone-
stum tendere. At ego in emolumen-
to temporali, tanquam sine principa-
li, & ultimato perituro; nec illud di-
recti ad DEI honorem, vel bonum
Spirituale proximi, æquiparando tem-

66.

G

pore-

porale Spirituali, ceu Barabbam
Christo. Præsentavi duos ad bene-
ficiū simontacé, primum ex hoc
principaliter sine, sed sine pacto ullo
etiā implicito, ut ab eo pecuniam
acciperem. 2dum ut illi obsequi
temporalia non persoluta compensa-
rem. Sine licentiā Papæ procuravi
alteri beneficiū cum certa confiden-
tiā, ut ille ex eo pensiones & fructus
præster alteri. Impetravi mihi certum
beneficiū, & meum resignavi Titio
cum pacto, ut Titius tam diu illo frue-
retur, donec meus patruelis ætatem
habuerit, quā habita teneatur eidem
patrueli illud resignare: aliud quoque
beneficiū resignavi Caio, cum onere
ut Caius, meo patrueli solvat fructus
eiusdem beneficii partem, donec
in possessionem alterius beneficii ve-
niat. Obligavi me daturum 100. s.
non velut pretium, sed in vim grati-
tudinis, si mihi collator daret bene-
ficiū, sed forté per hoc simoniam
conventionalem non committit? C

com-

abbam
bene-
hoc
ullo
uniam
sequi
penfa-
curavi
fiden-
uctu
ertum
Tito
frue-
etatem
eiden
uoque
onere
ructu
done
ii ve
oo. fi
grati
bene
oniam
C
om-

commiffisti, nam qui vult folvere de-
bitum puræ gratitudinis, non debet
fe obligare ullo modo ad aliquid de-
terminatum, fed potest fe obligare ad
folvendum debitum gratitudinis per
rem aliquam indeterminatam prout
ipfe voluerit, vg. per preces, eleemo-
synas pro Collatore &c. Quanquam
Cardenas dicit, per veba: confer mi-
hi beneficium, & ero tibi gratus, in-
curri simoniam non solum mentalem,
fed & conventionalem. subiectam pæ-
nis iuris, præsertim si hæc verba ac-
ceptentur, tanquam obligatoria ad a-
liquid certum. P. ergo si non fiat o-
bligatio ad aliquid certum, licet ex-
pectando naturalem gratitudinem a-
liquid dare, quando non agitur de
beneficio conferendo. C. licet; sic li-
cet demereri donis, usurarium, quando
quis non est in necessitate mutui
contrahendi, ut is postea gratus sit, &
mutuum det sine usura. Item licet post
acceptum mutuum sine pacto usuræ,
dare pro libitu aliquid in vim grati-

tudinis, pariter post acceptum beneficium Spirituale licebit aliquid sine prævio pacto collatori offerre. Sed frustra disputamus, à simonia confidentiali, & reali te non possum absolvere. P. quis ergo potest? C. per simoniam realem & confidentialem, incurristi excommunicationem Papalem, ab hac te potest absolvere solus Papa, & illi, qui privilegium habent absolvendi à reservatis Papæ, in occultis autem, necdum deductis ad forum contentiosum, possunt secundum Tridenti Sess: 24. c. 6. de refor: Episcopi. Ab inhabilitate verò ad idem beneficium, si occulta sit simonia, posse dispensare Episcopum assertit Less; Sanchez &c. apud Dianam p. v. 15. Res. 18. sed negat CC. cum LaCroix n. 229. P. si dispensationem non obtinueris ab inhabilitate, teneor ne beneficium restituere? C. illud nullo titulo potes retinere; imò fructus beneficii teneris restituere. P. an ante sententiam iudicis teneor restituere? C.

ita est.

ita
ben
C.
etia
pro
rist

P

quil
illis
non
aute
var
&c.
C.
illis
niam
cium
obes
re i
mot

ita est. P. per hanc simoniam ad alia beneficia an incurri inhabilitatem? C. est sententia CC quod incurristi etiam ante sententiam iudicis, sed alii probabiliter docent. quod non incurristi ante sententiam. Vade in pace.

Ratio 2da cum eodem.

PÆnit: Impediebar iniuste à beneficio obtinendo, hinc redemi 68.
vexam iniustam pecuniâ. C. à quibus redemisti vexam hanc, an ab illis, qui solum possunt impedire, & non iuvare, si ita est rectè fecisti an autem ab illis, qui ad beneficium iuvare possunt, præsentando, eligendo &c. P. ab illis qui possunt iuvare. C. simoniam commisisti, quia dando illis, qui iuvare poterant, per pecuniam directè parasti viam ad beneficium. Dando autem illi, qui solum obesse posset, directè intenderes tollere iniuriam, & solum indirectè ac remote parares viam ad beneficium,

G 3

quod

quod non est contra leges. P. possumne retinere tale beneficium? C. invalidè illud obtinuisti, non potes, sed debes dimittere, & restituere cum fructibus. P. consuetudo est ut pecuniis acquirantur beneficia. C. consuetudo hæc est irrationabilis, cui utpote contrariæ legi naturalī, & positivæ, constanter reclamant Ecclesia, quia damnat propositiones, quæ tali consuetudini serviunt, & rarissimè dispensat, imò iubet dimitti beneficia, & restituere omnes fructus. V. LaCroix de simon. 193. P. & quare licet ex consuetudine clericis accipere dona quædam, seu oblationes pro exequiis, benedictionibus nuptiarum, ceremoniis Baptismi &c. C. huic consuetudini non reclamant Ecclesia, eò quod originem habeat à gratuita recognitione. Hinc exigi non debent, antequam functiones illæ fiant, ne sit species emptionis, sed dantur pro iam factis. Multæ etiam decimæ vg. lucrari in negotiatione pecorum lini, fructuum

ctuum, lanæ, &c. quondam Ecclesiæ
dari solitæ, nunc in desuetudinem ve-
nerunt, adeoq; præsumi potest, has
esse conversas in particulares exacti-
ones, tunc faciendas, cùm exhibentur
Ministeria quædam Spiritualia, ut
habet Engel l. 5. T. 3. 16. dicens
n. 14. non licere Parochis ob negatam
pecuniam, negare Sacramenta, sed
debere alîâ viâ vg. apud Episcopum
ius suum prof. qui, alias grave esset
scandalum, & species simoniæ, non
leveq; parochianis damnum, si me-
diis salutis carerent. P. plura non
memini. C. at ego memini me non
habere potestatem absolvendi à Pa-
palibus. Confer te ad habentem ius
in reservata.

Ratio tertia cum eodem.

Pænit: Dedi Episcopi famulo pe-
cuniam, ut is mihi significaret
prima beneficia vacantia. putan-
do id esse simoniam. C. non est simo-
nia,

69.

nia, quia pretium pro sola manifesta-
tione beneficiorum vacantium remotè
se habet ad beneficium. P. sed in hoc
fuit simonia, quod cuidam dedi fl. 20,
ut is intercederet apud domesticum
Collatoris intercessurum pro benefi-
cio mihi dando, sed non est datum.
Carius quàm materia valebat Sacrum
chrisma vendidi, ex sola ratione bene-
dictionis, vel consecrationis: Item
carius vendidi imagines, quia Reli-
quias attigerunt. Incurrine ego per
hæc peccata pœnas Eccl. simoniæ? C.
simoniæ pœnæ tantum incurruntur per
simoniam in ordinibus beneficiis, &
ingressu Religionis. Ita P. LaCroix
de pœnis simoniæ. P. de his & aliis
doleo &c. C. pro pœnitentia leges
librum Spiritualem cum brevi refle-
ctione ad mores &c.

Ratio quarta cum eodem.

Pœnit: Temporale munus sine pa-
cto gravi dedi, veluti aliquid
compens

compensans, & adæquans æstimabili-
tatem rei Spiritualis. C. grave vi-
lipendium est rei Spiritualis, si illi
æquiparetur temporalis, tanquam iu-
stum pretium eius. P. inservivi E-
piscopo hac intentione, ut pro mer-
cede mihi conferat beneficium, sine
ulla tamen conventionē externa, ver-
bis aut signis facta. An incurri per
hanc simoniam pœnas iuris. C. non
incurristi nec teneris beneficium dē-
mittere datum in compensationem li-
ne pacto. P. ob pretium acceptum
promissi quendam non eligere ad be-
neficium, an simoniam commisit. C.
commisisti, quia non solum eligere
ad beneficium, sed etiam rescire ab
eo, est exercitium Spiritualis iurisdic-
tionis Eccle. Ergo est invendibilo.
P. utiq. non est simonia, si parochus
pecuniam accipiat, ut non audiat
confessionem Caii. C. non est, quia
ommittens audire confessionem, non
exercet iurisdictionem, sed solum vo-
lu tate illā non utitur. P. de his

aliis doleo &c. C. dices Coronas 3,
& dabis elemosinam fl. i. en.

Ratio quinta cum eodem.

70. **P**ænit: habens ius ad rem, quia fui
præsentatus ad beneficium, sed ec-
dum habens institutionem, dedi
pretium ei, qui me debebat, sed in-
iuste nolebat instituere. An possum
ei hoc beneficium restituere? C. de-
bes dimittere, cum realem simoniam
commiseris, nam necdum habens ius
certum in re, per pecuniam stravisti
tibi viam ad beneficium pacificè ac-
quirendum. P. unque vexam licet
redimere in re Spirituali. C. R. i. si
iuste vexeris circa aliquod ius Spi-
rituale, iam in re obtentum, simonia
est pretio vexationem redimere. Ita
Pirrhi: Diana & CC. contra Pasqu:
quia nunc ius tuum non est firmum,
sed potest auferri, & tunc vexationem
dum redimis, re ipsa tibi emis ius
firmum & ut habendum pro futuro,

R. 3.

R. 2. Si habes ius Spirituale in re
 acquiritum, potes precio redimere om-
 nem vexam iniustam, quam quis vult
 tibi illud ius auferre. Ita S. Tho-
 mas & CC. quia tunc non das pre-
 tium pro re Spirituali, quam iam ha-
 bes, sed pro liberatione ab iniuria, quæ
 est, quid temporale & precio æstima-
 bile. R. 3. Si institutionem ad be-
 neficium habes, & impediaris iniuste
 à capienda possessione; licebit tibi
 precio vexam redimere. Ita S. Tho-
 mas Diana &c contra Garciam &c.
 Quia acquisito titulo & iure, pretium
 non datur pro aliquo Spirituali, sed
 tantum ut tollatur iniustum impedi-
 mentum possessionis, quæ institutioni
 v.g. debita est. R. 4. Si nondum pa-
 cifice & indubitate obtinueris ius, sed
 alius quoque habens ius probabile,
 v.g. si tu & alius acceperit institutio-
 nem, simoniam committes dando pre-
 tium pro iure tibi sine controversia
 acquirendo. Less: Suarez &c. contra
 Palqu. quia tunc datur pretium pro
 iure

iure neeum plenè acquiſito, nec eſt
redemptio vexæ ſiniuſtæ. Vide La-
Croix. P. de omnibus doleo, peto
abſolutionem. C. non habeo in ſi-
monſam realem iuriſdictionem. P.
Mi Pater abſolve me cum onere com-
parendi coram Superiore. C. ſine
gravi cauſa nequeo, P. eſt gravis
cauſa ſcilicet ut in DEI gratia Sacris
operer, quæ decantanda ſuſcepi, &
hic & nunc non poſſum reſilire ſine
gravi mea infamia ſcandalo & mur-
mure populi meam ſolius Miſſam
expectantis. C. pro pænitentia tam-
diu feriis quartis leiunabis, donec
beneficium vel dimittas, vel ab in-
habilitate ad aliud diſpenſeris &c.

Ratio Sexta cum eodem.

PÆnit: Contuli cuidam benefici-
um Eccl: ſub pacto, ne me in po-
ſterum vexet, & non noceat. C.
Spirituale dedifti pro temporali com-
modo, & amotionem vexæ emiſti re
Spiri-

Spiritali. P. quod si absque pacto conferrem beneficium, intendens eum placare, ne ulterius noceat, esset ne simonia? C. non esset, quia amotionem vexæ non intenderes ut pretium beneficii dati, sed ut effectum consequentem ex collatione beneficii. V, LaCroix n. 83. P. dedi pecuniam competitoribus ut desisterent ius suum prosequi in hoc beneficio, quod habeo. C. redemisti vexationem iuristam, & pretio parasti tibi directè viam ad beneficium. Teneris illud dimittere, vel ab inhabilitate debebis dispensari. P. post examen ratione concursûs ad hoc beneficium curatum, dedi examinatori pecuniam pro favore præstando. C. Trident: ait: Caveant, ne quidquam prorsus occasionem huius examinis, nec ante, nec post accipiant, alioqui vitium simoniae tam ipsi, quàm aliis dantes incurrant, à qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocunq; etiam antea obtinebant, & ad alia im-

post-

posterum inhabiles reddantur: hæc
Conc: cui prius satisfac. & tunc ve-
nies pro absolutione.

Ratio agendi cum infirmo.

Confess: Indigesne nostro iuva-
mine Spirituali? P. Indigeo. C.
bene quod in corporis infirmita-
te habeas curam animæ Si hanc sa-
nitati restitueris per penitentiam, for-
te etiam optimus medicorum DEUS
corpus perſanabit. Sæpe enim immit-
tit morbos corpori, ut sanitatem donet
animæ. Nam teste Lipsio Ep: 10.
Erigit attollitq; se animus corpore ia-
cente. Et S. Laur: Justin: ait: Opti-
mum medicamentum ad salvandas a-
nimas agritudo corporis esse com-
probatur. Aperi iam morbes mentis.
P. Volo confiteri ex tota vita. C.
Hoc est consilii, illud autem præce-
pti, ut confitearis peccata mort: post
confessionem ultimam commissâ. Fac
prius, quod est præcepti. P. in infir-
mita

mitate hac diebus ieiunii comedi cum
lacticiniis. C. Ecclesia non obligat
ad ieiunium graviter infirmos. P. ego
me putabam obligari, cum non habe-
rem dispensationem. C. dispensatio
in lege ieiunii non requiritur, cum
subest certa, & gravis causa excusans
à ieiunio. Quoties ergo, & quot die-
bus esurialibus fuisti lactantius. P.
ter singulis 6. diebus. C. recurren-
dum erat ad Parochum pro dispen-
satione, possunt enim Parochi dispen-
sare in ieiunio, si ita ferat consuetu-
do. P. maledixi valde interservientibus
mihi. C. an cum desiderio ut evenis-
set malum. P. sine. C. ut levius tu-
os feras dolores revolve animo Chri-
sti passionem, & pœnas maiores, pec-
catis debitas. P. tentationes contra
fidem mihi sæpe recurrebant. C. an
illis consensuisti & quoties, & an du- 72.
bitasti de fide? P. assensum præbui
7. & dubitavi de fide v. 4. C. sic
tentatus hunc oppone clypeum. Co-
gitā DEUM non posse falli, & fal-
lere

lere, quidquid revelavit, esse infallibiliter verum: dæmonem hunc laqueum tibi iniicere, ut te ad infernum pertrahat stultissimum te fore, si cum sapientissimo satana volueris disputare. P. hæc sunt peccata ab ultima confessione, sed ab usu, an abusu rationis sunt hæc. Pluribus venialibus distractionibus sæpe repetitis graviter læsi famam unius apud unum. De viro gravi & Religioso mendax dixi sæpe eum mentiri. C. quoties id dixisti, & an famam huic, & illi restituiſti; P. dixi semel sed famam non restitui, quia hæc alia ratione est restituta, & infamia prudenter nunc censetur abiisse in oblivionem. In præteritis confessionibus totius vitæ tacui peccatum sodomix ob pudorem. C. an sodomix perfectæ, id est masculi, cum masculino? P. ita est. C. dic numerum tot peccatorum. P. pudor & confusio operuit faciem meam. C. non novi te, si mihi dicas, idem est, ac si coram pariete diceres. Sed audi

S. Chri-

S. Chrysoft: In pf. 105. tibi in-
 clamantem. Cur vereris Domino in-
 dicare, quod veritus non es ipso præ-
 sente committere? P. sodomia fuit 7
 confessiones & Communiones sacrile-
 gæ 20. p. m. Fornicationem 10. re-
 petii, quia putavi DEUM tam bo-
 num, ut mihi hæc peccata per unicam
 confessionem eadem facilitate sit re-
 missurus. C. hæc est præsumptio de
 misericordia DEI. V. LaCroix. P.
 præmissis furtis parvis adverti me
 ad materiam gravem pertingere meo
 furto bis, sed restitui. Decem tamen
 aureos uni actu uno sublatos, adhuc
 retineo, sed volo per te Pater resti-
 tuere; tu mihi singrapham soluti debi-
 ti exhibebis. C. possum quidem id
 facere, sed timeo ne ipse in suspicionem
 furti veniam; tu cum convalesceris,
 potes sine infamia restituere, Domi-
 no tantundem, quasi gratis dando;
 vel aureos titulo depositi conceden-
 do, & eorum usum permittendo, do-
 nec repetas, repetas autem nunquam,

H

vel

vel etiam rem æqualis valoris rebus Domini, vg. equum equis adiungendo. P. defatigationem & alia impedimenta ieiunio apposui, ex solo desiderio non ieiunandi. C. quoties? P. 8. p.m. sine gravi causa die Festo contuli me ad eum locum, In quo sci- vi me non auditurum Missam. C. quoties? P. 5. p.m. Notabili tempo- re de re seria tempore Missæ con- fabulatus sum. C. attendistine tamen ad ea, quæ fiunt in altari? P. pror- sus non attendi. C. quoties? P. 7. p.m. C. ut satisfiat præcepto audi- endi Missam, debet haberi attentio saltem externa, P. pro aliis vero Mis- sis die Festo interdum veni sub E- vangeliū. interdum pro Offertorio, an pecc: mort: C. Suarez, Sotus &c. dicunt, tunc peccari mortaliter, si quis non intersit Missæ ab initio usq; ad Evangelium inclusivè. Layman & Illung tr: 5. n. 160. non damnant mortalis eum qui venit ante Offerto- rium. immediate. Tu consueptiam
consule

consule, an hæc tibi dictabat esse mortale. P. dictabat, id esse malum in genere: diebus vetitis comedi cuni lacticiis in Prussia. C. id eò loci fas est, sed tu an id tibi duxisti crimini. P. duxi 6. In Polonia quoq; comedi die ieiunii lacticia, carens piscibus. C. habuistine aliquid, quo te confortares? P. habui panem & vinum generosum. Fersis 6tis comedi bis ad totalem extinctionem famis. C. id licet ex consuetudine recepta. Citatur à P. Młodźianowski in contra lex, sed contra eam est præscriptum. P. parvam quantitatem ter abstuli, volens singulis actibus pervenire ad magnam Clepsi equum Titio, putans invincibiliter illum esse Cneii, intera hic equus casu mero perii an ego teneor restituere Titio, cum non sim factus ditior, nec damnum aut formalem iniuriam intendi. Tambur: l. 5. c. 4. §. 3. n. 31. La-Croix & contra Sanchez &c. dicunt te non teneri ad restitutionem. P.

Hæc

cum

73. cùm teneat restituere furtum aureorum & sim ulterioris incertus vitæ, habe mi Pater apud te hos 10. aureos, & casu quo decedam, restitue Caio. C. annuo. P. de his & aliis &c. C. sodomia est hic casus reservatus, sed te absolvam, cum onere, ut sanus factus, hoc scelus confitearis habenti in reservata iurisdictionem. Nunc vero pro pœnit. morbum hunc crebrius DEO pro peccatis offeres &c. P. adhuc mihi occurrit hoc peccatum, quod
74. votum grave ter violavi. C. an votum de re aliunde iam præcepta. P. de re arbitraria. C. & mihi occurrat, de quo non interrogavi. Extra tempus actûs fornicarii, habuistine delectationes venereas, vel desideria? P. habui cum desiderio ad liberas vicibus 20. p. m. sine desiderio 30. C. dolesne de omnibus peccatis? P. utiq, iam dolui. C. & ego te iam absolvi, ut iterum nunc absolvam debes præmittere dolorem. Vide LaCroix n. 717. P. doleo &c. C. & ego te absolvo &c. Ra-

Ratio agendi cum agonizante.

Confess: Heus bone homo! DEI
memento hoc residuo vitæ mo-
mento, peccata dolore elue, ut
purus in conspectu Judicis appareas.
Da signum doloris de pecc: stringe
meam manum, osculum præbe Cru-
cifixo, percutite pectus, suspice cælum,
dic mente, quod ore nequis. Doleo
mi DEUS, quod te summum bonum
offenderim. Parce mihi, propitiare
reo, de cætero nolo peccare: miserere
mihi, amo te super omnia, fiat volun-
tas tua. Ignosco inimicis meis, tu mihi
Credo, spero in te. Nullum signum
doloris exhibet. Vos dicite mihi, vi-
xitne hic homo Catholicè. R. vixit
scandalosè. C. ipse inclinauit con-
fessarium. R. ipsemet. C. si ipsemet,
præsumitur habere dolorem, adeoq;
danda illi absolutio. Dolesne quod
DEum offenderis? dic, doleo mi Deo
&c. Misereatur tui &c. Absolvo te
à peccatis tuis. In Nomine Patris, &
Filii, & Spiritûs S. H₃

Ratio agendi cum aspirante
ad nuptias.

76. **P**Enit; ex mutua mecum conspi-
ratione Domina mea dedit suo
marito venenum, ut post suam
mortem me haberet maritum. Do-
mino perfuncto, & in duello interfe-
cto, possumne Domina nubere? C.
potes. P. sed intercessit cum Domina
his adulterium cum pacto nubendi
mihi post mortem Domini. C. per
peratam idem de matrimonio contra-
hendo cum adultera, contraxisti im-
pedimentum dicens. P. sed hanc
promissionem revocavimus post ad-
ulterium. C. revocatio hæc non su-
stulit impedimentum iam contractum.
P. utiq; hoc impedimentum non ori-
tur, si promissio ante adulterium re-
vocetur. C. hoc verum est, quia tunc
nondum fuit impedimentum positum
P. sed forte Domina mihi fidei, &
non serio, promisit matrimonium. C.

si cer-

si certus esses fictionis talis, probabilius est, te posse nubere Domina. Ita Dian, Layman, Krimer &c. contra Sanchez &c. Sed cum non sis certus, alia tibi sponsa querenda. P. ergo nubam Bertæ, quæ est meæ priori uxori consanguinea in 4to gradu. C. nec huic validè nubes, quia affinitas ex copula licita dirimit matrimonium ad 4tum gradum inclusivè. P. at mea prior confux satis celsit, ante copulam. C. ne consanguineæ in 4to gradu uxoris tuæ, validè nugas, adhuc obstat impedimentum publicæ honestatis, dirimens matrimonium usq; ad 4tum gradum inclusivè. P. sed meum illud matrimonium fuit invalidum. C. fuitne invalidum ex defectu consensûs, hoc est: contraxistine illud cum errore personæ, aut ex metu gravi iniuste incusso, aut in ebrietate plena, vel amentia. P. nihil horum, sed contraxi sine Parocho & testibus clandestinè, C. tale matrimonium non est invalidum ex defectu

consensûs, sed ex defectu Solennita-
tis à Concil: Triden: requisitæ, sa-
deoque Bertæ nubere validè non
potes: Ita Sporer n. 62. Perez &c.
contra Sanchez &c. dicentes, quòd
tunc sit defectus consensûs, nec spon-
salium vim habens. P. ego Sanchez
& aliorum sententiam sequar. & Ber-
tæ nubam. C. in dubio iuris supplet,
& dispensat Ecclesia. P. tetigi libe-
ram. C. an manu, vel osculo? P. u-
troq; C. copula non fuit? P. fuit bis.
C. cur id prius non expressisti? P.
pudor dissuasit. C. utinam hic orator
& peccatum dissuasisset. P. non pe-
roravit tunc pro domo mea. C. pu-
dor tuus reus gravis sacrilegii, *Lu-
tum est iniquitas*, ut ait S. Ambro-
sius. Vis mundare ab hoc luto fa-
ciem conscientia? & peius inquinare.
Non pudeat dicere, quod non pu-
duit facere, an accusas te de hoc sa-
crilego pudore, & doles? P. accuso
& doleo. Habui pollutionem, sed
eam detestatus sum. C. nonne fuit
delecta.

77.

de
tuo
atu
cer
fun
pos
fid
ma
lut
se
cie
an
&
his

P
bus
tra
re.
mu

delectatio spontanea in hac turpitudine. P. fuit 10. p. m., sed sine affectu ad ullam personam, C. id erat dicendum prius, cur dixisti detestatus sum? P. quia dolorem de peccatis post horam eliciui. C. dic, an mala fide addidisti? Iy detestatus sum. P. mala fide. C. Itultus qui se volens luto mundare, excrementis hominum se inquinat. P. negligens fui in relictendis cogitationibus venereis, C. an intercessit in eis plena delectatio, & quoties? P. fuit hæc 20. p. m. De his & aliis pecc. doleo etc.

Ratio agendi cum Iudice Sæculari.

PEnit: Ex horto Religiosorum 78.
mendicantium unum, alterum ex campanilli non distante 30. passibus ab Ecclesia, reos capitis iussi extrahere, & carceri sæculari includere. C. incurristi sacrilegium, excommunicationem, infamiam, reatum pæ-
næ ca

nre capitis, & multam pecuniariam.
 V. Delbene d. 31. Teneris ante omnia reos restituere asylo. P. sed unus horum é carcere profugus, é fuga retractus est. C. si ita est, hic reus videtur perdere privilegium immunitatis non aliter, ac si é loco fugiens asyli, captus esset. V. Farin. Delbene d. 31. n. 17. Alterum autem debes asylo restituere. P. at est capitis sententia in eum lata? C. invalidé lata. Ita Greg: 14. P. reus renuntiavit iuri suo ad asylum. C. renuntiare nequit, cum sit principaliter ius, & causa Ecclesiæ. Ita Barbosa, Suarez &c. P. mi Pater hic 2dus reus non gaudet privilegio asyli, C. quare? P. quia ex insidiis erumpens spoliabat homines reb9 suis, intentata morte, si id non permitterent. C. ne eos, qui privilegio asylli non gaudent, licet extrahere, sine Episcopo, vel eius Vicarii autoritate, & licentia expressa. V. Delbene d. 40 S. 1. P. sed Episcopus culpabiliter noluit

iariam. Iult eum extradere. C. si ita est, po-
 ante o- tuisti reum extrahere, sed in solo Ec-
 sed u- clesiastico carcere destinere, donec E-
 gus, é piscopus etiam per alium, vel eius
 est, hic superior de crimine, quamvis exce-
 um im- pto, & licet prius notorio, cognove-
 co fu- rit. V. LaCroix de asylo. P. Mi
 Farin: Pater: videor etiam mihi in hoc ca-
 autem- su non laxasse immunitatem. Primò,
 est ca- quia hortus ille non est ad DEI cul-
 inva- tum ordinatus, nec adiacet Monaste-
 us re- rio, sed aula, quam Religiosi Socie-
 C. re- tatis JESU recreationis causa ade-
 cipali- unt. 2do quia unus ex rehs iuravit
 Bar- se rediturum ad carcerem, nec rediit,
 er hic sed ad hortum fugit. C. iuramen-
 glo 2- tum de reditu ad carcerem, privile-
 fidiis- gio asyli reum non privat. V. Lay-
 suis, man, Delbene sect: 10. Et per pri-
 mitte- vilegium Eugen: 4. apud Lugo in
 asyll resp: mor: l. 3. d. 15. villæ seu Gran-
 e E- giæ, quas recreationis causa habent
 itate, Religiosi Cistercienses, & cum illis
 d 40 In privilegiis communicantes, gau-
 r no- dent privilegio asyli. P. sine causa
 it distu-

79. distuli valde notabiliter causarum expeditionem v. 3. C. teneris restituere damna hinc secuta. P. semel tortum, eò, quòd non sit fassus crimen, iussi iterum in tortura cruciari, non habitis novis urgentissimis indicis, nisi hoc, quòd in prima tortura tacuerit, quasi nihil sentiret. C. potuitne hæc naturaliter sustinere tormenta? P. non potuit. C. ergo imposuisti tormenta humana infirmitate graviora, ergo iniquè fecisti, nec habes ultra ius procedendi contra reum. P. quem privatâ scientiâ novî esse innocentem, quia fuit probatus iuridice nocens, condemnavi ad mortem. C. adhibuistine omnes modos ad liberandum reum, vg. impediendo accusationem, aperiendo carcerem, remittendo causam ad superiorem. P. nihil horum, C. directè occidere innocentem, est intrinsecè malum. V. Lessi l. 2. c. 29. Lugo etc, adeoq; tenebaris adhibere modos liberandi. P. procuravi reo advocatum negligentem, nec

arum tem, nec satis intelligentem, minùsq;
 resti- sollicitum pro fonte. C. hoc est, præ-
 emel cludere arma iustæ defensionis, &
 cri- indirectè reos occidere. P. cùm para-
 ciari, tium iura essent obscura, actori poti-
 indi- ùs favi quam reo, contra Reg: 11. in 6
 tura Advertens unum é litigantibns o-
 po- mittere aliquid, quo posito evinceret,
 tor- hoc illi suggessit. C. an hoc habuisti
 npos pro pecc: mort: P. dubius sul pecca-
 tate ti. C. censent quidem Diana &c. cum
 e ha- Dicastillo de iust: l. 2. t. 1. d. 5 n. 285.
 eum quodd id possit fieri ex charitate, sed
 e in- Vasquez, Sanchez & CC. cum La-
 dic Croix docent in hoc esse peccat: mort:
 C. quia Iudex debet se gerere tanquam
 iudic- persona publica in omnibus, &
 iudicare iuxta allegata & probata, ac
 mit- indifferens esse ad utramq; partem,
 ni- nec agere advocatum unius. P. Ju-
 in- diciariam sententiam iuxta opinio-
 V. nem minùs probabilem tulit. C. Ju-
 te- dex debet iudicare iuxta merita causæ
 P. & sententiam ad decidendam cau-
 en- sam eligere, quæ maxime videtur
 ratio-

rationi conformis: alias esset acceptor personarum. P. sed pravius superiorem iudicem ex appellatione aliter iudicaturum; C. non ideo licebat tibi procedere contra tuam conscientiam. P. utiq; licet sequi sententiam probabilem relicta probabiliori. C. Judici non licet, nam Innocentius XI damnavit hanc 2. propositi. Probabiliter iudico, Iudicem posse Judicare iuxta opinionem etiam minus probabilem. P. ergo mihi non liceret iuxta sententiam minus probabilem iudicare, quam superior iudicaret probabilior, & iuxta eam me iuberet iudicare. C. non liceret, si tibi certum esset, quod tua sententia sit probabilior, quia mandatum superioris esset de re peccaminosa. P. ergo si Titius vg. certam probet possessionem, & probabilior sit ratio proprietatis pro Caio, deberem adiudicare Cato rem sub lite. C. ob ius probabilius non potest possidens spoliari possessione. Quia certum est ultimum

culum legitimum possessionis prævalere. Attamen contra proprietatem certam alteri servientem, nulla valet possessio, nisi accedat præscriptio. V. Card: LaCroix n. 1485. P. iure duorum ad rem æque probabilem adiudicavi rem totam uni. C. debebat res dividi, vel per partes ipsas fieri transactio: ita Layman, Suarez &c. contra Dianam p. 24. t. 13. &c. dicentes posse adiudicare, cui volet, cum lex non determinet, cui sit adiudicandum: sed in hac sententia Judex facile erit acceptor personarum nec aget tanquam persona publica. Hinc Alex: 7. damnavit hanc prop: 26, Quando litigantes habent pro se rationes æque probabiles, potest iudex pecuniam accipere, pro ferenda sententia in favorem unius præ alio. P. utiq; in lite circa beneficia Eccles: quando est æqualitas rationum, Judex potest beneficium applicare, cui volet. C. est talis Eccles: consuetudo, & beneficium dividi non debet, & id fit cum par.

partes, nec in compositionem, nec in
fortes consentire volunt. V. La Croix
de sta: n. 1493. P. accepi pretium
pro sententia iusta ferenda. C. tene-
ris ad restitutionem, cum hæc sen-
tentia fuerit aliunde debita litiganti.
P. & pretium pro sententia ferenda
iniusta, an teneor restituere? C. non
tenebris. Ita Mova d. 1. Lugo dis: 37.
n. 127. quia non tenebaris ad illam
sententiam iniustam, & litigans cen-
setur velle transferre dominium pro-
pter utilitatem sibi obvenientem. At
tamen forté ad plus teneris. P. ad quid
tale? C. ad restitutionem damni ex
sententia iniusté lata. P. sed ego ta-
lem sententiam non tuli, sed solum
paritatem posui. De his & aliis
doleo. &c.

Ratio agendi item cum alio Iudice.

PÆnit: non ex intentione iustitiæ,
sed ex odio gravi personæ sen-
tenti-

tentiam tuli, non habens sufficientem
casuum ordinariorum notitiam, in
officio Judicis occurrentium, munus
petii, admisi, & retineo. C. quoties
cum tali ignorantia operabaris? P.
10. p. m. C. fuitne id cum gravi
damno aliorum. P. fuit. C. teneris
ad interesse parti læsæ, ad expensas
litis restituendas. Imò non potes hoc
officium retinere cum damno & pe-
riculo proximi. Visne renuntiare tali
officio. P. non possum sine damno
meo. C. imò cum gravissimo damno
tuo non potes hoc munus retinere.
Pereat mundi lucrum, ne fiat animæ
damnum. Damnum proprium times,
& proximi non times. Dic candidè,
an vis nuntium remittere officio Ju-
dicis? P. non possum. C. nolle in
culpa est, non posse prætenditur,
ego etiam te absolvere non pos-
sum &c. &c.

Ratio agendi cum Advocato.

PEnit: Suscepi tuendam causam iniustam v. 5. p.m. C. fuitne 15 P. fuit. C. & quare dixisti 5. p.m.

82. utiq; per particulas plus minus, vel circiter, adiectas certo numero, demitur aliquid parvum vel additur. Sic parvi excessus videntur esse unum respectu 4. tria respectu 20, quatuor respectu 40, sex etiam vel novem respectu centum, & sic ultra cum proportionem. Vide Sporer n. 446. &c. Addit Dicast: n. 119. Si dixeris circiter millies, esse satis, quamvis feceris millies quinquagesies, vel minus vicibus 50. P. mi Pater, ego dixi, quod totâ vitâ vicibus 15. suscepi causas iniustas, at post ultimam confessi vicibus 5. C. damna inde secuta an restaurasti? P. non fui monitus de hoc. C. utiq; te pædagogus sæpe monebat. P. non novi pædagogum. C. an nôsti, quod dixit Epictetus? Parentes nos pueros pædagogo, DEUS autem

cato, autem iam viros, conscientiae custo-
diendos tradit. P. hic quidem pæda-
gogus me sæpe monuit. C. moneo
ne 15 & ego, an restitues? P. restituam.
.p.m. In causa criminali dubia bis defendi
, vel partes actoris secuto damno. Chien-
, de- tis unius causam minùs probabilem,
dicitur. dixi esse omnino iustam, & sic eum
unum aliàs non litigaturum, induxi ad ex-
atuor pensas litis. Defendi bis partes A-
ovem ctoris, contra possessores agentes, sci-
pro- endo rem semper mansuram du: iam.
&c. C. non ferenda foro illa tabes; & ad-
s cir- vocatorum pestis, quæ fortunas ci-
fece- vium arrodit, & hoc agit, ut mali
minus plus à medicina, quam à morbo sit.
dixi. Hac Daniel Eremita de aul: vita l 1.
cau- c. 13. Ego addo te teneri ad resti-
nfessi- tutionem damnorum omnium. P.
ta an- quomodo salvâ famâ? C. in ludo
s de- vg: chartarum sponte tantum perde,
e mo- quantum damnificato Collusori tuo
n. C. debes. In contractibus etiam, emptio- 83.
Pa- nis, venditionis, locationis &c. tan-
EUS tum deme, vel auge, quantum tene-
m

ris restituere vg: venditurus equum valentem ad minimum 200. timph: à damnificato tantum accipe 150 fl: si ei debes, flor: 50 &c. P. in progressu causæ iniquitatem videns, non svasi statim clienti, ut desistat, sed svasi compositionem cum damno partis. Nolui gratis patrocinari pauperibus in gravi necessitate, cum facile possem: tria fundamenta unius clientis, quem iustè defendi, aperui adversario cum damno clientis. De his & aliis doleo &c.

Ratio agendi cum reo capitis.

PÆnit: C.D.O. C. ante confessionem scito, quòd siue sis nocens, siue innocens, id tibi nec obesse, nec prodesse possit, cum ea, quæ mecum
 84. in foro conscientiae ages, nequeant Iudicibus communicari. Aliàs multi rei falsò se probarent in confessione innocentes, si scirent confessarium pro infontibus intercedere. Alii autem se fals-

se falsò reos confiterentur ex metu
removendæ torturæ. Jam ne es in
foro externo probatus nocens? P. iam
C. nunc confitere. P. cùm non pos-
sem mihi ab hoste instantem evade-
re mortem, furatus sum ex campo
equum, qui protunc me salvavit, at
nunc ad malam crucem damnavit. C.
in hoc casu non commisisti furtum;
furtum enim in nullo casu licet, sed
in extrema necessitate alienam rem
accipere licet, in hac enim necessita-
te omnia sunt communia. Hac in par-
te es innocens. P. iusta DE Iudici-
cia, aliàs enim furatus sum equum,
nec pœnas lui. C. damnum an com-
pensâstis? P. ablatum quidem quon-
dam equum vendidi, sed alium e-
iusdem pretii, equis domini illius, de
nocte adiunxi, rogo mi Pater age pro
nunc infantis causam. C. iam dixi
me non posse, si pro te agerem, si-
lendo de aliis mihi nunc confessuris
reis, sigillum frangerem. Videbor
enim, illorum scelera confirmare. Utriq;

85.

potes à sententia iniusta appellare.
 Potes etiam custodes ad materiale
 ebrietatem inducere, vel carcerem
 effringere. (vide LaCroix n. 342.)
 Interea confitear's tanquam non vi-
 cturus. P. aliquoties non advertens,
 octies advertens periculum ebrietatis,
 inebravi me. Negligens fui in rei-
 ciendis cogitationibus veneris. C.
 habuisti ne in illis delectationem de-
 liberatam, & quoties? P. habui 10.
 plus minus C. sic ergo prius ex-
 plicandum fuit hoc peccatum. Ha-
 bui delectationem veneream cum ple-
 na advertentia 10 plus minus. P. o-
 scula præbui liberæ personæ cum vo-
 luptate turpi 7. plus minus. C. quid
 nomine personæ liberæ intelligis? P.
 puerum speciosum. C. nonne fuit
 consensus & desiderium ad illum. P.
 fuit 7. plus minus. Defixi oculos in
 faciem virginis cum delectatione mo-
 rosa sine affectu ad illam vict 8. pol-
 lutionem habui, sed detestatus sum.
 C. an ante & in ipso actu mollitiei
 fuit

fuit displicentia. P. in ipso actu fuit plena delectatio, post actum detestatio. C. Idem miles faceret, si graviter vulneratus arma arriperet, & hostem ex oculis elapsum insequeretur: dic quoties fuit delectato plena? P. vic: 15. plus minus. Puer dormivi cum sorore bis, cum fratre bis. C. fuitne aliquis actus turpis? P. cum fratre dormitio fuit innocens, sed cum sorore nocens, quia habita copula. C. esne id iam confessus ante? P. sum. De his & aliis doleo &c. C. pro penitentia &c. &c.

Ratio agendi cum Sacerdote Confessario.

IN nigris paramentis distribui Communionem interdum, an est hoc pecc: mort: C. lex de re levi non obligat sub mor: Hic autem lex S.. 86. Congregationis lata 22. Jan: 171. & de circumstantia levi. P. quendam Religiosum, ex ordine, cuius Superior

I 4   ordina-

ordinarié est non Sacerdos absolvi à
casu iure communi in Religionibus
reservato. C ante exceptas Confes-
siones talium Religiosorum, petenda
est à Superiore iur sdictio in refer-
vata. P. turpem carnis accensionem
soleo habere, sed nullo oborto sensu
voluptatis, quia me mortifico, iam ci-
licium deferendo, iam extremis di-
gitis fortiter alias partes corporis
comprimendo, iam per ter Pater &
Ave, pedem suspensum vel à terri-
de die, vel à lecto de nocte tenendo
Curis temporalibûs intentus, solam
externam attentionem in horis adhi-
beo, oro mi Pater porrige modum
conciliandæ internæ attentionis. C
dic choro alterno etiam solus, stro-
phas Psalmorum, periodos lectio-
num &c. unam vg: stropham voce
parum clara, alteram submissiore pro-
ferendo. Vel cogita te mox mori-
tuum, audiri à DEO, vel obiter ex
occasione lectorum, Christi Passio-
nem recale. ut si fiat mentio in horis,
manu:

manuum, pedum, capitis, faciei &c. Memento manuum, pedum clavis confixorum, capitis spinis coronati, faciei consputæ &c. vel orando assume iam personam mendici in extrema necessitate positi, iam maximi peccatoris, iam subditi Regem, cæci illuminatorem, infirmi medicum alloquentis &c. P. hoc difficile. C. cui de rebus impertinentibus in oratione cogitare non est difficile sine merito, non sit arduum mente volvere salutaria cum merito. P. cui-dam extremè infirmo nolente paracho, dedi in vino particulam Hostiæ, putans ab eo non posse deglutiri siccam Hostiam. C. hoc faciendum svadetur. P. verba otiosa, mendacia, detractoria cum parvo damno famæ locutus sum. De his & alijs doleo &c. C. pro pænit: dices ter Pater & Ave. P. adhuc mihi occurrit: his imprecatus sum grave malum uni in fortuna, alteri in honore, 3tio in famâ. C. an discernebas tunc inter ista

ista mala, illa, quia talia sunt, imprecando cum desiderio eventus. P. non optavi tunc lædi ius particulare ad fortunam, honorem, vel famam, sed tantum optavi malum in genere cum desiderio effectus. C. ergo sic erat hoc pecc: explicandum, sexties imprecatus grave malum cum desiderio, ut eveniat. P. utiq; distinguitur specie lædere in fortuna, & lædere in honore, vel corpore. C. ita est. si sit læsio in effectū, vel efficaci affectu. V. LaCroix n. 1018. P. de his & aliis &c. C. pro pœnitentia dices 6. Coronas B. V. &c.

Ratio agendi cum male
conjugato.

PÆnit: Meo Parente Nobili, ob debita contracta rusticorum obligationes amplexo, ego gravi metu coactus contraxi matrimonium cum
87. ignobili, & illud eodem metu durante consumavi ter. Postea profugus, alteri, scienti me iam nupsisse, nupsisse.
Jussu

Jussu confessorii, redii ad priorem uxorem, cum illa nunc vivo pacifice, prole procreata. Posterior autem uxor ad alias nuptias transit: Conscientia me inquietat, audio enim primum hoc meum matrimonium esse invalidum. C. omnino est invalidum. An bona fide usus es illo? P. confessorio credulus bona fide usus sum. Nunc mihi quid facto opus? C. deferenda prima pseudo uxor, ad posteriorem rediendum, quæ invalide nupsit alteri, te vivente vero marito. P. Mi Pater quid si iterum ab illo confessorio iubebor, ad primam redire. C. nec Papa id potest iubere. P. reditum ad secundam impediet pseudo-maritus. C. autoritas Loci Ordinarii hic intercedere debet. Vade & ei hunc casum confitere, vel eius Vicario. An facies quod dixi faciendum? P. factam: fui duobus causa peccati mort: C. qualis peccati? P. turpis desiderii. C. in quibus personis & quoties? P. semel in uno conjugato, ter in

ter in Subdiacono. C. contraxisti malitiam adulterii in coniugato, sacrilegii in Subdiacono. P. in somno captam pollutionem promovi, protrudendo ultimas eius reliquias seu positive continuando. C. quoties? P. ter. De his & aliis doleo &c.

Ratio agendi cum Principe Persona.

PÆnit. Contra iustitiam distributivam contuli officium digno, relictodigniore; sed contra iustitiam commutativam dedi officium indignis 4. qui illud male administrant. C. Theologia parere faciles expectat aures. P. obsequiosam do aurem. C. Princeps tenetur ex officio idoneos constituere, sin secus, tenetur ad restitutionem damnorum inde fluentium. P. etiam scienti lex innuenda. Liberavi à pœna dignum morte iuxta allegata & probatà, an id licet? C. respondet Fill. n. 31. probabilius esse, quod non liceat, quia contra publicas proba-

probationes iudiciorum agere, vide-
tur esse contra ius gentium, & mortis
tyrannici. P. sed mihi certum fuit,
illum reum esse innocentem. C. ergo
bonum opus operatus es? P. & in
hoc a de iqui? quod morti addixi
eum, quem certo novi deliquisse, sed
privatâ secretâ, & occulta scientiâ ut
probari scelus non posset. C. Fill:
n. 28. docet id licere; quia Princeps
potest dispensare in iure humano,
quo cavetur, ut non nisi ex actis, &
probatis in quacunque sententia mor-
tis feratur. Sed alii verius & pro-
babilius docent, non licere. Quia
si soli Principi delictum notum est,
censetur occultum, & humano iudicio
impunitibile, cum negari possit in sen-
su aliquo vero, adeoque iniuria fieret
ei, si de tali crimine inauditus contra
ius gentium puniretur. Ita S. Tho-
mas q. 67. Caiet: Nav: &c. P. in-
dixi bellum externis, & tributa sub-
ditis imposui, relictâ sententiâ pro-
babiliori. An recte feci? C. Prin-
ceps

ceps in hac parte sit veluti iudex, qui
 probabiliora tenetur sequi, & cum
 subditi sint in certa possessione suarum
 rerum, his privandi non sunt ob ra-
 tionem probabilem Principis, si pro
 possessione subditorum sit probabilior.
 P. ad recreandos spectatores imperavi
 duellum duobus reis mortis, dubitans
 an liceat. C. Azor, Layman &c.
 docent non licere, cum modus hic
 plectendi sit scandalosus & abusus
 potestatis. P. simoniace quendam
 presentavi ad Episcopatum. C. si
 realis intercessit simonia, est casus
 Papæ reservatus, in quem careo iur-
 isdictione. R. mi Pater innui au-
 læ, & Proceribus me hodie Divinæ
 mensæ accubiturum, & nequeo sine
 nota delistere. Si negabis absolutio-
 nem præmissa contritione accedam
 ad Communionem. C. gravis hæc
 ratio me compellit ad dandam abso-
 lutionem, ex tacito consensu Papæ.
 Sed onus erit iterum confitendi hoc
 reservatum coram habente iurisdictione

nem. P. teneorne restituere pretium
simoniace acceptum. C. si pretium
acceptum non excedat commodum
temporale, quod ex beneficio prove-
nit, non est obligatio illud restituen-
di ante sententiam iudicis. Ita Less:
c. 35. n. 160. Layman, c. ult. n. 82.
contra Pirrh. l. 513. & alios dicentes,
quod ius inhabilitet ad acquirendum
dominium pretii simoniace accepti.
P. de his & aliis doleo C. pro pæ-
nitentia &

Ratio agendi cum plebeio rudi.

PÆnit: Quid est S. Trinitas, DEUS
Pater, DEUS Filius, DEUS
Spiritus Sanctus. C. omitte hoc,

confitere peccata. Quid taces? an te
non præparasti pro confessione? P.
non preparavi. C. nec pro peccas-
tis doluisti? P. dolui. C. exprime
verbis dolorem, quid gles? loquere,
quid fecisti? P. dixi Pater & Ave.
C. scisne quo opus ad Confessionem?
P. tu Domine scis, quid me inter-
rogas?

89.

rogas? C. & te scire necesse. Antequam venias confessum revoca, quid cogitatione, verbo, & opere dei quisti? post dolorem de peccatis elice, dicendo vg: doleo mi DEUS, quod ego servus te Dominum, Creatorem meum offenderim: amplius nolo peccare. Detestor peccata mea, & sic accede ad confessionem. P. utiq; iam accessi, C. confitere an maledixisti? P. non C. utiq; non semel demonem imprecabaris. P. ita. C. ergo maledixisti. P. non maledixi, sed verum dixi. C. an tu es stultus? P. utiq; C. nonne es mentitus? P. non sum. C. utique domi dixisti id esse, quod non est. P. ita, domi sum mentitus, sed hic vera loquor. C. an obtemperabas Parentibus? P. non semper, nisi quando ad cibum vocabant. C. scisne tu Mysteria fidei? P. non revelasti ea parvulis. C. quis te creavit? P. Parentes. C. hi genuerunt, DEUS solus creavit. Cur te creavit DEUS? P. ut pecora pascam, C. dic ut Domini

minum Deum laudem, illi serviam,
 & salvus fiam. P. dic, ut Dominum
 Deum laudem. C. nugaris tu. Ani-
 ma tua vivetne post mortem? P.
 nescio. C. an tu es brutum. P. ita;
 C. non ita; anima tua erit post mor-
 tem, sed ubi erit? P. quo DEUS
 illam vertet. C. si in peccato mortali
 discedat à corpore, quo concedet?
 P. ad Cælum. C. dic, ad infernum;
 Iterum quæro, anima corpore soluta
 in peccato mortali quo ibit? P. ad
 cælum Domine. C. utiq; tibi dixi
 inferno tradendam. Quis hoc re-
 velavit? P. tu Domine. C. DEUS
 revelavit. Quamdiu anima hærebit
 in inferno? P. annum & 6. hebdo- 90.
 madas. C. non sic, corrige errorem.
 P. tamdiu, donec satis patiatur, vel
 ad diem Judicii. C. DEUS reve-
 lavit in æternum arsuras animas in
 inferno, credisne DEO revelanti?
 P. à patre audiavi omnes animas ex
 inferno excessuras ad vallem Josa-
 phat, C. ita est: sed pœnas inferni

K

secum

secum ferent. eodem reditura. Re-
surgentne aliquando homines? P.
forte non. C. DEUS revelavit o-
mnes resurrecturos, credisne hoc? P.
credo. C. non credis id? P. non cre-
do. C. an maledixisti aliquando,
vel mentitus es? P. non. C. cur tibi
non constas, negas quod affirmasti,
quot habes annos? P. II. C. & ad-
huc ratione non vales: non te absol-
vam, ad Communionem non accede,
post duos menses venies confessum,
Interea dolesne quod DEUM offen-
deris? P. doleo. C. amasne DEUM
super omnia? P. amo. C. vade in
pace &c.

Ratio agendi cum paupere Nobili.

PÆnit: Ab annis duobus non sum
confessus, quia Parochus nimio
pæcuniæ zelo noluit audire, de-
cimâ assium 10 à me ob impotentiam
moralem non persolutâ, quam nec mo-
do

do sine magna difficultate possum
 solvere. C. Trident: Sess: 25. de ref:
 c. 12. præcipit, ut qui decimas non
 solvit, aut impedivit ne solverentur, 91.
 non absolvatur, nisi plena restitutio-
 ne secuta. Sed quia te videtur ex-
 cusare impossibilitas, & materiæ par-
 vitas, absolvam te cum onere, ut
 quamprimum poteris, solvas, & ut
 possis, dabo tibi viginti asses, ductus
 maiori zelo tuæ animæ quàm pecuniæ.
 Cur tamen alium tanto tempore pro
 confessione non adisti. P. acedia
 dissuasit, ob quam his duobus annis
 vix ter Missæ interfui, servilibus diu
 intentus. C. hæc est causa tuæ pau-
 pertatis, quod Nilo rerum tempo-
 raliū intentus cum Ægyptiis, Cæ-
 lum non respicias. Quære primò
 Regnum DEI, & iustitiam eius, &
 hæc omnia adiicientur tibi, modicæ
 fidel. P. contra sponsonem Bertæ
 factam. contraxi sponsalia cum Caia.
 Ultraq; ius suum prosequitur. C. Ber-
 tæ nubere debes, quia posteriora spō-

salia contra fidem priorum erant in-
 valida. P. sed Caia nuptias iuravi.
 C. iuramentum de re illicita non ob-
 ligat. P. sed Berta post sponsalia
 facta est infamis. C. habes iustam
 causam dissolvendi priora sponsalia,
 sed scivistine delictum infamans Ber-
 tam, antequam contraheres cum Caia
 P. nescivi. C. si scivisses, licite con-
 raxisses cum Caia. Per infamiam
 enim gravem solvuntur sponsalia ex
 parte innocentis. P. Parochus exi-
 get à me pro assistentia pecuniam,
 cui exsolvendæ non sum, an possum
 illo præsentem, sed invito contrahere
 92. matrimonium, habitis duobus testi-
 bus. C. potes, sed habebis turba-
 tionem P. Mulierem excantantem
 adhibui ulcere laborans, sed illa est
 Christiana, & nihil aliud loquitur,
 quàm nomen DEI. C. propterea tu
 magis avversare ipsam, quod se dicens
 esse Christianam, gentilium opera facit,
 etenim & demones Nomen DEI fate-
 bantur, sed tamen erant demones,

hæc

hæc Chrsost: h. 21. ad pop: Hoc est
relicto Domino DEO confugere ad
eius hostem. P. dæmoni nomen dedi,
ut mihi daret 100 fl: ad exsolvendū
debitum, sed solum dedit 5. fl: quia
nolui eiurare MARIAM. C. non
traderes te in mancipium tyranno,
qui te die & nocte exeruclaret: at
savior est dæmon quovis tortore, &
hic, & in æternum te torquebit, nisi
relipueris. Eiurasti satanam in Ba-
ptismo, & nunc in partes eius con-
cessisti &c. P. de his &c. doleo &c.
Sed adhuc occurrit. Votum non bi-
bendi cerevisiam violavi, efficaciter
eam desiderando bibere. C. an in
parva quantitate desiderasti bibere?
P. in magna. C. quoties? P. 8. rogo
mi Pater dispensa me in hoc voto,
labores mei egent cerevisiâ, quam in
nuptiis cogar bibere. C. in votis ca-
reo potestate dissolvendi, imò & ab-
solvend à reservatis. Est hic in viel-
na Ecclesia N. Sacerdos N. cui hæc
est potestas concessa, confet te ad eum

K3

P.

P. ad quem recurram pro dispensatione in prædicto voto. C. ad Episcopum, vel ad Confessarios Ordinis mendicantium &c. P. utiq; mihi Pater dixisti mihi impertinendam absolutionem. C. dixi antequam tu diceres casum reservatum &c.

Ratio agendi cum malè nupta.

93. **P**Enit: à Parentibus Nobilibus coacta nupsit rustico. C. scivisti de tua coactione Parochus? P. scivit. C. quandiu perstas in matrimonio tali. P. anno 1. C. debitum conjugale reddidisti ne maritor? P. post aliquot hebdomadas reddidi. C. habuisti ne vel semel àd eum affectum tanquam ad tuum verum maritum? P. nunquam habui. C. putabas ne licitum matrimonii usum. P. putabam non licere. C. quoties cum talidictamine usa es matrimonio? P. singulis hebdomadis bis. C. tuum matrimonium vis & metus hucusq; durans

rans invalidat. Si vis amoto metu;
hunc pseudomaritum recognosce pro
vero marito. Si id renuis, omnino
tibi deferendus talis conlux, quid
modo facies? P. quò me oculi ferent,
eò ibo. De his & aliis doleo &c. C.
maritum tuum, antequam discedas,
potes certificare, imò & Parochum
de nullitate tui matrimonii &c.

CORONA CAPITIS

Et tam libri tricipitis unico ca-
piti, Coronam 12. Stellarum, ille qui
coronat opus, imponat finis Corona-
tor. Stellæ hæ, sunt 12. sequentes
casus lucæ Theologicarum resolutio-
num radiantes.

C A S U S I.

*Titius non præmisso Confessione, sed soli
absolutioni dolore, & proposito implicito,
enormia scelera confitetur, pro peniten-
tia iussus ter Pater & Ave recitare di-
scedit.*

Quæritur primò. An peccat, qui soli absolutioni dolorem cum proposito virtuali præmittit, scienter reflexè omisso dolore ante confessionem?

Quæ: adò An peccat Confessarius levem pro gravibus delictis pœnitentiam iniungendo?

94. Ante resolutionem suppono damnatam esse ab Innoc: XI hanc prop: Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti relicta tutiore. Hoc supposito ad 1. Q. R. affirmativè: ita LaCroix l. de pœn. & probatur 1. Peccat mortaliter, qui exponit Sacramentum periculo nullitatis, sed qui soli absolutioni præmittit dolorem cum proposito non expresso, exponit Sacramentum periculo nullitatis, ponit enim Sacramenti pœnitentiæ materiam dubiam. Nam et si dolorem soli absolutioni præmissum, dicat probabilius Gohar, Moya, Lupo & CC. sufficere ad Sacram: pœnitentiæ

tentiæ, attamen Layman, bonæ spel
&c. negant sufficere. Virtuale quoq;
propositum communior sententia do-
cet sufficere ad Sacram: sed negant
sufficere Henriquez, Granado &c;
apud LaCroix E. tutiora sunt se-
quenda, & dolor cum proposito ex-
presso confessioni præmittendus, præ-
sertim cum is, qui differt dolorem,
usq; dum peccata edicat, exponat se
periculo, nullum eliciendi dolorem.
Facile enim potest turbari, vel ho-
minum tumultu, vel proprio pudore;
vel confessorii dictis, vel naturali ca-
pi oblivione, & sic omittere superna-
turalem dolorem, ac detestationem
cordialem peccati, quamvis verbote-
nus dicat, doleo &c.

Probatur 2do. Dolor debet elici
à pœnitente ex intentione confessio-
nis, ut docet Stoz, LaCroix &c. con-
tra Lugo, Ilfing, E. debet præmit-
ti confessioni.

Probatur 3tio. Peccat mort: qui
baptizat lixivio, cum possit aqua na-
turali

turali. E. etiam peccat, qui soli ab-
 solutioni præmittit dolorem, cum pos-
 sit præmittere confessioni, Utrobiq;
 enim ponitur materia Sacramenti du-
 bia. Probatur 4to. Dolor sensibi-
 lis est materia proxima Sacramenti
 pœnit. Sed confessio dolorosa est do-
 lor sensibilis. E. confessio dolorosa
 est materia proxima, E. Dices 1.
 Praxis confessoriorum est, ut audita
 confessione, pœnitentes adducant ad
 dolorem. E. R. D. A. praxis est, ut
 adducant ad dolorem, iterum repe-
 tendum, ut sibi de iam facto constet.
 C. A. ad dolorem hinc & nunc primo
 ponendum T. A. Nam si ad talem
 adducerent, deberent cognito pœni-
 tentis dolore, dicere v. g. accusasne te
 de peccatis omnibus? & audita in ge-
 nere sui accusatione, absolvere: Hinc
 si quis etiam statim post absolutionem
 recordans peccati, illud addat, de-
 beatq; ab illo absolvi, tenebitur prius
 renovare dolorem, alioqui hæc ada-
 absolutio exponetur periculo nulli-
 tatis.

tatis, adeoq; peccabitur mortaliter,
ut ait P. LaCroix n. 712.

Dices 2dò. Dubium iuris 'est,
an contrahit cognationem, qui à Pa-
rentibus, vel in eorum defectu à Pa- 95.
rocho non est designatus patrinus, &
tamen non peccat huiusmodi patri-
nus, si nubat matri eius, quem in Ba-
ptismo tenuit: ut habet CC. E. etiam
non peccat in nostro casu &c. R.
CANC. quia in casu antecedentis
impedimentum cognationis Spiritua-
lis, si quod est, Ecclesia tollit per di-
spensationem, cum possit tollere.
Nequit autem Ecclesia facere, ut
dolor, qui fortè non est sufficiens
materia Sacram: pæn: sit sufficiens.
Nec enim nostra etiam probabilior
opinio potest materiam Sacramenti
efficere validam, quæ forte non est
valida, quia à Christo non instituta.
Si tamen quis bona fide soli absolu-
tioni dolorem supernaturalem præ-
mit, non est opus confessionem pec-
catorum iterare. Est enim proba-
bilis-

bilissimum, quod confessio fuerit valida, nec ideo Sacramentum exponetur periculo frustrationis, si confessiones non repetantur, quia certum est, ad valorem consequentium confessionum sufficere integritatem formalem. Vide LaCroix num: 885.

Ad 2dum Quæsitum R. peccare Confessarium pro magnis peccatis valde levem penitentiam imponendo. Ita Viva Lugo & CC. contra Beia, Diana &c. qui putant, excusari posse confessarium, si addat illud, quidquid boni feceris &c. Ratio nostra est, quia iudicis est proportionatam culpæ penam imponere, sed confessarius est iudex: peccat, si proportionatam penam peccatis non imponat. Ex causa tamen gravi, potest levior, quàm peccata merentur, inungi penitentia, ut si penitens maiorem implere nequeat, vel sit valde contritus, vel currat tempus indulgentiæ. Imò potest menti impoti, aut morti proximo nulla assignari penitentia. Et hæc de præsentī casu.

CASUS II.

Titius in ebrietate, Cajum Sacerdotem interfecit, eò quòd contra ejus fratrem in causa criminali egerit coram judice, accusando, & debitis pœnis coerceri instando.

Quæritur primò. An incurratur irregularitas per homicidium in ebrietate patratum?

Quær: An saltem in Regno Poloniæ liceat Clericis absq; ulla irregularitate, contra latrones, homicidas &c tam civiliter, quam criminaliter, & mixtim agere ac experiri &c.

Prænoto irregularitatem esse impedimentum Canonicum, quod impedit susceptionem Ordinum Sacrorum, & susceptorum usum.

.96

Prænoto 2do. Ebrietatem aliam esse plenè inculpabilem, aliam culpabilem mortaliter, vel venialiter: his prænotatis ad Quær. I. R. I. Si ebrietas fuit prorsus inculpabilis non incurritur irregularitas per homicidi-

um in illa patratum. Ita omnes teste Gobat in quinario 4.v.c.20, sec: 1.n.1. & ratio est, quia nullus ex homicidio privata auctoritate facto, contrahit irregularitatem, nisi homicidium fiat culpabiliter coram DEO. Irregularitas enim non incurritur, nisi in casibus in iure Canonico expressis, caplt: qui de senten: excom: in 6to, & quidem ita claré expressis, ut meritò dubitari non possit, quin verba iuris ad illos casus se extendant. Suarez de cens: d 40, s. 4. Filiu: & c. cum Diana p. 9. t. 7. r. 28, contra Layman, qui l. r. t. v. p. v. c. 1. n. 6. ait. non nullas irregularitates sine iure expresso, per Doctorum ita opinantium auctoritatem introductas esse. Atqui nullum ius exprimit incurri irregularitatem ob homicidium privata auctoritate factum non culpabiliter v.g: in ebrietate præter omnem opinionem, scilicet, quia vinum est longè generosius, quàm existimatur aut quia vino inmixtum est aliquod promovens

movens ebrietatem v.g. sal. Proba-
tur 2dò. Irregularitas non contrahi-
tur ob homicidium, nisi illud sit fa-
ctum à ministro publico, quamvis iu-
sté vel à privata persona iniusté, ut
docent, Turrianus, Diana &c. atqui
hoc in nostro casu non supponitur E.
Hinc refertur cum Gobat n. 3. Eos
qui promoverant mortem alicuius
iusté supremo supplicio affecti, non
contraxisse irregularitatem, nisi pro-
moverint publica autoritate instru-
cti. Confessarios etiam tutissimos esse
quando mortem hominis afficiendi
supplicio accelerant, monendo, ut ipse
surgat, aut monendo esurificem, ut
bonum pulverem ori hominis cre-
mandi applicet, vel ut latronis rotâ
frangendi pectus valido, primoq; i-
ctu quatiat, ut citius liberetur cru-
ciatu. Sed in hoc cavendum scanda-
lum pusillorum, si metuatur; imò in
praxi abstinendum ab hoc. R. 2dò.
Probabile est, ebrium non fieri ir-
regularem per homicidium in ebrie-

tate

tate commissum, etsi illius periculum præviderit, si in advertendo illo periculo solum venialem culpam admittit. Tum quia id satis insinuat P. Coniung requirendo ad irregularitatem ex homicidio peccat: mort: contra ius naturæ. Tum quia Sotus l. 3. de iust: q. 1. a. 9. profiteretur, se vix audere credere Caletano asserenti, ob homicidium, in quo solum intervenit culpa venialis, contrahi notam irregularitatis, hæc enim est pæna gravis. E. si sit culpa levis non incurretur. Hinc sequitur nec irregularitatem, nec excommunicationem incurrisse eum, qui in ebrietate occidit Sacerdotem, non præviso in ebrietate tali periculo. Nam etiam ad excommunicationem maiorem requiritur peccat: mort: cum contumacia.

R. 3tio. Homicidium in ebrietate mortaliter male factum, si sit prævisum eius periculum, nec ei suffienter occursum, habet sibi annexam pænam irregularitatis, ut homicida neque-

nequeat ordines suscipere. Ita omnes. Si tamen homicidium in ebrietate mortaliter male factum non fuit prorsus prævium sed contigit præter prudentem æstimationem, ac suspicionem non incurritur irregularitas, ita contra multos censent Facundez, Layman, l. 3. t. 3. p. 3. c. 5. n. 2. cum multis Theologis & Canonistis, & ratio est, quia tunc homicidium contigit sine culpa.

Ad 2. quæst. R. affirmativè. quia Id Greg: XIII. ad instantiam Jacobi Brzeznicii Canonici Posnaniensis concessit. Do verba Bullæ decerpta ex Epistola Pastoralis impressa Vilnæ Anno 1710. Et nostra omnium Ecclesiarum sollicitudo, & vester erga Sedem Apostolicam affectus requirunt &c. & cum vos adversus hæreticos, latrones, & homicidas, nec non alios delinquentes prædictos criminaliter agere, & experiri, ac inquirere debitisq; pænis coerceri, & puniri facere intendatis, si vobis ad id Apostolica suffragetur auctoritate.

thoritas. Et ideo nobis idem (Jacobus Brzezuicius pro parte vestra humiliter supplicaverit - - Vobis ut per Procuratores, à vobis deputari solitos quoscunq; hereticos, sectarios, latrones, homicidas, & alios delinquentes præfatos, coram competentibus Iudicibus accusare, & deferre, & experiri, nec non desuper quoscunq; processus, & inquisitiones formari, ac sententias ferri & promulgari, easq; solidæ executioni demandari petere, instare, & procurare absq; excommunicationis, aut irregularitatis pœna, liberé, & licitè possitis, concedimus, & indulgemus, ac vobiscum quatenus opus sit, desuper dispensamus &c.

CASUS III.

Titius violentas manus iniecit in Clericum volentem, & consentientem, mandante Caio.

QUÆST. I. An percutiens Clericum volentem & consentientem incurrat excommunicationem.

Quær: 2dò. An vitandus sit ille,
de quo non constat, quod Clericum
notoriè percussit?

Q 3tio. An mandans percuti Cle-
ricum incurrit excommunicationem '97
cùm mandatarius mandatum execu-
tioni dedit, mandante reconciliato?
Prænoto nomine violentæ iniectionis
manuum, Theologos intelligere, a-
ctionem externam, iniuriosam, consi-
stentem in facto, & contingentem
personam Ecclesiasticam sive imme-
diatè, sive mediatè.

Prænoto 2do. Nemine Clerici in-
telligi initiatum primâ tonsurâ, aut
aliquo ordine, etsi coniugatus sit, mo-
dò deferat habitum Clericalem, &
non sit bigamus; adeoq; affici ex-
cõmunicatione etiam eum, qui percu-
tit Clericum degradatum verbaliter
tantùm, vel Clericum irregularem,
aut per excommunicationem etiam
vitandum, quia hi non amiserunt pri-
vilegium Canonis. Jam ad 1. qu: R.
affirmativè. Ita expresse habetur in

cap: contingit de senten: excom: &
ita DD. CC. cum Suarez d. 22. f. 1. n.
59. & ratio est, quia tunc fit iniu-
ria, & Clerico & statui Clericali, cum
Clericus etiam volens percutitur, v.g.
in pœnam, quod hunc statum sit am-
plexus.

Dices volenti & scienti non fit ini-
uria, E. & D. Ans: non fit iniuria,
cum volens & consentiens consentit in
iis, in quibus potest consentire C. A.
in quibus non potest consentire NA.
Privilegium enim de non percutien-
do Clerico sub pœna excommunica-
tionis concessum est toti Ordini Cle-
ricali, & statui, cui unus Clericus
non potest prœiudicare & cedere.
Nam persona privata, non potest ce-
dere privilegio concessio communitati,
aut toti alicui Ordini. Cum ergo
Clericus non possit consentire in sui
percussione, eo quod ipsius percul-
sio vergat in damnum aliorum, se-
quitur illum, qui percutit Clericum
volentem, facere illi iniuriam, imò
toti statui Ecclesiastico.

Sic dum homicidium committitur non solum fit iniuria occiso, sed etiam Resp: etsi occisus forte consentiat in occisionem sui.

Ad 2dum quæsitum R. i. illum qui percussit Clericum non esse notoriè excommunicatum, nec vitari debere ab illo, qui vidit eum percutientem, si id necdum sit aliis hominibus notum. Ita LaCroix n. 179. Castrop: Bonac: d. 2. p. 2. q. 3. &c. contra Suarez, Dicast: d. 2. n. 425. & alios putantes, ad hoc ut vitetur percussor Clerici, sufficere, si id notoriè alicui constiterit. Ratio nostra est, quia conc: Constantiense ait: *Salvo, si quem pro sacrilega manuum injectione in Clericum, sententiam latam à Canone, adeo notoriè constiterit incurrisse, quòd factum non possit aliqua tergiversatione celari, nec aliquo suffragio excusari.* E. videtur requirere, ut sit simpliciter notorium, quòd in excommunicationem quispiam inciderit. Ergo debet, multis esse notum, ita ut in

iudicio negari non possit. ¶ Et cū
hæc interpretatio sit favorabilis ani-
mabus, præferenda est alteri, præfer-
tim, quod conc: Constan: voluerit
auferre dubia ad pacandas Innocen-
tium conscientias, ne pro quolibet du-
bio cogere vitare excommunica-
tos, subirentq; periculum peccandi;
ut habet CC. Ut ergo percussorem
Clerici teneat vitare, non est satis,
quod tres vel 4 viderint, quia, ideo
non est simpliciter publicum. Nec
sufficit, quod sit notorium notorieta-
te iuris, hoc est, quod sit notum, vel
per sententiam iudicis, vel per con-
fessionem rei in iudicio, vel per testi-
um depositionem iuridicam. Sed re-
quiritur notorietas facti, hoc est, ut
notum sit personis multis, vel maio-
ri parti communis, quæ factum e-
videnter sciat. Hinc delictum com-
missum coram decem non est notori-
um respectu magnæ civitatis, quam-
vis sit notorium respectu Collegii,
aut vicinæ, ut ait Bonac: Hinc patet

me non teneri vitare eum, qui coram me percussit Clericum eo tempore, quo non aderant tot testes, qui suffi- ciunt ad faciendum delictum notori- um; ut ait Avila &c. quia factum illud, quamvis mihi certum sit, & notum, non appellatur absoluté noto- rium.

R. 2do. Quamvis factum percus- sionis Clerici sit notorium, si tamen accedat dubium iuris, non teneris vi- tare percussorem, vg: si aliquis in publico foro coram multis percussit sed allegat, se ideo non incurrisse excommunicationem, quia dicit se percussisse, vim vi repellendo, vel nescivisse illum esse Clericum, vel se loco percussisse, talis non est vitan- dus. Ita Suarez, Fill: Avila &c. cum Pignateli t. 4. conf: 133. qui infert, regulariter requiri, ut talis percussor per Judicem denuntiatur, quia alias poterit aliqua tergiversatione, vel ex- cusatione celari. Debet tamen hu- ius excusatio iuxta Bonac: esse pro-

habilis aut probabile [dubium inge-
rere. Nam si contingeret eam fa-
ctam esse, adhuc esset excommuni-
catus vitandus, cum ficta excusatio
non certitudinem facti & ex alia par-
te omnes delinquentes soleant sua
delicta excusare, unde sequeretur
nullum excommunicatum esse vitan-
dum.

R. 3tio. Si fama publica esset, cap:
cum desereres de sent: excom: dici-
tur, percussorem Clerici esse vitan-
dum. Intellige si fama orta sit à fi-
de dignis & faciat moralem certitu-
dinem, tunc etiam sufficit ad notorie-
tatem facti, ut notat Castropalao n.
8. Putat tamen Avila, & Dicastillo
n. 404. non sufficere famam, quod
publicè percussierit. Imò Suarez, Mo-
lina, Dicastillo n. 404, censent, non
sufficere publicam infamiam, quando
hæc non procedit ex evidentia facti
per testes oculos, quia aliàs non di-
citur notorium, sed famosum. Ad-
dit Dicast: n. 427. si quid fiat in
domo

domo privata | coram 7. non esse notorium, si autem fiat in foro censeri notorium, & si fiat in conventu Religioſorum, non ideo eſſe ſimpliciter notorium.

Ad 3tium quaſitum R. affirmativè. Ita Leſius, Silveſter de excom: q. 5. Reginaldus n. 216. &c. Ratio eſt, quia ad incurrendas cenſuras prærequiritur quidem, & ſupponitur pecc: mort: non tamen neceſſe eſt, ut pecc: mort: tunc committatur, quando cenſura incurritur, ſed ſufficit peccat: mortal: prohibitum ſub cenſura, commiſſum antea fuiſſe. Idem in ſimili docet Suarez tom: 5. d. 4+. ſ. 1. 5. de eo, qui cauſam dedit homicidii, ſed ante ſecutum effectum mortis, egit pænitentiam de ſuo delicto, hic enim non excuſatur ab irregularitate: quia ſicut pænitentia non tollit irregularitatem iam contractam, ita neq; facit, ut in prædicto caſu non contrahatur.

Dices, qui tempore ſuæ amentię approbat percuſionem Clerici non incur-

incurrit excommunicationem. Ergo etiam mandans Clerici percussione, non incurrit excommunicationem, si fuit tunc in gratia DEI cum mandatarius mandatum exequeretur. R. cum Molina CANC. quia prædictus approbator, eo tempore, quo erat amens, non potuit humano modo approbare percussione Clerici, & mandare, quam postea mandavit is, qui nunc existit in gratia.

CASUS IV.

Titius & Berta vescuntur carnibus in quadragesima, non abstinendo etiam à cena Titius quidem, quia est dispensatus ad carnes. Berta verò, quia licet non sit dispensata ad illas, est tamen prægnans.

Quæritur 1. An dispensati ad carnes edendas, possint pluries comedere illas, si unica refectio sit eis satis

Quæritur 2do. An prægnas obligetur

getur ad ieiunium quoad quantitatem

Prænoto plerosq; DD. consentire, 98.
quod dispensatus ad carnes ob iustam
causam v.g: ob infirmitatem, vel ob
debilitatem virium, impediētem ob
eunda rite mania, nec restaurabilem
unica refectione, possit aliquoties in
diem comedere carnes. Cū enim
superior cum tali dispensat ad carnes,
intelligitur dispensare pro causā exi-
gentia, quæ crebriorem (ut suppo-
nitur) sua tet refectionem. In hoc du-
bitatur, utrum dispensati ad carnes
edendas, possint pluries carnibus ve-
sci, si unica resectio sit eis satis? Bi-
sariam divisi sunt Authores, alii affir-
mant cum Tambur: Fill: Led: Caiet:
& aliis multis: Fundamentum eo-
rum est, quod si quis semel comederit
carnes, iam eo die liber est à ieiu-
nio, cū id illi sit tunc impossibile.
Nam de essentia ieiunii iuxta CC.
DD. cum D. Thoma est abstinētia à
carnibus. Sed hoc fundamento mul-
tū, probatur, scilicet posse eum plu-

ries comedere licite carnes, qui eas
semel in quadrag: gulæ svasu come-
dit. Nam etiam ei illa die est im-
possibile ieiunium. Negativam am-
plexurus suppono illum, qui dispen-
satus est ad carnes, ideo dispensatum,
quia illi cibi esurtales, pisces vg: &
eleum valde nocent, quòd detrimen-
tum ex aliis cibis secuturum, possit
carnium esu amoliri, ita ut causa, ob
quam data est dispensatio, pro unica
duntaxat militet refectione. Hoc sup-
posito B. dispensatos ad carnes eden-
das non posse pluries comedere illas,
si unica resectio, eis satis, quia non
sunt dispensati ad multiplicem car-
nium eodem die comestionem, sed
solùm ad unam, cùm causa solùm pro
una militet refectione. E. cons: certa,
nam quando cum subdito non dispen-
satur in lege, non potest ponere quid-
quam contrarium legi. Jam verò lex
Eccl: non solùm prohibet unam, sed
etiam plures carnis comestiones.
Hinc iuxta receptissimam Theologo-

rum sententiam', toties quis peccat, quoties die ieiunii carnes comedit? Confirmantur dicta: Dispensatio inferioris in lege superioris sine iusta causa, ex CC. Doctorum, est invalida, ac proinde non excusat à transgressione præcepti. Nam qui nomine alterius sine causa dispensat, dissipat: atqui in nostro casu dispensatus supponitur, solum habere causam, ut semel edat carnes, ergo ad exigentiam causæ supponendum est ei datam dispensationem ab inferiore. Tenet tamen dispensatio sine causa data à legislatore, vel parem potestatem habente; etsi peccet tam dans quam petens dispensationem contra ius naturale, dictans partem debere conformari suo toti, nisi iusta causa excuset. Illustrantur dicta ex regula communiter approbata, ut habet Medina in cod: de ieiunio q. 5. quod quando alicui fidei ob causam aliquam permittitur in die ieiunii ab Ecclesiastica disciplina in aliquo recedere

cedere, in tantum id illi permittitur, quantum se extendit talis causæ indigentia: Atqui dispensatus hic supponitur habere causam tantum pro unica carniū in die comestione. Ergo hæc unica solum illi est concessa. Licet enim exemptus sit à lege, qua simpliciter prohibentur carnes in quadr: non tamen eximitur ab eadem lege, quâ 2da & tertia carniū comestio prohibetur. Cum enim hæc lex ad plures comestiones extendatur, idem ab illa soluto contingit, ac ei qui à una lege est exemptus beneficio Principis, non enim eo ipso eximitur à cæteris.

Probat 2do. Qui per privilegium potest horam ieiunii debiti prævenire, non eo ipso à ieiunio est liber, iuxta omnes. Ergo etiam in nostra suppositione dispensatus ad carnes, non est eo ipso totaliter ieiunii lege solutus. Probat 3o. ex cap: cum dilecti de dolo & contra mac: necessitas & iusta causa. quæ

excu-

excusat ab integro ieiunio, non excusat ab omni parte eius. Præscriptum enim Eccl licet in totum servari potest, servandum est, præsertim cùm finis ieiunii sit mortificatio carnis & potest haberi unica carnis comestione in nostro casu.

Probatur 3to. Argumento ad hominem: iuxta adversarios ut Tamb. & Joan. Sanchez in select: d. 5. n. 13. Dispensatus ad comedendas tantùm semel in diem carnes, non potest ea pluries licité edere, quia præceptum abstinendi à carnibus toto perdurat die, sed in nostro casu dispensatio supponitur data pro una tantum refectione iuxta exigentiam causæ. Ergo nec sola dispensatio potest esse iuxta causa faciendi aliquid oppositum legi, sed debet fundari in causa. Neq; in dubio præsumi debet (ut bené notat Reginaldus) dari dispensatio à Papa, ne ipse in destructionem, non in ædificationem potestate sua uti videatur, in re tanti momenti, quanti est
ieiun-

ieiunium Eccl: Si dicas. Qui liber est à ieiunio potest licité cœnare, sed in nostro casu dispensatus, est liber à ieiunio. E. & DM. qui liber est à ieiunio tam quò ad quantitatem, quàm quò ad qualitatem potest licè cœnare CM. qui liber est quò ad qualitatem, & non quò ad quantitatem. N. Mai. Dispensatus in nostra suppositione non est liber à ieiunio quo ad quantitatem, sed solùm quo ad qualitatem ciborum. Sic iuxta Azor licet unica refectio sit de natura ieiunii Eccl: tamen liber à ieiunio quo ad quantitatem, non est liber quo ad qualitatem vg: feriis 6tis. Nam licet in uno, essentia ieiunii non servetur, debet servari in alio, nisi quid oblit? Ieiunium tamen quo ad quantitatem solam, vel quo ad qualitatem solam non est rígorosè ieiunium, sed potius abstinentia simplex. Nec dic cum Azor, Caiet: Consuetudo est, ut dispensatus ad carnes prandeat, & cœnet sine scrupulo. Nam hæc consuetudo
vales

valet tantum, cum quis iustam causam habet pluries in die comedendi carnes.

Dices 1. Cessante causa dispensationis simpliciter, dispensatus potest adhuc licite semel die ieiunii comedere carnes, nam cessante causa dispensationis, dispensatio non amittit vim, R. N. A. prop: A. D. cessante simpliciter causa dispensationis dispensatio non cessat, si sit redacta ad actum irrevocabilem CA, nam cui dispensatum fuit in impedimento consanguinitatis, propter paupertatem faminae licet hac matrimonio contracto divitias obtineat, tamen matrimonium non est irritum. Cessante causa dispensationis, dispensatio non cessat. Si non sit redacta ad actum irrevocabilem. NA sic in nostro casu dispensatio non redigitur ad actum irrevocabilem, adeoque obligatio legis conditionate tantum extincta, vel ad certum tempus sublata, potest reviviscere, causa dispensationis cessante.

MI

Dices

Dices 2do. Accessorium sequitur principale. Ergo cui conceditur principale, conceditur accessorium; atqui principale est prandium, accessorium cæna. Ergo cui conceditur prandere, cum carnibus, conceditur cænare. R. Dist: ultimum conseq; cui conceditur prandere, conceditur & cænare, si iustam habet causam cænæ C. secus N. C. potest etiam negari suppositum subsumpti: nam in nostro casu non conceditur principale scilicet prandium, sed tantum cæna, seu unica per diem refectio.

99. Ad secundum quæsitum R. negativè. Ita Navarrus, Silv: Caiet: &c. quia non est mens Ecclesiæ, cum gravi dolore vel læsione naturæ ad ieiunium obstringere, atqui si prægnantes ad ieiunium etiam quo ad quantitatem obligarentur, gravem dolorem & læsionem prolis paterentur cum uberiore & frequentiore alimento pro se & fætu indigeant, quo non sumpto, & earum, & prolis sanitas periclitaretur

CA-

CASUS V.

Titius pollens quidem usu rationis, sed adhuc sexennis vescitur carnibus in quadragesima

QUæritur 1. An sexennis usu rationis pollens, licité vescatur carnibus in Quadragesima?

Quæ: 2do. An si illicitè vescitur, toties peccat, quoties carnes comedit?

Ante resolutionem noto, convenire DD. in hoc, quod pueris ante septennium completum, imo & postea, iuxta Joan: Sanchez l.3.n.31. si usum rationis nondum acquisierint possent dari carnes, quia cum hi non teneantur legibus Ecclesiæ, cooperatio non est ad actionem contra leges. In hoc dubitatur, an puero ante septennium doli capaci licité dantur carnes, & an is licité eas comedit? Silvius Lopez p.2. infr: c.2. 12 negat licitum esse in locis, ubi adesset consuetudo in contrarium. Sed rectius licentiam dandi & comedendi carnes parvulis

100

M.2

etiam

etiã doli capacibus, dant cum aliis
 Tannerus d. 3. q. 3. dub. 5. n. 99.
 Azor t. 1. l. 7. c. 17. Saa, Sanchez, &
 si adesset consuetudo in contrarium.
 Ratio est, quia parvuli ante septenni-
 um non ligantur legibus positivis.
 Ergo nec consuetudine, quæ est lex
 non scripta. Hæreo illis, & ad quæ-
 situm 1. R. affirmativè. Quia leges
 positivæ in hac ætate in qua commu-
 niter lumen rationis oriri non solet,
 non intendunt obligare, & quod in
 uno, vel altero usus rationis accelere-
 tur, id fit per accidens.

Ad 2dum Q. R. affirmativè. Ita
 Diana tr: 9. de ieiunio f. 163. Toletus
 l. 6. c. 3. n. 5. Lessius &c. Ratio est,
 quia quoties quis præceptum negati-
 vum, sive naturale, sive positivum
 transgreditur toties peccat, sed præce-
 ptum de non comedendis carnibus in
 quadråg: est negativum. Ergo quoties
 illud quis transgreditur, toties peccat.
 Nor probatur. Præcepti de non su-
 mmedis carnibus die ieiunij sensus est,
 ne ab-

ne absolute sumantur, qualis negatio
distributionem tribuit prædicato. E.
Dices: Qui in magna quantitate cibos
esuriales in quadrag: sæpius come-
dit, non peccat graviter, nisi 2da co-
mestione, supposito quod excesserit
annum 21. aliis autem comestionibus
non peccat nisi venialiter, ut sentit
Lessius &c. Ergo etiam qui die ieiun-
nii comedit carnes, etsi prima come-
stione graviter peccet, non tamen pec-
cat 2dâ vel 3tiâ. Probo consequ. &
præceptum de non edendis sæpius ci-
bis esurialibus & præceptum de non
sumendis carnibus sunt negativa præ-
cepta. E. ad Antec: Medina Sylvius
&c. respondent negativè, ratio eorum
est, quia sicut peccat, quoties quis
furatur, quoties plus quam semel in
die celebrat Missam extra casus ne-
cessitatis, peccat etiam toties, quoties in
die ieiunii comedit cibos esuriales quia
tam peccato furti, quam pluribus co-
mestionibus contravenitur præcepto
negativo. Sed cum veriore sententia

M 3

Regi-

Reginaldi, Lefsi, Dianæ &c. &c. C.
A.N.C. ad prob. Toletus & alii dicunt præceptum de non sumendis sæpe cibis esurialibus esse affirmativum, sed falsum est, nam per illud non præcipitur aliquid ponendum, sed prohibetur poni comestio. Itaque ad probat. &c. cum Reginaldo, Caiet. &c. & præceptum de non comedendis cibis esurialibus sæpius per diem, & præceptum de non edendis carnibus est negativum non eodem, sed diverso modo. Nam comestio carniū absolutè prohibita est in Quadrag: Multiplex autem comestio ciborum esurialium non est prohibita absolutè, sed per respectum ad aliud, scilicet, ad conditionem ieiunii, quæ est, ut ieiunans contentus sit una comestione, adeoq; dum transgreditur terminum unius comestionis, per alteram tantum comestionem peccat graviter, non per tertiam sicut si Semei sæpius transisset torrentem Cedron contra prohibitionem sibi à Salomone factam l. 3.

Reg:

Reg: c. 2. non sæpius, quàm semel
esset reus mortis. Itaq; distingvendū
est inter præcepta negativa, nam illis
quædam prohibentur, quia mala sunt
intrinsecè, ut periurium, quædam ve-
ro mala sunt tantum, quia sunt pro-
hibita vel absolutè, idq; vel sine deter-
minatione certi temporis, ut celebra-
tio Missarum plurium eodem die ab
eodem Sacerdote, vel cum determinâ-
tione certi temporis, ut esus carniū
in quadrag: Quædam autem sunt
prohibita per respectum ad aliud. Sic
pluries in quadrag: comedere prohi-
bemur per respectum ad conditionem
ieiunanti de una comestione.

Inferitur. Qui semel carnes come-
dit, non potest servare ieiunium, qua-
tenus vetat primam carniū comestio-
nem, potest tamen servare, quatenus
vetat reliquas. Sic Sacerdos, qui sine
necessitate celebravit bis, etsi non pos-
sit servare præceptum Ecclesiæ, quo
prohibetur plus, quàm semel celebra-
re, potest tamen illud servare, ut vetat
tertiā celebrationem.

CASUS VI.

Titius ductus desiderio plurima congregandi apud DEUM merita tale nuncupavit votum: Voveo DEUS me facturum, quidquid capax voti totâ vitâ faciam.

QUæritur. An validum sit huiusmodi votum?

Ante resol: suppono, votum esse voluntariam, & deliberatam promissionem factam DEO de bono aliquo meliori, quam non ieiunare. Jam
 101 ad Q. in Acad: Vilnen: resolutum & affirmative Probo 1. Votum de materia possibili, meliori, & honesta est validum iuxta omnes, sed votum in nostro casu est tale. Ergo est validum
 Prob: 2 Illud votum est valid: cuius transgressio est peccaminosa, sed voti prædicti transgressio est peccaminosa. Nam si quis hoc voto facto, dicat vgi coronam, sed nolit ex obligatione huius voti eam recitare, is defacto peccaret contra Religionem, tanquam trans.

transgressor voti. Probo 3tio. Juxta
 Claud. LaCroix, valet hoc votum:
 voveo me salva sobrietate bibiturum
 quandocunq; bibam, voveo me hone-
 sté lusurum, quandocunq; ludam. E.
 etiam votum in nostro casu valet.

Prob. 4to Validum est votum facien-
 di omnia ex Latria, Hiperdulia &
 Dulia, item votum!faciendi, & patien-
 di omnia pro conversione infidelium.
 E. A. est Patris Kwiatkiewicz in sa-
 ce Ascetica. Conseq; prob; Similis
 est voti sensus in Antecedente, & in
 consequente. Nam etiam voti in an-
 tecedente est sensus talis. Voveo me
 facturum omnia ex amore DEI &c.
 quæcunq; faciam, voveo me passurum
 omnia pro conversione infidelium,
 quæcunq; patiar. Prob; 5to. Votum
 præfatum nihil habet contra fidem,
 vel bonos mores. E. est validum,
 nec est contra rationem, cum sit de re
 meliori & possibili. Prob; 6to. Vo-
 tum meritorium gratiæ est validum,
 sed votum in nostro casu est merito-
 rium

rium dum fit, & dum opera voto apta ponuntur. Accedit enim ex hoc voto specialis honestas Religionis. Nec refert, quòd tunc quis non cogitet de hoc iam facto voto, dum aliquid boni facit. Nam multa fiunt ex voto habitualiter tantum. Verè enim satisfacit voto, uti & iuramento, accipit: Sacramentali, qui opus promissum, vel sibi iniunctum ponit, quamvis non habeat intensionem satisfaciendi voto &c. Vota enim sunt leges quasi particulares, quas homo sibi imponit, hinc solum obligant ad substantiam actûs. Et sicut legi communi vg: de audienda M^{ss}a die Festo potest satisfieri, & si quis nesciat esse diem Festum, ita potest quis legi particulari voti satisfacere, & si sit immemor voti; ut habet C^o. cum La-Croix.

Dices 1. Hoc votum, Voveo me facturum ea, quæ me facturum vovebo; est nugatorium E. etiam. & N.A. nam sensus talis est; Voveo me impleturum vota facienda,

Dices 2do. Non valet hoc votum: voveo me facturum, si quid aptum voto fecero. E. R. N. A. Votum enim hoc est de materia possibili, meliori & licita. E. est validum. Sicut enim peccaretur hoc actu. Volo hodie peccare, si quid peccabo; ita hic actus, Voveo me facturum siquid aptum voto fecero, est meritorius. Præterea votum in antecedente positum, æquivalet voto consequentis. Dicere enim: voveo me facturum, quidquid aptum voto faciam, perinde est, ac dicere: voveo me facturum, si quid aptum voto faciam, cum utrumq; habeat pro objecto liberam voluntatis determinationem ad licitum ponendum aliquid aptum voto Bene enim sic arguo. Voveo me facturum, si quid, vel quidquid aptum voto faciam, sed hoc & illud faciam vg, eleemosynam dabo, ieiunabo &c. E. voveo me facturum hoc & illud vg. eleemosynam daturum, ieiunaturum &c.

Dices 3. Nugaretur, qui sic voveret

veret. Voveo me ingressum Religionem, si ingrediar eam. E. etiam nugatur sic vovens. Voveo me facturum, si quid aptum voto faciam. R. 1. N. A. in casu, quo quis hoc votum, prorsus libere deliberando de vitæ statu emitte. Nam tunc habet talem sensum: si me libere determinavero ad efficacem ingressum Religionis, volo illum ponere, etiam ex obligatione voti. R. 2. C. A. in casu, quo quis hoc votum emitte, volens evadere periculum mortis per votum Religionis, sed N. C. Nam taliter vovens, & vellet præsens mortis periculum evadere, & nollit; vellet, ut supponitur; nollit, quia sibi relinqueret libertatem ad Religionem ingrediendam, vel non ingrediendam licite.

Si dicas: etiam in hoc voto; Voveo me facturum, si quid aptum voto faciam; relinquitur libertas ponendi actiones voto aptas, vel non ponendi licite. R. D. A. relinquitur libertas ponendi

ponendi actiones voto aptas excluso
motivo facti voti N. A. peccaret e-
nim, qui factio hoc voto determina-
ret se ad ponendam actionem aptam
voto, & nollet eam ex obligatione
voti facere Relinquitur libertas &c.
ex suppositione antecedente liberam
voluntatis determinationem, C. A.
Votum enim præfatum habet pro ob-
jecto actiones aptas voto, ex suppo-
sitione consequenti determinationis
liberæ ponendas, nec obligat deter-
minatè, & ex suppositione antecedenti,
ad aliquid simpliciter ponendum, sed
obligat ad aliquid indeterminatè, ad
quod scilicet voluntas se libere, & ef-
ficaciter determinabit.

CASUS VII.

*Regularis Superior tempore pestis, duo-
bus Sacerdotibus, Zelantio scilicet ob-
sequiosam pestiferorum curam in virtute
Sanctæ obedientiæ committit: Domorno
autem solam custodiam claustrī deman-
dat*

dar. *Zelantius desiderio mortis, ne amplius DEUM offendat, neglectis cautelis, & industriis communibus, necessariis ad conservationem suæ vitæ, peste afflatus obit. Post ejus obitum Domornus enixè rogatus, ad juvandas periclitantes extremè animas, relicta domo, post aliquot dies in obsequio pestiferorum, reus peccati mortalis: cum sola attritione decedit.*

Quaritur 1. An possit Superior sub obedientia præcipere obsequia pestiferorum externorum?

Q 2do. An liceat in pestis pericula sine ullis præservativis cæterisque; industriis adversus infectionem se ingerere, eo solo fine, ut quis tantò citius moriatur, & consequenter constituatur in eo statu, in quo nequeat DEUM offendere?

Q 3tio An rectè egerit Domornus relicta custodiâ domûs, inserviens pestiferis?

Q 4to. An sufficit ad salutem hominis in peccato mortali constituti,
& in

& in obsequio charitatis morientis,
sola attritio?

Ad Q. 1. R. 1. negativé. Quia
obsequia pestiferorum externorum
præcipere, ad superioris iurisdictionem
non pertinet, cum hæc obsequia sint
res difficillima cum periculo vitæ præ-
standa. In rebus autem difficilibus
valdé, (ut ait Joan: Allaza, tit: obed:)
non tenetur subditus obedire, ut si iu-
beretur per plures dies in pane & a-
qua ieiunare, nisi ad hoc esset causa
rationalis: hæc illæ. Hinc S. Bern:
ait. Votum meum non adaugeat
Prælati. Bonacina etiam dicit. Pro-
babilius videtur non teneri religio-
sum cum magno cruciatu dare sibi
membrum amputari, ob salutem totius
corporis, ita iubente Superiore, quia
hic actus, ut ait ille, est nimis heros-
cus, nec cadit sub imperium Prælati
ob difficultatem.

Dices: Potest Superior præcipere
curam domesticorum peste infecto-
rum, regularibus subditis. E. etiam
exter-

externorum. R. CA.N.C. Nam ad Superiorem tanquam ad bonum pastorem spectat, ut per se, vel per suos provideat bono subditorum, omnium suarum: Et sicut Parochus, nisi aliquem loco sui æquè idoneum substituat, nequit absq; peccato gravi deferre suos parochianos, peste affectos, sic & Superior regularis vel per se, vel per aliquem tenetur in gravi pestis casu suis fulcro, quæ ratio pro externis non militat.

R. 2do. Si est verè extrema necessitas, & desunt alii, nec haberi possunt, potest & debet Prælati religiosus suis subditis præcipere, ut ministrent externis in peste Sacramenta. Ita Sanchez l. 6. mor: c. 2. n. 55. & Gobat in exper: Theol: f. 20. Ratio est. Quia ad ministranda externis in peste Sacramenta, dum extrema necessitas urget, & alii haberi nequeunt, tenentur regulares lege naturali, à qua status religiosus non eximit: sed est obligatio tunc talento
po.

potestatis Sacerdotalis uti non tam
vi obedientiæ, quàm vi legis natura-
lis. Porro necessitas Spiritualis ex-
trema, iuxta Gobat in Theol. exper-
tunc est, cum homo reus pecc: mort:
nescit elicere contritionem, vel si scit
elicere, eam non elicit, nesciens hic,
& nunc ad salutem sibi necessariam
esse. Jam vero gravi necessitate Spi-
rituali laborat is, qui non potest, nisi
difficillimè contritionem elicere, &
in hac, soli Parochi ex sensu T.T. obli-
gantur vitam suam exponere pericu-
lo. Regulares verò possunt ex cha-
ritate, sed non tenentur cum periculo
vitæ, succurrere proximo in gravi
necessitate Spirituali, sed in extrema
solum.

Ar adum Q. R. negativè per se
loquendo, Ita Gobat cit: quia cum ne-
mo sit vitæ suæ dominus, non licitè
aliquid facit ex directâ intentione vi-
tam abruptendi E.

Dices licet ob bonum finem petere,
& optare sibi temporalia mala, ut
N
corpo

corporis morbum, mortem &c. E. etiam licet in pericula pestis, sine ullis præservatis se dare, eo solo fine, ut quis tanto citius moriatur, & in statu illo constituatur, in quo nequeat Deum offendere. R. 1. hoc argumentum probat multum, adeoque nihil, probat enim licere effringere carcerem ad e-liberandum reum, cum liceat id optare & svadere reo, imò instrumenta ad id suppeditare. R. 2. D. A. licet ob bonum finem sibi optare mortem à D. DEO inferendam C. A. procurandam ab illo, qui illam optat. N. A. Q. hic, quæ sunt illæ præservativæ contra pestem? R. Gobatt. 10. c. 21. se: 2, dat has: Ne ieiuno stomacho accedas, nisi necessitas extrema urgeat, peste infectum. Halitum eius, quo ad potes, commodè declina, tene inter te, ac ipsum, faculam accensam Utere vestibus, si habere queas minimè villosis, ac muta frequenter, si potes, lustraq; flammâ. Si quam alterationem sentias in corpore, provoca sudo.

sudorem copiosum. Bona est illa cautela, quam Theologi tradunt, scilicet neminem teneri integram materialiter confessionem penitentis peste affecti excipere, si sit periculum infectionis, sed potest aliquo à longè audito peccato dare absolutionem, Consultissimum quoque est domum affectam, nisi sit magna necessitas, non ingredi, sed sub libero Jove confessionem excipere. At ego duos novi unum Pul-tovix, alterum Varsavix. Primus sepulturæ pestiferorum, & civitati Præsident dicebat, se à peste immunem evasisse, quod quotidie mane ieiunus biberit quartam vini Hungarici. 2do autem pestiferis Sacramenta toto anno ministranti propriæ urinæ seu lotii bonam quantitatem epotasse ieiuno stomacho, præservativa fuit medicina.

§. 2. ad idem Quæ? cum Gobat, si quis obsequatur Spiritui Sancto, qui est Magister Magistrorum, licet negliget cautelas, & industrias, con-

era infectionem. Ratio est, quia Spiritus Sanctus multos Sanctos, & Sanctas, tanquam Dominus vitæ instigavit, ut aliqua non modo omitterent, sed etiam facerent, ex intentione directa peremptionis propriæ ad consequendum per illam aliquod bonum.

Ad 3^{ium} Q. R. 1. Non recte egisse Domornum, si præsentibus aliis Sacerdotibus operam navantibus obsequio charitatis, claustrum totum rapinis n^oxposuit, quia fecit contra disertam voluntatem Prælati cum periculo gravi direptionis rerum.

R. 2do. Si fuit extrema necessitas Spiritualis, & nullus Sacerdotum erat præsens, qui pestiferis inserviret, laudabiliter reliquid custodiam claustrî, & rerum Domornus, quia ut ait S. Chrysost: Unius animæ perditio tantam habet iacturam, ut nulla eam ratio possit dignè æstimare.

Ad 4um Q. R. negativè. Ita Gebat 1. 6. casu v. in Theol: exp: «Ratio est,

tio est, quia mors in obsequio pestiferorum non facit, ex attrito contritum, cum huius nullum sit fundamentum ex Scriptura, vel SS. Patribus, vel T.T. autoritate, quod autem non est Scripturae, vel SS. Patrum decreto sanctum, superstitiosis non est adinventionibus praesumendum.

Dices: Baptismus fluminis, fluminis, & sanguinis, item Eucharistia, & extrema unctio facit ex attrito contritum. R. & mors in obsequio pestiferorum facit ex attrito contritum. R. 1. Nego suppositum, quod Baptismus fluminis faciat ex attrito contritum, sed est formaliter ipsa contritio cum voto Baptismi fluminis.

R. 2do. Transeat prima pars A. & 2da de Eucharistia ac extrema unctione. Nam Vasquez & Lugo contra Suarez & Sotum negant Eucharistiam, aut extremam unctionem causare gratiam primam: & Nego Consequenter: Disparitas est, nam quod baptismus v.g. sanguinis faciat ex attrito

erito contritum; constat ex Scriptura,
& Patribus. De Eucharistia etiam
S. Thomas q. 79. art. 3. in O. ait, for-
tè enim primò non fuit sufficienter
contritus, sed devotè accedens, con-
sequitur per hoc Sacramentum gra-
tiam charitatis, quæ contritionem per-
ficit, & remissionem peccati; & S.
Augustinus teste S. Thoma in 4.
dist. 9. q. 1. à 3. ait, Eucharistia vivi-
ficat etiam mortuos.

De extrema etiam unctione Jāco-
bī quinto dicitur, si in peccatis sit, re-
mittuntur ei, puta, quando quis bo-
na fide ratus se non esse in mortali,
cum attritione hæc duo Sacramenta
suscipit. Quòd verò mors in obse-
quio pestiferorum faciat ex attrito
contritum, nullum est fundamentum.

Dices 2do, Martyrium facit ex
attrito contritum. E. & mors in ob-
sequio pestiferorum. Prob; Conf; Il-
qui in obsequio tali moriuntur, sunt
verò Martyres, ut patet ex authori-
tate Martyrologii Romani, quod
pridie

pridie Cal: Martii facit mentionem
 Alexandrie in obsequio i charitatis
 Defunctorum ut Martyrum. Item
 ex autoritate quorundam Theol:
 quorum Princeps est Theophilus
 Raynaldus, R.C.A.NC. ad prob:
 Dico Authoritates aliorum Theol:
 nobis consentientū opponendo. Mar-
 tyrologium etiam vocat in sensu la-
 tiore, & vulgari eos Martyres, qui
 sunt in obsequio charitatis defuncti:
 cuius ratio est, quia Martyrium stric-
 tē sumptum est cruciatus letalis su-
 scepius pro defensione fidei, vel vir-
 tutis alterius, sed qui moriuntur in
 obsequio pestiferorum, nihil patiun-
 tur pro defensione fidei, vel alterius
 virtutis, sed solum in exercitio cha-
 ritatis occumbunt. E. non sunt stric-
 tē Martyres, aliās & boni Religiosi
 essent strictē Martyres. Primò, ra-
 tione paupertatis. Nam vere Mar-
 tyrii genus est, paupertas volunta-
 ria, ait S. Bernardus ser: 1. de ver:
 D. 2dò ratione castitatis, nam eo-

dem teste ser: 2. in cæna D. Genus
Martyrii, facta carnis mortificare,
3tio ratione obedientiæ. Nam ex sen-
su S. Bonav: obedientia, palma tri-
umphalis & nobile genus Martyrii
decollat propriæ voluntatis caput.
Hinc S. August: ser: 60, ad Fra-
tres in eremo ait. Non putemus tan-
tum in effusione Sangvinis esse Mar-
tyriam. Semper Martyrium est
Christianis & Religiosis.

CASUS VIII.

*Titius contraxit absoluta sponsalia cum
Berta, quibus mutuo consensu dissolutis,
nupsit Caiæ filiæ prioris sponse.*

Quæritur. An sponsalibus mu-
tuo consensu dissolutis perma-
neat, aut ex matrimonio invalido
etiam si lūm rato orietur impedin-
tum publicæ honestatis? Si ita, an ad-
huc Titius possit perstare in præfato
103 matrimonio?

Prænoto, impedimentum publicæ
honestatis

honestatis esse propinquitatem ortam
ex sponsalibus, vel matrimonio rato,
vi cuius neuter sponforum validé
contrahit cum consanguineis alterius
in certo gradu. Hinc Titius spon-
sus invalide nubit matri, sorori, filix
Bertæ sponsæ suæ. Item Berta spon-
sa invalide contrahit, cum Patre,
fratre, filio, Tui sponsi sui, quia hæ
personæ attinguntur in primo gradu,
ad quem duntaxat, iure novo exten-
ditur impedimentum publicæ hone-
statis exortum ex sponsalibus validis.
Item si Caius nubat Gaix, sed matri-
monium non consumet, non potest
mortuâ Gaiâ, nubere consanguineis
Gaix, usq; ad 4tum gradum; nec vi-
cissim Gaia consanguineis Cai mariti
sui; quia impedimentum publicæ ho-
nestatis ex matrimonio rato oritur
usq; ad 4tum gradum, iuxta Cano-
nes. Hoc prænotato. R. ad 1. Q.
punctum affirmativé. Ita Sanchez,
Layman, Sporer &c. quia impedi-
mentum publicæ honestatis est per-
petu-

petuum, at non foret tale, si mutuo consensu sponsalibus dissolutis non permaneret. Ado sponsalibus valide contractis exurgit impedimentum publicæ honestatis, & contrahitur, non ex voluntate sponsalia contrahentium, sed ex voluntate Ecclesiæ. E. impedimentum pub: honest: in sponsalibus contractum non potest propria voluntate tolli. E. permanet, sponsalibus mutuo consensu dissolutis. Sicut permanet, si unus sponforum religionem ingrediatur, vel moriatur: ut habetur c. Si quis apud Sponseret n. 57.

Dices: Sententiam hanc, quod sponsalibus dissolutis mutuo consensu, cesset impedimentum publicæ honestatis, docuerunt graves DD. apud Tamb: & Gobat c. 15. & in praxi secuti sunt aliqui Episcopi, ac viri docti, & afferebatur pro ea declaratio Cardinalium Sacri officii. E. q. illa declaratio Cardinalium non est authentica, nec sufficiens ad legem statu-

tuendam, ut dicit Sporer &c. & illam
sententiam prorsus evertit, & certam
alteram Sanchezii, Gobat &c. reddit
alia novissima, & authentica decla-
ratio eorundem Eminentiſſimorum
Cardinalium sub Alexandro VII, a-
pod Fagnanum in cap: ad audien-
tiam de sponsab: & matr: & Tam-
bon: c. 9. n. 7. quæ incipit: Jubente
SS. Domino propositum fuit &c.

Dices: Per mutuum consensum in
sponsalia contractum fuit impedimen-
tum publ: honest: E. per mutuum
dissensum solvitur, & D. A. per mu-
tuum consensum in spons: contractum
fuit radicaliter impedimentum. C. A.
formaliter fuit contractum. N. A.
Nam impedim: publ: honestatis ori-
tur ex voluntate Ecclesiæ, mox ut
contrahuntur sponsalia. Hinc licet
liberum sit contrahere sponsalia, vel
non, tamen non est liberum contra-
here, vel non contrahere impedimen-
tum publ: honest: tam contractis spon-
salibus,

Ad

Ad 2. Q. punctum R. affirmativé
Ita Sporer & CC. Doctorum, uno &
altero apud Heriquez reclamante. Ra-
tio, quia quo ad matrimonium ratum,
manet in vigore dispositio iuris an-
tiqui, qua nascebatur hoc impedi-
mentum, etiamsi matrimonium fuerit
invalidum, dum modo non ex defectu
consensûs. Si dicas; si ex matrimo-
nio rato invalido oritur impedi-
mentum publ: honest: tunc qui matrimo-
nium ratum invalidé contraxit cum
Caia, sorore prioris sponsæ Bertæ,
non posset, nec deberet ducere prio-
rem sponsam Bertam. & N. A. hæc
enim duo impedimenta, non habent
vîm reciprocâ dirimendi, ut ait
Layman, & Gobat. Non enim ex
matrimonio rato invalido cum aliqua,
oritur hoc impedimentum in casu,
quo præcesserunt valida sponsalia,
cum eius sorore, vel filia ut habet
CC.

Ad 3tium Q. punctum antequam
respondeam, suppono Titium. nu-
pisse.

native
 uno &
 ce. Ra
 ratum,
 is an-
 nedi-
 fuerit
 effectu
 primo-
 imen-
 primo-
 cum
 ertæ,
 prio-
 . hæc
 abent
 t ait
 m ex
 iqua,
 casu,
 alia,
 habet
 quam
 , nu-
 se.

plisse Caiæ sorori prioris sponsæ Ber-
 tæ, quarum neutram carnaliter co-
 gnovit, quia fuit in sententia Busen-
 baum Pontii, Dianæ, Engel: &c. qui
 docent, sponsalibus mutuo consensu
 legitimè dissolutis tolli impedimen-
 tum. R. Titium posse perstare in
 matrimonio contracto cum Caiâ so-
 rore prioris sponsæ Bertæ. Ita Go-
 bat c. 15. & Sporer p. 4. c. 1. sec. 1.
 n. 57. ubi ait, non posse moveri pru-
 dentem scrupulum illis, qui secuti
 priorem sententiam contraxerunt
 cum sorore, vg: prioris sponsæ, spon-
 salibus prioribus dissolutis mutuo.
 Rationem dat, quia iuxta legem Bar-
 barij ff. de officio Prætoris, valet
 quilibet contractus, etiam matrimo-
 nialis, ex allegata prudenterq; cre-
 dita authoritate legis, sed qui ex re-
 solutione illorum Episcoporum, &
 cantorum DD. sic matrimonium con-
 traxerunt, id fecerunt ex allegata,
 prudenterq; credita authoritate le-
 gis, scilicet declarationis illius Car-
 dinas

dinaltum, quasi habentis authorita-
tem legis clarissimè loquentis, esti
revera talis non fuerit. E. valere
debuerunt contractus illi, præsertim
cùm leges & Doctores toti sint in
tuendo matrimonii bona fide contra-
cti valore, ne ex dissolutione gra-
vissima oriantur incommoda. Confir-
ex responso Alexandri VII, qui in
materia matrimoniorum dixit, ubi
utrinq; essent opiniones probabiles,
ut Missionarii sequerentur illas, quæ
essent favorabiles aliis. Certum e-
nim est causam matrimonii esse favo-
rabilem. In dubio autem semper
standum est pro valore actûs favo-
rabilis, adeoq; in dubio quocunque e-
tiam positivo standum est pro valo-
re matrimonii, sive contractis sive
contrahendi. Conf: 2. Dicimus ideo
Sacramentum pœnitentiæ licitè cõ-
ferri, cum iurisdictione probabili,
nec propterea exponi periculo fru-
strationis, quia moraliter certum est,
iurisdictionem in tali casu ab Ecclesia
supple-

suppleri, si forte desit, ut communi-
ter docetur cum Viva & Diana p. 8.
r: 1. r. 93. sed etiam ex benignitate
Ecclesiæ impedimentum dirimens nul-
lum est, & matrimonium habetur pro
valido, quando est solum probabile,
quod aliquid non sit impedimentum,
aut quod dispensatio si valida. E. li.
cté etiam cum hac probabilitate
matrimonium contrahitur, nec expo-
nitur periculo nullitatis. Id quod
patet ex praxi Ecclesiæ, quæ semper
matrimonia contracta cum dubio iu-
ris de impedimento dirimente, decla-
ravit valida, & quidem non ideo
declavit, quia fuerunt contracta, sed
quia causa matrimonii est favora-
bilis, & favores ex reg: iuris 15. sūt
ampliandi. Impedimentum etiam,
quod probabiliter non est dirimens.
habetur pro nullo.

Infer: 1. cum Viva. si tantum pro-
babile sit, quod aliqua res matrimo-
nium dirimat iure naturali aut Di-
vino, potest Ecclesia sequendo opi-
nionem

nionem probabilem oppositam, matrimonium iuxta has probabiles opiniones contractum habere pro valido.

Infer: 2. cum LaCroix n. 42. Qui cum dubio speculativo suscipit matrimonium, ex sententia probabili, relicta tutiore, non peccat, nec incurrit penas intentatas per damnationem huius propositionis: Non est illicitum in Sacramentis conferendis &c. Ratio est, quia ob dispensationem Ecclesiae, accedit circumstantia, quae sententiam illam ex directo probabilem facit reflexe certam, & practice tutam.

Infer: 3. Non valere matrimonium, si fuerit error facti, vg: quia putabatur non esse consanguinea, cum tamen esset: quia ubi non est error communis, sed privatus paucorum, Ecclesia quamvis posset, non supplet, nec dispensat. Ita CC. cum Gormaz. Attamen Cardenas, Sanchez &c. dicunt, quod quando in quæsti-

quæ
quæ
biu
obi
eria
sta
pol

Ti
liu
rej

C

ex
quæ
alc
quæ
tate
for
tio
sec

m, ma- quæstione facti ex coniecturis utrîn-
 oiles o- que probabilibus, resultat purum du-
 pro va- bium omnino invincibile, hoc non
 42. Qui obstat contrahendo matrimonio, quia
 pit ma- etiam hic, dum impedimentum est in
 bili, re- statu puri dubii invincibilis, videtur,
 incurrit possessio esse pro libertate.

CASUS IX.

*Titius contra fidem primorum sponsa-
 lium cum Berta factorum, promisit ju-
 rejurando Caiæ matrimonium, subsequatâ
 copulâ.*

Quæritur: Cui nubere debeat?
 Suppono 1. Utrumq; sponsum
 peracto sponsalium contractu
 ex iustitia obligari ad nuptias, ita ut
 quamdiu alter in promissione persistit,
 alter sine iniuria resilire nequeat;
 quamvis sponsalia sine ulla solemni-
 tate testium clàm contracta fuerint, in
 foro tamen externo requirirur proba-
 tio per testes, aut iuramentum, in de-
 fectu, plenæ probationis, est CC. DD.

104 Suppono 2. Titium animo contrahendi sponsalia promississe nuptias, tam Bertæ, quam Caiæ, & tam hanc, quam illam acceptasse promissum, & vicissim Titio repromississe matrimonium. Nam si tantum promissionem matrimonii acceptarent, & illud vicissim non repromitterent, Titius non faceret contractum sponsalium. Sponsalia enim sunt, promissio mutua futuri matrimonii. Actus etiam agentium non operantur ultra intentionem eorum.

Suppono 3. Bertam post contracta sponsalia nullam dedisse occasionem Titio, ut posset licite resilire, & sponsalia nova cum Caiæ inire. Iustæ autem causæ resiliendi à sponsalibus sunt præter mutuum consensum. 2. Religionis ingressus. 3. Ordo Sacerdotii. 4. votum simplex castitatis. 5. alterius vel utriusque sponsi fornicatio. 6. Impedimentum superveniens ut affinitas. 7. superveniens notabilis mutatio in sponsis, vel quo ad bona corporis, ut si quis

si quis ex sponsis incidit in morbum incurabilem: vel quo ad bona animi, ut si quis ex sponsis gravi infamia macularetur, vel quo ad bona fortunæ, ut si dotem promissam negat ille, qui promissit. Jam ad Q. R. Titium per se loquendo debere nubere Bertæ. Ita Layman t. 10. c. 1. de spons. n. 5. corol. 2. Sanchez l. 1. de matr. d. 49. &c. CC. quia qui prior est tempore, potior iure, sed Berta fuit prior tempore in sponsalibus. E. est potior iure. E.

Dices 1. Sponsalia Caiæ sunt iuramento firmata: E. sunt potiora sponsalibus Bertæ R. C.A.N.C. Nam ius solum legitimum & non illegitimum iuramento firmatum, est potius iure iuramento non firmato. Jus autem Caiæ est illegitimum, & in præiudicium Fertæ. Nec iuri Caiæ favet lex Divina, ut non favet, si quis iuret se alteri gravem iniuriam facturum. Iuramentum enim non valet, quod cadit super rem illicitam, ut si quis iuret, se peieraturum. Oz Di-

Dices 2do. Si quis post votum simplex castitatis DEO promissum violavit puellam sub promissione matrimonii, debet illi nubere, omisso observatione voti. E. ex eo, quod sit prior tempore Berta, non sequitur, quod sit prior iure, quàm Caia, E. R. 1. Dianā negat Ant: quia deflorator virginis, emissio voto castitatis, debet servare votum, cū ad id urgeat promissio DEO facta. R. 2. melius Tamb: in Decal: l. 7. c. 5. de stupro C.A. quia debitum hoc ducendæ in matrimonium puellæ defloratæ, oritur ex delicto defloratoris, at votum castitatis est ex mera promissione. Debita autem ex delicto prius sunt solvenda, quàm debita ex promissione gratuita, ut docet CC. hinc si quis voveat centum aureos Ecclesiæ, & deinde furetur, prius debet reddere hoc, quod abstulit, illi, cui abstulit, postea votum adimplere. N.C. dispensitas, quia votum factum DEO non adeo urget, ut promissio facta homi-

homini. DEUS enim non est tam rigidus exactor, ut homo, & benignè præsumitur ius suum remittere in concurrentia iuris iustitiæ, quod est homini servandum, homo autem non facile ius suum remittere censetur.

Si dicat: Debita ex delicto prius sunt solvenda, quam debita ex promissione, sed sponsalia Titii cum Caia posteriùs inita, sunt debitum ex delicto, sponsalia verò cum Berta sunt debitum ex promissione. E. sponsalia Titii cum Caia sunt prius solvenda &c. R. 1. Hoc argum: probat multum adeoq; nihil, probat enim Titium debere nubere Caia, et si eam non deflorasset, quod tamen nullus concedit. Titii enim posteriora cum Caia sponsalia essent debitum ex delicto. Non enim ei licebat contrahere cum Caia. R. 2. Si Berta debitum ex promissione matrimonii remittit Titio, poterit is nubere Caia.

Dices 3. Juxta regulam receptam apud Syl: ver: sponsalia n. 7. si duo

vincula disparis potentiae incompatibilia contrahuntur, fortius repellit minus forte, sed sponsalia cum Berta item cum Caia sunt duo vincula disparis potentiae incompatibilia. E. fortius repellit minus forte, atqui sponsalia cum Caia sunt vinculum fortius, cum Berta minus forte. E. R. sponsalia cum Caia non esse per se loquendo, vinculum fortius nisi Berta cedat iure suo, uti cedere debet, si sponsalia clam, Caia vero inscia priorum sponsalium, coram Parocho, aliisq; testibus celebravit. Ita Layman, tr: 10 de sponsa. 5. c. 4. Tambur: 13. de spons: c. v. §. 5. Etsi enim per se loquendo, prioribus sponsalibus standu sit per accidens tamen, si sponsus intelligat sibi, & priori sponsae omni probatione carentibus, etiam oblato iuramento, fidem coram confessorio negandam, sed censuris compellendum ad posteriorem sponsam, cum sui maiore infamatione &c. tali casu prior sponsa rationabiliter contenta

tenta esse, atq; iure suo cedere debebit. Ita Sanchez d. 49. Item si ex violatione priorum sponsalium exiguum incommodum foret, grave autem famæ damnum metuatur 2da sponsæ, quæ priorum sponsalium ignara consentit in copulam spe matrimonii, præsertim si etiam prolem concepit, tunc tali casu, deceptor ex iustitia debet damnum mulieris avertere. Ita Layman cit: Hinc iudicis erit cognito periculo gravis damni interdum compellere deceptorem ad 2dam ducendam, ut docet Sanchez n.6. Cum autem iudex per sententiam, non possit priorem iure suo privare, sed solum declarare, ius eius in tali casu per naturalem æquitatem cessare. Imò si talis causa manifesta sit, deceptorem id ipsum exequi posse in conscientiæ foro, ante iudicis sententiam declaratoriam. Ita Layman contra Sotum.

Dices 4. Si equum Censio liberaliter promissum, vendas Gaio, pretio

accepto, & consumpto, teneris equum tradere Gaio, at per priora sponsalia Titius se in matrimonium Bertæ promisit, per 2da verò se quasi vendidit Caiæ recepto pretio copulæ, imò tradidit se, seu corpus suum quo ad usum. E. per se loquendo Caiæ tenetur nubere. R. C. i. p. An: ad 2dam R. Titium promississe matrimonium Bertæ non merè liberaliter, & non sine posita repromissione, sed promississe onerosè, posita repromissione, qualis promissio non est, cùm alteri equum promittis. Imo in prioribus sponsalibus recepit aliquid pretii pro sua promissione Titius, recepit enim repromissionem quasi pretium suæ promissionis. Nec se potuit vendere Caiæ, receptâ copulâ, quasi pretio, si ante se quasi vendiderat, an incepit vendere alteri. Si istes: Res vendita uni, & non tradita, si postea vendatur, & tradatur alteri, ei, cui iam est tradita debetur. E. etiam licet Titius promiserit tradere usum sui

sui corporis Bertæ, & non tradiderit, tamen cum tradidit usum sui corporis Caiæ debet per se loquendo nubere Caiæ. & cum Titius tradidit usum sui corporis sponsæ Caiæ, nihil absolutè suum tradidit. cum id fuerit contra ius prioris sponsæ. At equus cum pro pretio traditur, traditur tanquam suus & proprius. E. traditio illius usûs corporis nullam legitimam possessionem facit Caiæ. Sic non fit possessio legitima, dum quis rem furto ablatam etiam accepto pretio alteri vendit. & tradit.

CASUS X.

Titius & Caius litigaturi, munera notabilia judici obtulerunt, ut quisq; in suam partem animum illius moveret.

Quæritur 1. An Judici acceptatio munerum sit aliquo iure illicita?

Q. 2. Si est illicita, an tenetur ad munerum restitutionem?

Q.

Q. An peccat, qui iudici munera offert?

105 Suppono licere Iudicibus aliquid loco stipendii accipere, pro labore personali, qui iudicis studium, industriam, & peritiam requirit, & ad quem gratis exercendum non obligatur, quia licet opus exercendi iustitiam sit Spirituale, & ex hac parte videatur esse simoniacum aliquid accipere, tamen non est simonia aliquid accipere loco stipendii pro obligatione, qua se obligat Iudex ad exercendum illud officium eò quòd tunc Iudex locat, seu vendit obligationem, non opus iustitiæ, quod exercet. Obligatio autem, quæ quis se obligat ad aliquid faciendum temporale quiddam est, & pecuniâ æstimatur. At si Iudex habet à lege, vel conventionem stipendium certum sibi assignatum, vel quando habet beneficium cui annexa est iurisdictio in litigantes, tunc nihil potest aliud loco stipendii accipere à litigantibus, quia

quia alias acciperet, aliquid ultra
mercedem sibi debitam. Si tamen sti-
pendium assignatum in pretium, in-
iustum esset, neq; publica potestas
illud augeret, potest iudex tantò plùs
pro labore accipere, quantò maiùs
salarium esse, oportebat, ut iustum
foret, quoniam lex iniusta in con-
scientia non obligat. Sylvester v. re-
stitutio q. 5. Dicastillo de iure & iust:
f. 453. Possunt etiam Iudices reci-
pere pretium maius, quàm sit taxatum,
quando propter litigantes aliquem
extraordinarium laborem manifestè
maiorem assumunt, ad quem ratione
officii non tenebantur, vg: ut noctem
insomnem ducant, vel aliò profici-
santur ut citiùs, quàm tenebantur,
causam expediant. Nav: Mol: &c.
Jam restat difficultas de acceptione
munerum, quæ dantur ad movendum
Iudicis animum in alteram partem,
an hæc acceptio sit aliquo iure pro-
hibitæ itaq; R. 1. Iudici acceptione-
nem munerum, quæ dantur ad moven-
dum

dum eius animum in alteram partem, esse iure positivo illicitam: ut constat ex l. plebiscito ff. de officio præsidis &c. Non intelligitur tamen contra eas leges peccare, qui accipit quidem munera, non tamen ut Iudex, nec tali intuitu dantur, sed ob amicitiam aliunde ortam, & contractam ob beneficia privata, danti collata, ob consanguinitatem &c. leges enim solum prohibent accipere aliquid occasione Magistratus. Ita Sanchez l. 3. consil: c. unico dub: 1. n. 21. & alii.

§. 2. Esse etiam illicitam iure naturali munerum acceptionem, quæ dantur ad movendum animum Iudicis in alteram partem. Ita Lugo d. 37. sec: 11. &c. Impossibile enim est moraliter loquendo, ut iudex; qui, pendente lite accipit à litigantibus magnum aliquod donum, prostea in decursu causæ, & in prolatione sententiæ non propendeat multum in favorem plus offerentis. Munera enim excæcant prudentes & subvertunt
verba

verba Iustorum Exodi 23. Et dato
quod possit aliquis adeo rectus repe-
riri, qui etiam donis acceptis conde-
mnaret nocentem, tamen acceptatio
munerum est periculum proximum
pervertendæ iustitiæ, quia à commu-
niter contingentibus est iudicandum.
Sic peccatum fornicationis accipit suam
malitiam ex damno prolis, quæ malè
educabitur, quod inconueniens licet
in aliquo particulari cesset, à com-
muniter tamen contingentib: iudi-
catur. Ita Lugo f. 629. Et sicut for-
nicatio non potest contraria consue-
tudine præscribi, eò quod coniciat in
periculum malæ educationis prolis, sic
donorum acceptatio non potest esse
per consuetudinem licita ex eo, quod
inducat efficaciter in periculum per-
vertendæ iustitiæ. Nec dic ex Au-
then: de Iudicibus 4, ne autem, re-
cipiendi munera. Nam lex Iudicibus
concedit recipere munera, quæ acci-
piunt alio titulo, non eo quia sunt
Iudices, vel permittit accipere mu-

nera exigua, seu' xenia, sed & de his Eccl: 20. dicitur: Xenia & dona excæcant oculos iudicum.

Ad 2dum Q. R. Judicem, 'ante finitam litem obligari iure naturali ad restitutionem eorum munerum, quæ data sunt ad movendum eius animum, aliàs versabitur iudex in periculo proximo pervertendæ iustitiæ, si retineat munera.

Nec refert, quod iudex munerum liberaliter datorum dominium iure naturæ acquirat. Nam hoc dominio tenetur se iure naturæ spoliare, ne sit in periculo violandæ iustitiæ.

3tii Quæsitæ duplex potest esse sensus. 1. An peccat, qui Judici offert munera? ad movendum eius animum in suam partem? 2do An peccat, qui offert ad redimendam iniustam vexationem? Si primùm R. peccat, qui munera offert Judici, quia illi dat occasionem gravis peccati. Si 2dum R. non peccat. Ita Molina &c.

Porro tunc est vexatio iniusta, quan-

quando est periculum, ne iustitia u-
nius clara pervertatur, vel quando
Judex non est æqualis omnibus in
expediendis eorum negotiis, sed ex-
pedit prius eos, à quibus munera ac-
cepit, alios autem differt in longum
cum gravissimis sumptibus & mole-
stis. In dubio autem, iuxta Molinam
an iniustitia illi fiet, et si ex affectu ad
proprium commodum, timeat se frau-
dandum iure suo non licet munus of-
ferre.

Probatur iam 2da responsio. Non
peccat, qui invitat alterum obstina-
tum, ad peccatum minus, ne faciat
maius, vg: ut vulneret potius, quam
occidat, sed qui offert Judici munera
ad redimendam iniustam vexationem,
invitat ad peccatum minus, vexatio
enim iniusta & gravis, est maius pec-
catum Judicis, quàm est acceptio mu-
nerum. E. vide Dicastillo f. 465. In-
vitatio tamen ad minus peccatum est
malum simpliciter, si sit cum affectu
desiderio peccati minoris.

CA-

CASUS XI.

Titius suspensus ab Ordine Sacro, causâ censuræ sublatâ, benedicit aquam, fructus, nuptias, mulierem: post partum juxta solemnitatem Ecclesiæ.

QUæritur I. An incurrat irregularitatem?

Q. I. An requiritur absolutio à censura, causâ censuræ sublatâ, & contumacia cessante?

106 **Ad I. R.** affirmativè, quia violat suspensionem Ecclesiæ per exercitium Ordinis Sacri: est CC. cum Bonac: d. 3, p. 4. Benedictio tamen mensæ non est exercitium Ordinis Sacri, cum eam etiam laici præstare queant.

Ad 2. Q. R. affirmativè, & certum est ex c. cum desideres 15. & cap: Sacris 38. de sent: excom: Hinc Alexander VII. damnavit hanc 44. prop Quo ad forum conscientiæ, reo correcto, eiusq; contumacia cessante, cessant censuræ.

Nec obstat, quòd censura sit medicina

dicina, quæ desinit morbo sublato.
Nam censura est medicina, & pœna:
hinc licet cesset ut medicina morbo
sublato, non tamen semper cessat ut
pœna, ut habet Viva ad prop: 44.
At tamen per se expirat suspensio me-
ræ pœnalis, quæ fertur ad certum
tempus in pœnam delicti ob pecca-
tum meré præteritum: nam tunc non
est propriè censura. Ita CC. Fieri
etiam potest ex mente censurantis, vg
dum dicitur: Sis suspensus, donec re-
stituas, ut hoc ipso concedatur ab-
solutio, si postea fiat restitutio ut aiunt
Navarrus &c.

Infer: 1. Quamvis contumacia sit
causa, ut ponatur censura, non ta-
men est causa, ut conservetur. Sic
licet culpa sit causa pœnæ tamen su-
blatâ culpâ sæpe manet reatus pœnæ.
Hinc quia causa positæ censuræ fuit
voluntas Superioris, ita hæc eadem
debet esse causa sublationis censuræ.
Nec est alienum à pietate Ecclesiæ,
velle eum censuræ obnoxium, qui se
P
corr.

correxit, & non petit absolvi à cen-
sura, & talis licet sit membrum Chri-
sti & Ecclesiæ, non tamen vegetatur
influxu Spiritualis auxilii, quod ex
publicis Ecclesiæ suffragiis provenit,
sed vegetatur influxu interno chari-
tatis, & fidei.

CASUS XII.

*Resolutione sequentium quæstorum
locupletior.*

QUæritur 1. An homines non in-
terdicti incurrant interdictum
si post latum interdictum fiant
convives populi interdicti?

Q 2. An possit die nativitatis Sa-
cerdos celebrare tertiam vg: Missâ,
qui in 2da vg: per errorem loco vini
consecravit aquam & sumpsit? item
an possit consecrare hostias, sumpta
iam Communione, Sacerdos, propter
multitudinem communicandorum?

Q 3. An validum est matrimonium
Titii peregrini, quod cum Berra etiâ

pere-

à cen- peregrina coram Parocho non suo,
Chri- mentitus se fixisse quasi domicilium
etatur in eius Parochia, contraxit contra
od ex fidem priorum sponsalium contracto-
venit, rum cum Caia, spe matrimonii im-
chari- pragnata, cui ne nuberet, filium ex
ea susceptum, é Sacro fonte levavit.

Q. 4. Quænam sii ratio agendi cū
mercatores? quæ cum aliis?

Ad resolutionem primi quæsitii, sup-
pono interdictum esse, censuram pri-
vantem participatione Sacramento-
rum, Divinorum officiorum, & Ec-
clesiasticâ sepulturâ. Itaq; ad 1. Q. 107
& affirmative. Ita Bonac: d, s. p. 1
n. 16, &c. Tum quia homines non
interdicti, fiunt pars communitalis
interdictæ, si fiant concives populi in-
terdicti: Tum quia Cives communi-
tatis interdictæ, dum absunt hinc,
cū fertur interdictum, subiacent in-
terdicto. E. & homines non interdi-
cti incurrunt interdictum si fiant con-
cives populi interdicti. Antecedens
est Sarsi c. 4. n. 1. Alterii Avilæ &c.

P 2

Pro-

Probo Conf: Tam hi, quàm illi sunt pars communitatis interdictæ E. Confirm: Amentes aut infantes, qui tempore lati interdicti generalis non utebantur rationis usu, acquisito usu rationis, subiiciuntur interdicto, & capella addita Ecclesiæ tam interdictæ, item locus additus priori loco interdicto, subiiciuntur interdicto. Ita Alterius d. 10. c. 5. E. etiam.

Obiicies 1. Interdicto populo non intelligitur interdictus Clericus, & e contra. E. & interdicto populo non intelliguntur interdicti, qui post latum interdictum fiunt pars populi interdicti. & cum Suarez &c. C. A. N. C. quia populus absolutè prolatus, solet distingvi à Clerico, & accipi pro laico. Homines vero non interdicti, si fiant pars populi interdicti non distinguuntur à populo, nisi tanquam pars à toto.

Ob: 2. Interdictum est pœna Ecclesiastica. E. solos ligat nocentes, atqui hi, qui post latum interdictum facti

facti sunt pars populi interdicti sunt
innocentes. E. R. C.A. & C. distin-
gyo subsumptum, sunt innocentes
præcisè secundum se C. sunt innocen-
tes, ut sunt pars populi interdicti.
Nego subsumptum.

Ob: 3. Si unus habeat duo domi-
cilia, unum in eo loco, in quo totus
populus est interdictus, aliud in alio
loco: ubi non est interdictus, non sub-
iacet interdicto. E. R. cum Suarez,
Fili: &c. Dist: Ant: Habens duo
domicilia &c. non subiacet interdicto,
si habitet in domicilio loci, in quo po-
pulus est interdictus N.A. secus C.A.
& N.C.

Ob: 4. Terra non interdicta, ac-
quisita post interdictum locale, non
subiacet, interdicto, ut docet Gobat
&c. E. & homines &c. R. Disparitas
est, quia interdictum generale perso-
nale fertur in personas, ut faciunt
unum populum, consequenter qui ad-
venit, & fit pars illius populi inter-
dicti, incurrit interdictum: sicut qui

recedit, cūm desinat esse pars populi
interdicti, non remanet interdictus,
Interdicto vero locali non attendun-
tur loca, quatenus sunt sub uno Do-
mīno, sed ipsamet loca singula affi-
ciuntur interdicto, Ad hæc si unus lo-
cus vendatur post interdictum, ad-
huc est interdictus, si verò alius post
latum interdictum locus acquiratur,
non remanet interdictus. Vide
Gobat.

Or; 5. Qui post latum interdictū
fit de Familia interdicta, non incur-
rit interdictum, E, &, qui lato iam
interdicto, fit pars populi interdicti,
non interdicitur, R. C. A. N. C. quia
interdictum familiæ est, particulare,
ferturq; in certas personas talis fa-
milix, Interdictum verò communita-
tis est generale, Ita Suarez n. 6. Fil;
&c.

Ad 1dum Q. quidam ipso facto
& praxi respondit affirmativè, sed
errores non sunt allegandi, Itaq; o-
mnino quo ad utrumq; punctum est
respondendum negativè.

Ratio primi, quia Sacerdoti non ieluno non licet celebrare, nisi sit gravissima necessitas, ut metus maximæ infamiæ, scandali, & aliorum gravissimorum incommôdorum. Tûc enim lex Ecclesiæ de naturali ieiunio non obligat.

Ratio 2di Quia consecratio Xsti nequit licite poni, nisi iuxta ritum ab Ecclesia præscriptum. Nec est tanta necessitas communis, ut hic ritus etiam ad dandum Viaticum omitteri queat.

3tii Q. & 4ti, ut elarior, & ad captum resolutio fiat, instituemus etiam per arcanum colloquium, seu per rationem agendi Confessarii cum pænitente male nupto, & per rationem agendi cum mercatore Siritaque.

Ratio agendi cum pænitente malè nupto.

Pænit: C.D.O. Ex mea & sponsæ parochia, veni ad alienam parochiam.

rochiam: finxi me in illa fixiſſe quaſi
domicilium habereq; animum per-
manendi potiore anni parte. Ibi con-
tracto in facie Eccleſiæ matrimonio,
poſt aliquot hebdomadas, contuli me
ad propriam Parochiam. Conſcien-
tiâ urgeor, quòd coram proprio Pa-
rocho non contraxerim, & dubito,
an meum matrimonium ſit validum.
C. valeret tuum matrimonium, ſi
habuiſſes ſaltem tu verum animum
ibi figendi quaſi domicilium, ubi
contraxiſti, ſed quia talem animum
non habuiſti, tuum matrimonium non
valet: debes illud iterum in facie Ec-
cleſiæ propriæ contrahere. P. ſi non
valet, cum meâ iſta quaſi conſorte
furibundâ, & alterâ Rixâ natâ, ma-
lo alteri putere, C. licebit, ſed tali
matrimonio uti non licuit, dic quoties
illo mala fide uſus es? P. copulam
habui vicibus 15. ſolam copulæ va-
luntatem cum tactibus & oſculis vic;
10. p.m. matrimonium etiam hoc con-
traxi contra fidem priorum. ſponſa-
lium

lium cum Caia, cui nolens nubere
 filium meum ex ea, à me imprægnas-
 ta, natum levavi é Sacro fonte, oro
 Pater, an possum illi nubere? C. imo
 debes. P. sed impedimentum cognati-
 onis Spirittualis dirimit matrimoni-
 um. C. lex Ecclesiastica de tali im-
 pedimento dirimente, non præiudicat
 legi naturali obliganti ad servandam
 promissis fidem, aliàs esset iniqua,
 præciperet enim id, quod non licet.
 In concursu etiam legis naturalis, &
 legis humanæ prævalet lex naturæ.
 Deniq; sua fraus nemini debet patro-
 cinari. Ita DD. P. sed ego Caiæ
 conditione inferiori fictè promisi nu-
 ptias. C. si eam non imprægnâsses,
 probabiliter ei non tenereris nubere,
 sed quia imprægnâsti, non ideo liber
 es quamvis fictè promiseris. Quia
 sæpe fit, ut aliquis nobilior, seriò pro-
 mittat, aut etiam ducat viliozem. P.
 quid si Caia renuntiabit iuri suo?
 C. si non timeantur prudenter gra-
 viora mala, non potest renuntiare,
 sed

109

sed tenetur urgere matrimonium, ut
ita consulat bono prolis legitimandæ.
P. ego Caisæ certam pecuniæ summā
pro illata sibi iniuria offeram. C.
cum damno prolis non legitimandæ,
nequit hanc summam acceptare. V.
Croix n. 72. P. inter malleum, & in-
cudem positus, quò malorum deveni.
C. nemo læditur nisi à se ipso &c.

Ratio agendi cum mereatore.

PÆnit: Vendidi mercem, aucto
pretio eius ex eo, quòd illā valde
egeret emptor, & erga eam affi-
ceretur. C. rem alienam hoc est af-
fectum, & indigentiam errentis aucto
pretio vendidisti. P. utiq; licet mer-
cis pretium augere, si venditor illā
agre careat propter commodum &
oblectationem. C. quid tum. Hoc
commodum & oblectatio sunt res ven-
ditoris pretio æstimabiles. P. sed ego
mercis pretium auxi etiam ideo, quia
circa eam infortunium passus sum.
C.

C. si infortunium commune multis
 mercatoribus induxit penuriam mer-
 cium, potuisti tunc pretium augere.
 Pretium enim vulgare saepe muta-
 tur prout est copia vel inopia tum
 mercium, tum emptorum. P. at meū
 unius infortunium non induxit penu-
 riam mercium. C. id debet vendi,
 quod est merci intrinsicum, & tanti,
 quanti communiter aestimatur; infor-
 tunium autem tuum est merci extrin-
 secum. Quantum pecuniae hac ini-
 quitas tibi invexit? P. fl. 200. C.
 quot erant huius mercis emptores?
 P. 15. p.m. C. teneris ad restitutio-
 nem iniusti pretii. P. imperito ven-
 didi 3. centurias imaginum tymph: 39.
 vendendas tymph: 15. requisitus postea,
 iureiurando affirmavi me consveto
 pretio vendidisse. Gemmam etiam
 valentem 100. fl. emi à quodam flor:
 10. C. sic empti gemma non est tua;
 ut sit tua, fl. 90. debes venditori da-
 re. Non enim tibi praesumitur quid-
 quam voluisse donare. Non dices
 alieno,

III

alleno. Res alienæ sunt tanquam plumæ aquilarum, quæ alias plumas sibi mixtas consumunt, ut ferunt Historiæ. P. utiq; si agrum emerem, in quo thesaurum reconditum scirem, non tenerer quidquam venditori restituere. C. ita est, quia agrum tunc currenti pretio emeris, E. id non militat pro te. P. Mi Pater ego me non agnosco debitorem gemmæ venditori: nam illi inuol hanc gemmā valere 100. fl: sed ea me non indigere, hinc pro ea tantum fl: 10. dedi non invito. C. si ita est, nihil debes tali venditori. P. sed mihi tunc constat hanc gemmam esse furtivam. C. tanquam alienam Domino teneris restituere. P. at ego titulo emptionis sum Dominus gemmæ. C. fur in te non transtulit dominium, quod ipse non habuit. P. at ego in furem transtuli dominium 10. fl: C. transtulisti, si tuâ pecuniâ emisti. P. meâ, ergo mihi fur nihil debet. C. est quidem fur hic Dominus 10 fl: ex vi emptionis, sed cum obligatione tibi resti-

tuendi. Ille mihi r. fl: non restituet
nisi ego illi gemmam tradidero. C.
ut te indemnem serves, potes & furi
reddere. P. sed scio gemmam non
redditurum furem Domino. C. si ita
probabile est, te rem non posse red-
dere furi, quia res é potestate furis
extracta, hoc ipso acquisivit melio-
rem statum, qui spectat ad rem i-
psam, & eius Dominum. Ita Lay-
man, l. 31. c. 4. c. 17. S. 2 &c. contra
Illungo. 3. n. 42. &c. P. mi Peter
nemo tenetur ex charitate magis pro-
spicere bono alieno, quàm proprio.
Hinc si invenirem rem alienam in a-
liquo loco, & postea timeas eam mi-
hi perniciosam, possem eam in eodem
loco reponere, ut me indemnem ser-
varem, etsi hæc res in meis manibus
acquireret meliorem statum. Ego
potius sequar sententiam Illung: C.
si placet sequere. Sed si non p. te is
reperire furem, ut ab eo r. fl: reci-
plas, rem vero Domino teneberis re-
stituere saltem in æquivalenti, si ti-

112
 mes suspicionem contra te furti. vide
 Bonac: n. 4. P. iuravi bis me non
 posse tali pretio merces vendere, cum
 tamen possem. C. si per hoc signifi-
 care voluisti, quod non posses cum
 honesto, & mediocri lucro ita ven-
 dere, excusaris. P. potui oblato pre-
 tio vendere cum honesto lucro. Item
 iuravi ter, merces mihi pluris con-
 stare, cum id esset falsum. C. si per
 hoc non intellexisti nudé pretium rei
 emptæ, sed etiam computasti expen-
 sas vg: vecturæ &c. excusaris. Ex-
 pensæ enim iuste possunt venire no-
 minæ pretii, quo res tibi constant.
 V. Gobat t. 11. n. 6. P. intellexi nudé
 pretium rei emptæ. Ad creditum
 vendidi merces bis supra pretium
 summum. C. si habuisti titulum iu-
 stum vg: lucri cessantis, vel damni
 emergentis, vel periculi sortem amit-
 tendi, excusaris. V. Bonac: t. 2. n. 20.
 &c. P. solus titulus dilationis in sol-
 vendo intercessit. C. sola dilatio so-
 lutionis non est iustus titulus acqui-
 rendi

rendi plùs, quia iustum pretium rei
 adum se est, quo res valet, quando
 traditur: & solutio futura tantundem
 aestimatur, quanti præsens. Nihil ul-
 tra pretium iustum accipies à tali
 emptore. P. vendidi merces corru-
 ptas pretio mercium recentium, C.
 an in magna quantitate, & quot em-
 ptoribus? P. in magna, & emptori-
 bus tribus, à quibus interrogatus,
 non detexi vitium occultum, sed asse-
 rui merces recentes. C. tenebaris ex
 officio explicare conditionem rei tuæ
 venalis, & detrahare de pretio pro
 ratione vitii, sed quia emptores in re
 gravi decepisti, teneris reddere inde-
 mnes? P. pro certa variarum mer-
 cium mensura, idq; paulò minore
 ultra pretium summum accipiebam
 si: 2. C. statera dolosa abominatio
 est apud DEUM. prov: n. i. P. e-
 tiam famulum meum similiter delin-
 quentem laudavi, C. quoties laudâ-
 stis? P. ter. C. digni sunt morte, no-
 solum qui talia faciunt, sed & com-
 probant

probant illa facientes. Ad Rom: 2
 Et interprete Chrysost: de David
 & Saule, collaudare delinquentes lon-
 gé plus est, quàm delinquere. Quan-
 tùm tibi hinc accessit pecuniæ ultra
 pretium iustum acceptæ? P. si: 100.
 C. à quot, & an à pauperibus em-
 ptoribus? P. 50. prope pauperibus.
 C. redde, quod debes. P. dolio po-
 tûs eximil affudi aquæ ollas 5. &
 vendidi. C. potus si ex illa admix-
 tione non fuit minùs bonus, quàm
 ille, qui ab aliis venditur, non esses
 condemnandus iustitiæ, qui eodem
 pretio vendebas. V. Less: l. 2. c. duk. 11.
 quia illa fraude nullum damnum in-
 ferres emptori, poteras enim rem tu-
 am deducere, ad eum statum in quo
 sunt res aliorum. Attamen talem
 posse puniri, tanquam eum, qui ad-
 ulterat species, & emptores decipit:
 docet idem Less. P. meum vinum
 per hanc mixtionem fuit deterius
 vino aliorum. C. 5. ollas aquæ ven-
 didisti, & tibi cum obligatione re-
 stitu-

stítuendi, pænas ineffabiles post mortem emisti. P. aliis deficiente venali vino, literis confectis, sparsi rumorem, de navibus, quæ vinum advehabant, submersis, & ideo carius 20. dolia vini vendidi. C. teneris restituere, damnificatis minore pretio vendendo, vel si non omnes nôsti, pauperibus iniquè collectam pecuniam conferendo. P. sed sub mortali an teneor? C. an magnam omnibus simul sumptis hac fraude fecisti iniuriam. P. non magnam, quia venditis ollæ mensurâ tali fraude vini dolis lucratus si 50. C. amor proprius tibi ex camelo fecit muscam. Sub mortali debes restituere. P. utiq; non tenerer restituere si pretium vini auctum esset, iam falso tali rumore non per me causato, & inscio fraudis. C. etiam probabilius tunc tenereris. Nam idem pretium nequit esse iustum & iniustum respectu diversorum, sed respectu illorum, qui rumoris sunt causa, est iniustum. E. etiam respectu

Q

alio-

aliorum, cū tale pretium non sit
 à Magistratu constitutum, nec appro-
 batum. Ita Rebellus &c. contrā Me-
 dinam & Graffium. P. monetam fal-
 sam defectu ponderis, & materiæ iu-
 stæ pro mercibus exposui. C. in qua
 quantitate, & quoties? P. in magna
 & ter. C. redde, quod debes. P. ut q.
 non tenerer reddere, emendo merces
 formaliter falsâ monetâ materiâ bonâ
 nam habente, cui appressa est forma
 & signum Principis sine ulla authori-
 tate. C. talis moneta si exponatur ha-
 bet valorem intrinsecum, & commu-
 nem, non item prior. Sed quorsum
 hæc tua argumenta, an venisti con-
 scientiam expiatum, an me examina-
 tum? P. mi Pater ignosce, multis an-
 tea confessus, resolutiones mihi da-
 mnosas accepi, sed difficultates oppo-
 sitæ confessarios ab errore in viam
 bonâ reduxerunt. Sed adhuc du-
 bio coarctor. Illam monetam mate-
 rialiter falsam inscius exposui. C. ad-
 huc teneris eam recipere, & aliam
 bonâ.

bonam dare. Receptam autem sup-
prime, aut detecto vitio vende, quan-
ti potes. P. habeo damnum. C. hoc
casui & improvidentiæ tuæ imputa,
& aliis non noce. Errâsti talem pes-
cuniam acceptando, sed error toleran-
tanti nocere debet. Ita Nav: & OO.
P. quandam rem pretiosam vilissimo
pretio emi ab hoste raptore. C. si e-
misti eo fine, ut redderes Domino
pretium datum refundenti, utiliter
gessisti negotium Domini, quem de-
beres inquirere. P. rem hanc emi,
quia casui prudenter, à Domino ha-
beri pro derelicta. C. pro hac re de-
disti vile pretium seu infra dimidiū,
titulo occupationis, non emptionis, & 117
potius eam retinere. Sed si Dominus
comparuerit, deberes ei rem reddere,
si eam constaret non habuisse pro de-
relictâ. Tunc enim eius rei adhuc
dominium haberet. P. plura non
occurrunt. C. caudata hæc sunt tua
peccata, non dimittenda, nisi gladio
efficacis propositi de restitutione, nunc
Q2 hanc

hanc caudam refectis. Promittis ne
id verè & ex animo, non verbote-
nus tantùm DEUS enim non iride-
tur. P. propono. C non sis post-
hac tam avidus rerum, quæ nunquam
exstat ant cor. Et bona omnia cadu-
ca non sunt nisi micæ, quæ cadunt de
mensa divitis, scilicet DEI ad canes,
nempe mortales. Quæ igitur hæc
cæctas, quæ fastuosæ recitari regias
epulas in Cælis, ut obtineas micæ
in terris, ut comedas pomum, perde e
Regnum. Ut sis bonus imiteris ho-
minem pessimum, te ipsum, quantum
studuisti opibus colligendis, tantum
stude virtutibus &c.

Rationem agendi cum mercatore
expedivimus. Huius autem quælitæ,
quænam sit ratio agendi cum aliis
penitentibus resolutionem habes, à
num: 6. ad n. 91. & infra.

*Capite libri tricipitis co-
ronato sub faustissimis quæ-
spiciis*

speciis Magni MECÆ NATIS
 fit
CORONIS CORONÆ
THEOLOGICÆ.

NEmpe lapides pretiosi, non illi,
 de quibus innuit Laurentius Ju-
 stin: c 7 dicens: in ipsa Corona
 tanquam lapides pretiosi fulgent 12.
 genera gaudiorum, sanitas absq; infir-
 mitate, juventus absq; senectute, satie-
 tas sine fastidio, libertas sine impedi-
 mento, pulchritudo sine deformitate,
 impassibilitas sine morte, abundantia
 sine indigentia, securitas sine timore,
 cognitio sine errore gloria sine ignomi-
 nia, pax sine perturbatione, gaudium,
 sine tristitia. Hec illæ. Nam hi sunt
 pretiosi in oculis DEI, & Sanctorum
 soli Coronæ calicæ proprii. Porro lapi-
 des Coronæ Theologicæ & si sint per-
 cari in oculis sed vilissimi in conspectu
 populi. Sunt autem 12.

118

Primus Adamas, cujus durities sanguine hirci dematur.

Aliàs

Ratio agendi cum obstinato peccatore.

PEnit: Mi Pater sum in periculo vitæ C video te sanum. P. sanus sum, sed fors hodie moriturus. Provocavi adversarium ad duellum hodie horâ tertiâ instituendum; ne sine Sacramentis decedam, confiteor tibi peccata mea. C. hoc primò secus
119
lus confitere, quod ad duellum iure naturæ vetitum provocâsti. P. à quibus habeo animum resiliendi, de his me accusabo à proposito au. em duelli resiliere nequeo. Aliàs promissis non stabo, cum ad hoc iure naturæ obliger. C. ineptis. Promissio de re illicita non obligat, utpote stulta, & peccaminosa. Si vis patere tibi aures confessariis, desiste ab impij duelli proposito. P. non possum. Honor meus periclitabitur. C. imò periclitabitur, si in

si in malo perstiteris. Nemo tibi, nisi
 stultus timiditatis notam affricabit si
 destiteris, imò prudentes te, laudibus
 sub sidera tollent, quod non fueris
 prodigus vitæ tuæ. P. sapientia mun-
 di tales habet ut timidos, ego autem,
 communi sensu sum audacis pectoris
 heros. C. sapientia huius mundi stul-
 titia est apud DEUM. Stultus fueris,
 si stultitiæ huic credulas aures dede-
 ris. P. at risus & opprobrium populi
 fiam. C. si stipendia mereretur apud
 Regem, an curares sannas, & sibilos
 stultorum, habita magna æstimatione,
 favoreq; Principis, ac totius Regni?
 P. contemnerem latratus caniculorū.
 C. Quis amabo, maior, an Rex cum
 Proceribus, an DEUS cum Sanctis
 Omnibus? P. DEUS utiq; maior. C.
 imò infinites maior. Si huic præfers
 stultitiam mundi, stultior es, quàm
 si præferres aureis montibus stercora.
 Utiq; Regi cum toto Regno, annue-
 res postulanti id à te, quod per me
 DEUS cum Sanctis petit. P. annue-

rem. C. & Regi Regum haud annues? P. do victas manus ab impio proposito resilio, & eius me accuso, ac doleo. quòd DEUM offenderim. C. condonasne inimico personalem
 220 offensam? P. non possum. C. potuit David, Stephanus, & alii gravissimas condonare offensas & tu levioribus dicis te non posse veniam dare? Ais te fortis pectoris heroem, & hic imbellem puerum te probas? Fortior est, qui se, quàm qui fortissima vincit mania. P. sed hic meus adversarius, villam meam iniquissimè occupatam insedit. C. Jure cum illo agito, offensam autem personalem ignoscito. P. sed me gravissimè læsit in honore, & fama C. id mihi constat sed magis tu, & toties læsisti Regem Regum, & tamen tibi libenter paratus est veniam dare, si resipueris. P. DEUS est infinitè bonus. C. & tu non vis esse bonus? Visne ne tibi dimitti à DEO peccata? P. volo. C. non vis si non dimittis Dimittes, DEUS te imitabitur,

tur, & tibi veniam dabit, nam id promittit, dicens: Dimittite & dimitte-
tur vobis. Si hac tuâ irâ noceres in-
mico tuo, haberes rationem licet fu-
tilem non dimittendi, at verò tibi
soli gravissimè nocet, insomnes no-
ctes ducendo, vitam amaram cum
continua mentis perturbatione, & gra-
vi conscientiae remorsu exigendo, ac
aeternae damnationis reatum incur-
rendo. P. mi Pater vicisti. Condono
offensas. C. cuius amore? P. tran-
quillitatis internae, C. potius condona
amore Christi pro crucifixoribus, imò
pro te deprecantis. P. condono:
C. perge ultra. P. bona immobilia
progenitoribus meis iniquissime ad-
iudicata possideo. C. restituere tene-
ris cum lucro cessante, & damno e-
mergente. P. si restituero, nec ego,
nec filii mei habebunt subsidia ho-
nestae vitae. C. restitue, non est ab-
breviata manus Domini: providebit
tibi & filiis necessaria vitae. Dominus
orbis Pater est, utinam te, ut filium
geras

geras. Megisne tu diligis te, & filios, quàm Patrem tuum, DEUM tuum? P. ratio dicit, me debere, DEUM amare super omnia. C. obsequere rationi. Utiq; tibi filii fortè nihil boni præstiterunt cùm tamen DEUS, quotidie sua in te effundat beneficia, Illi, & legi naturæ restitutionem præcipienti morem age. P. quid faciendum, propono restitutionem? C. non ne id in antea actis confessionibus promissisti? P. omnino ita. C. promissisti, nec fecisti, animam perdidisti. Si vis à peccatis absolutionem, fac primò restitutionem. Lulisti alios fictis propositis, & me ludes &c.

Secundus Amethystus, qui vini rubri colorem præfert, & ebrietatem reprimere creditur.

Aliàs

Ratio agendi cum ebrietatis
osore.

Pænitet: Plus æquo punivi famulum ebrietati deditum, ipse pte-
ctendus

ctendus, nam bibi coactus, propter
solam voluptatem, & victus aliena
importunitate, inebriavi me, non ad-
vertens periculum ebrietatis. Item
concitavi quendam ad blasphemias,
eius ebrietatem sine vi illata impe-
diendo C. Previdistine id? P.
prævidi. C. debuisti potius permit-
tere ebrietatem, utpote minus malum,
sic determinato aliunde ad peccatum;
potest svaderi minus, ut avertatur
maius crimen &c.

122

*Tertius Azbestus, qui semel accensus,
susceptos detinet ignes, extinguiq, nequit*

Aliàs

Ratio agendi cum habituato
peccatore.

Pæniti: Sæpe inadvertenter pece-
ravi ex consvetudine. C. raro
quis ex consvetudine mortaliter
malâ aliquid faciens, facit sine ulla
advertentia malitiæ, aderit enim com-
muniter advertentia saltem virtualis,
sive

sive tenuis, & quasi imperceptibilis,
 quæ prout sufficit ad actu bene ope-
 randum, sic ad actu peccandum. V.
 l a Croix n. 974. Accusasne te, si ad-
 123 vertenter peierâsti. P. accuso. C. esne
 conatus hanc malam consuetudinem
 extirpare? P. non adverti ad hanc
 obligationem. C. quivis tenetur amo-
 vere causam peccati etiam materialis,
 si nihil obstat. P. quid hoc est pec-
 catum materiale? C. quod fit cum u-
 su rationis, sed sine advertentia mali.
 P. mi Pater porrige modum huius
 consuetudinis tollendæ. C. à menda-
 ciis abstine, & quoties te deprehen-
 des mentitum, pœnam aliquam tibi
 impone. P. in ebrietate plena v. 15.
 commissâ, contumeliis graviter inho-
 noravi personas honoratas, an teneor
 deprecari? C. non teneris, si id non
 prævidisti. P. prævidi v. 9. C. te-
 neris læsum honorem reparare. Si in
 ebrietate occideres prævidens, nec suf-
 ficienter præcavens malum, teneris
 ad restitutionem damnorum ex homici-
 cidio

cidio. P. hæ contumeliæ nec materialiter fuerunt peccata, nam processerunt à me ebrio, veluti à psittaco: C. at fuerunt peccata in causa ebrietatis. P. ebrietas non potest causare verba utentis ratione. C. quid tum: sed tu scienter dedisti causam contumeliarum voluntariè te inebriando. P. solebam me exponere periculo peccandi. C. quo peccate? P. mortali. C. qua specie peccati, & quoties, & an periculo proximo? P. non capio quid sit periculum proximum? C. quod sæpe coniungitur cum peccato. Hinc qui scit, si decies accedat tale ¹²⁴ consortium, se octies, vel septies cadere, periculum illi est moraliter certum, si autem ter, aut 4ter solum cadat est periculum tantum probabilis. V. Gobat n. 527. P. exposui me periculo ebrietatis ter. C. dic quo genere potius excedis? P. vino adusto. Detrahebam aliis sæpe in re gravi. C. in quo eorum læsisti famam. P. dixi de iis, quod sint superbi, iracundi, parci

parci, prodigales, invidi. C. hæc vitia non sunt iniuriosa valde, nec multum detrahunt de existimatione famæ apud ignorantes illa. P. plura non memini, de peccatis doleo. C. pro pænitentia 10 diebus etiam interruptis quibus placuerit, abstinere à vino adusto amore Christi felle poti &c. &c.

Quartus Carbunculus, qui Ruellio teste, gemmis sui imaginem imprimir.

Aliàs

Ratio agendi cum scandaloso
Sacerdote.

PÆnit. Gulâ victus comedi carnes 4 septimanis quadragesimæ, ut videntes inducerem ad idem nefas. C. quoties singulis diebus hæc fuit comestio? P. bis. C. quor tali
125 esu coniecisti in gravem difficultatem, & tentationem, cui difficillimè poterant resistere. P. conieci 4. C. dæmonis & Lutheri Apostolum egisti.
P. lo. c

P. locutus sum turpia cum desiderio
ad liberas prævidendo hic lapsum au-
dientium. C. quoties locutus es cum
tali desiderio, & ad quot liberas? P.
locutus sum ter cum affectu ad liberas
duas. C. an singulis vicibus loquelæ
fuit desiderium ad duas. P. semel fuit
desiderium ad unam, bis ad duas. C.
fuitne hæc loquela cum scandalo. P.
non fuit cum scandalo directo, quia
ruinam proximi non intendi, sed fuit
cum indirecto. quia prævidi scanda-
lizandos audientes, & movendos ad
peccandum. An mihi dicenda species
peccati, ad quod prævidi movendos?
C. aliqui cum Tambur: l. 2, c. 1. §. 17.
dicunt, non esse dicendam, quia tale
scandalum solum est contra charita-
tem debitam proximo, quâ non debet
quis illi esse occasio peccati, non au-
tem contra alias virtutes particulares,
quæ non obligant saltem graviter, ut
vitia contraria in aliis impediamus,
sed ut illa positivè non svadeamus.
Sed alii melius docent, eum, qui can-
dali-

dalizat committere etiam peccatum e-
 tus speciei, ad quam alteri est occasio,
 & debere præter speciem peccati, per
 quod, & ad quod induxit, confiteri
 quot personas, & quali peccato scan-
 dalizavit? P. cum quodam hac inten-
 tione solebam potare, ut expensis pe-
 cuniis furaretur res maioris pretii. C.
 quoties hac intentione potasti? P.
 vicibus 10. an teneor ad restitutio-
 nem? C. non teneris, quia non pec-
 casti contra iustitiam, sed solum con-
 tra charitatem. Sic non tenetur resti-
 tuere, qui solo tantum exemplo, non
 verò cooperatione aliqua induxit a-
 lios ad furtum. P. cantiones obscæ-
 nas cum delectatione turpi sine effe-
 ctu ad ullum cecini ter. C. an fuit
 cum scandalo? P. nescio ullum hinc
 sumpsisse occasionem peccati C. po-
 terasne probabiliter timere, ne per
 hanc actionem alliciantur alii ad pec-
 catum, qui alias non peccarent. P.
 de tribus poteram timere, de quatuor
 non; nam horum duo erant valde pro-

bi,

hi, duo vitiis carnis dediti. C. ergo
 sic erat confitendum. Obscenas can-
 tiones cum delectatione facta sine af-
 fectu ad ullum cecini ter cum scan-
 dalo trium. P. Horum peccatorum
 conscius Sacramentum pœnitentiæ &
 matrimonii administravi non præmis-
 sa contritione. C. quid ineptis Utiq;
 soli coniuges sunt ministri matrimo-
 nii, Parochus autem est qualificatus
 testis, forte hic latet aliquod scelus.
 P. hoc latet, quod cum uxore aliena
 trinam habuerim copulam. C. &
 confessiones quoties, & quot excepisti
 P. ter, & hominum decem. Habitâ
 etiam copiâ confessarii, celebravi vi-
 cibus 10, sed ne indignè consecrarem,
 ad speciem tantum, sine intentione
 protuli formam. C. grandem idolo-
 latrîam commisisti: minus tuum pec-
 catum foret, si præmissa intentione cõ-
 secrares. An etiam non consecratas
 hostias pro consecratis dedisti? P.
 dedi infirmis 10. C. etsi tibi mors in-

126

R

tenta-

tentaretur, non liceret tibi sic administrationem Sacramenti simulare &c.

Quintus, Cinadia tumores persanans, tempestates, & serenitates, prænuntiās

Aliàs

Ratio agendi cum superbo.

PÆnit: Putabam ter, me habere à me ipso bona naturæ & fortunæ.

C. bona ista an sunt dona? si sunt dona, sunt al cuius dona, sed non alterius, nisi DEI, dicentis: Quid habes quod non accepisti? P. iactabam me scientiâ. Aliqua feci exterius, ut Sanctus viderer, sed intus volui esse malus. C. an per mortalia. P. per venialia? Appetii dignitatem, ut liberius peccarem. C. quo peccato? P. oppressionis pauperum. C. quor'es sic appetivisti? P. ter. Munus iudicis assumere præsumpsi, cum gravi aliorum periculo, cum sim ignavus iuris. C. teneris dimittere. Nonne iam hinc aliquod secutum damnum. P. adhuc non.

non. Vané mihi complacebam in
donis DEI. C. imago non tibi com-
placet in auro, & gemmis, quibus pro
processione ornatur: huic aſſimila te
&c. &c.

*Sextus, Cryſtallus, cujus origo ad gla-
ciem aqueam diuturno frigore concre-
tam, ſolidatam, reſertur à ſcriptoribus
graviſſimis. In hiſt: nat: curioſa Polo-
nie.*

Aliàs

Ratio agendi cum tepido in
DEI ſervitio.

PÆnit: Actus virtutum rarò &
valde frigidè expedito. C. unus
actus intenus facit pro mille re-
miſſis, ait P. Gaſpar Druzbicki f. 99
P. ſine devotionis fervore bona opera
expedito. C. hic panis ſine hoc fru-
mento DEO non placet. P. Coro-
nas B. V. & alías privatas devotiones
ex negligentia omitto, aut volunta-
riè diſtractus perſolvo. C, ſi loquere-

R2

ris Re:

128 ris Regi nunquid ei tergum obver-
 teres, ut cum lxx otiosè confabulare-
 ris. Percellat mentem illud effatum.
 Maledictus, qui opus DEI facit ne-
 gligenter, & illud Nirembergii de-
 ador: inspir: In maximos peccatores
 liberalis est DEUS, at erga negligentes
 quasi avarus & parcus, non dat
 illis, quod sapé dabit potiùs peccatoribus.
 P. aliqua virtutis exercitia
 intermisi, quia sanctuli nomen mihi
 appingi erubosco. C. dic derisori
 mundo: non erubescio nomen Christi-
 aniani, nec sanctuli. Utinam sim
 Sanctus, at maximus peccatorum sum.
 P. aliena dicta & facta carpebam &c.
*Septimns, Hyacinthus, qui celi muta-
 tionem in se exhibet, tristis die nubilo,
 die sereno amenior.*

Aliàs

Ratio agendi cum inconstante
 Protheo.

PÆnit: mi Pater ego sum Græca
 fidei unitus, amplecti volo ritum
 Roma-

Romanum. C. nefas velle, quod Ecclesia prohibet. P. utiq; fas est Schismaticis etiam iis, qui quondam erant uniti accedere ad ritum Romanum, C. id nulla lex vetat. P. at habeo causam gravem quæ me fortè excusat à lege Ecclesiastica. C. quæ est illa? P. uxorem duxi Romani ritûs. Hæc ¹²⁹ sua Festa & ieiunia servat, ego mea. Maxima est turbatio, iurgia, & maledictiones domi. Rixa nobis dominatur. C. potes festa, & ieiunia Ecclesiæ Latinæ observare, neglectis Græcis, sed communicare debebis ritu Græco, P. accessorium sequitur principale, pot'ûs uxor servet mea ieiunia, & Festa, & communcet ritu latino. C. si volet, licebit. Persvade illi hoc. P. si non persvasero. figam domicilium in Provincia tali, in qua nullum eit templum ritûs Græci, & ibi servabo ritum latinum, & leges Ecclesiæ Latinæ. An id licebit? C. licebit, quia tunc censeberis esse translatus ad ritum Latinum. Sed si re-

dieris ad Patriam, debebis ad tuum
regredi ritum. P. in pœnam peccati
mihi, DEUS hanc dedit uxorem. C.
cuius peccati? P. religioni nomen
dedi, sed eam non ingressus vocatio-
nem abieci, spe divitiarum & hono-
rum per nuptias obtinendorum. C.
gemmam pretiosam pro umbra abie-
cisti. Status hic amplectendus ad quem
DEUS vocat, non ad quem mundus.
Multis pessimè celsit, non DEUM
vocantem, sed mundum sequi. Spe-
rabant bona caduca, sed & his, & æ-
ternis bonis exciderunt. P. prospero
rerum successu nimis efferebar, & re-
bus in arctis animo cadebam. Pœni-
tentiam à confessorio iniunctam non
implevi ex negligentia bis. C. an
gravem & pro mortalibus pœniten-
tiam? P. ita est. C. imple quam-
primùm. Pœnitentia gravis pro mor-
tali obligat sub mortali: quia etiam
levem pro gravius noxis quondam
non implevi. C. levis non obligat
sub mortali. P. petente vidua offi-
cium

tuum
peccati
n. C.
omen
catio
nono.
C.
abie
quem
ndus.
LUM
Spe-
& æ
spero
& re-
æni-
non
C. an
iten-
ram.
mor-
tiam
ndam
ligat
offi-
m

cium pro defuncto absolvi. C. si offi-
cium defunctorum vel parvum B. V.
quid hic noxæ? Monstra, quæ mon-
stra sub h c pallio latent? P. adulte-
ria tria &c &c.

C. *Octavus, Magnes, qui non solum ferrum
trahit, sed vim communicat attritus.*

Aliàs

Ratio agendi cum fure.

PÆnit: Adhuc puer furatus tres
aureos, & id in confessione pudor
reticuit. C. an id iam in alia
confessione detexisti. P. nunc primò
detego. C. in quot postea confessio-
nibus hoc nefas scienter reticulist? P.
in nulla. Alias enim confessiones
bona fide feci, furti istius immemor.
C. confitearis peccata mortalia in illa
confessione sacrilega, detecta. P. tunc
sola venialia confess, communicavi
Porro hos aureos domino reddendos?
an possum dare illi virgini quam scio
versari in extrema necessitate Spiritu-

130

R4

tuali

tuali & corporali, velletq: vitam fame
 attritam, protrahere, pro mercede pa-
 cta, pluribus concedendo sui corporis
 usum? C. licet in extrema neces-
 sitate, dum probabiliter imminet peri-
 culum mortis corporalis vel Spiritua-
 lis, indigentem sublevare etiam ex a-
 lieno. V. Croix P. Alio consilio, &
 hortatu induxi ad faciendum grave
 damnum in horto. C. teneris totum
 restituere. P. vix ego aliquid hinc
 participavi, reddam, quod ipse accepi.
 C. si loci suas restituerint partes, tu
 reddes, quod per te accepisti. P. illis
 hæresis non permittet restitutionem.
 C. hanc in solidum tibi persvadeat
 Sancta fides. Dc an restituere totum?
 P. restituam. C. non satis tibi credo,
 vade prius restitue, & tunc venies pro
 confessione. P. mi Pater ego pere-
 gressus prohibebor ad te reditu, pro-
 pono restitutionem, non differ abso-
 lutionem. C. fors etiam tibi alias
 contigit furta confiteri. an iustus fe-
 cisti restitutionem? P. feci. C. scito
 te peccat

te peccaturum mortaliter, si non cu-
rabis statim restituere, quoties tibi
se occasio restituendi offeret. P. at
dubito an tenear ad restitutionem,
quia hoc damnum tali Domino intuli,
qui mihi mea unius anni obsequia
non solvit. C. quanti aestimas sti-
pendium retentum, & quanti damnum
hortense? P. damnum fl. 30. p.m. sti-
pendium fl. 50. C. damno per te
facto, tibi Dominus solum debet 20.
fl. has solum potes requirere, damno
non restituto. P. furatus sum rem
meam alteri. C. utiq; furtum est a-
blatio rei alienae invito rationabiliter
Domino? P. haec res fuit etiam a-
liena, quo ad legitimam eius deten-
tionem, & fuit adum quid Deposi-
tarii cui volui intentare Item de hac
re. Mihi etiam debitas abstuli de-
biti et pecunias. C. si probabiliter
debitas, teneris restituere. P. certo
debitas. C. potuistine eas commodè
exigere coram Iudice? P. non po-
tui probare debitum. C. nonne hinc

alii venerunt in suspicionem furti, cum gravi suo damno. P, ita est: sed ego id non intendi, usus iure meo. C. cura, ne tibi debitor iterum solvat, quod iam invitus solvit. P. furatus sum summam magnam cum animo intra quadrantem horæ restituendi, an peccavi mortaliter? C. non: quia tali furto grave non infertur damnum, nec est diuturnæ retentionis periculum, nec Dominus graviter invitus. P. post levia furtiva abstuli quandam rem levem, quâ gravis quantitas est completa. C. restitue. P. utiq; non teneor sub mortali. C. teneris: liber enim tuus consensus in grave damnum totum, fuit pecc: mort: sic peccat si ad gravem materiam veniat, qui die ieiunii comedit sæpius pauca, qui omittit multas partes Horarum, qui die festo multa parva opera servilia exercet. P. utiq; ultima acceptio solum leviter concurrebat ad quantitatem gravem, addendo tantum aliquid leve

sed priores receptiones non erat mortale. E. nec ultima. C. ita arguit Lessius &c. sed LaCroix negat consequentiam quia ultima acceptio habebat pro obiecto omnes priores materias, priores verò acceptiones non respiciebant posteriores. P. meæ acceptiones priores respiciebant posteriores, quia per singulas earum volui pervenire ad magnam quantitatem. C. singulis acceptionibus his peccasti mortaliter, dic quoties eas fecisti? P. v. 6, De his & aliis doleo &c. &c.

Nonus, Mindan nivei coloris, qui à seferas longè arcere dicitur.

Aliàs

Ratio agendi cum juvene casto.

PÆnit: Quendam ad maledictiones provocavi, libro eius clam combusto. C. compensa damnum P. ille liber tractabat de rebus venereis. C. bene egisti comburendo. P. cantio-

cantiones obscenas, & verba turpia aliquoties auribus excepti. C. an cum turpi delectatione? P. cum torvi vultus indignatione. C. abscedendum erat é loco. P. penetrabile frigus adurebat. C. corripendum impudens os. P. putavi menihil mea correptione effecturum, nec teneri ad inutilem actionem. Sine necessitate quidpiam in materia lubrica legi ex curiositate. Hinc exortus in carne motus, sed mox repressus. Sape sollicitatus à puella ad scelus, duris verbis, & verberibus bestiam abegi. C. hoc fac, & vives. Dic tali lupæ: nolles peccare in publica platea inspectante populo, & vis peccare in oculis Angelorum & Supremi Iudicis, qui te potest in actu peccati perdere. P. turpia phantasmata & pollutionem habui in somno, sed & tunc tam fortem ponebam dissensum; ut evigilarem præ lucta: expergefactus tamen non repressi sed permixti absolvi pollutionem ex causis naturalibus

ince-

inceptam, ne aliàs noceret valetudini.
 C. licere id docent multi, si non sit
 periculum consensùs in delectationem
 P. de tali pollutione gavisus sum,
 quia fuit causa alicuius boni: dubito
 an id licitum? C. Lugo, Sporer,
 docent esse licitum: sed hæc sententia
 vicina est prop: 15. damnata: Lici-
 tum est filio gaudere de parricidio
 Parentis à se in ebrietate perpetrato
 propter ingentes divitias inde ex hæ-
 reditate consecutas. Hinc dico cum
 LaCroix l. 3. p. 1. Sicut licitum est
 gaudere tantùm de hæreditate post
 mortem Patris obtenta, non autem de
 ipsa morte, sic solùm licere gaudere
 de effectu post pollutionem secuto, non
 autem de pollutione secundùm se &c.

*Decimus, Nymphæus, qui pluviiis inci-
 dentibus accenditur.*

Aliàs

Ratio agendi cum iracundo.

Pænit:

132 **P**Ænit: Ex indignatione, quòd me
indigné tractet, contempti gravi-
ter proximum bis, & odio gravi
bahui ter. Diutius iram retinui, co-
gitando modum, & media vindictæ
gravis ter. Iratus elevata voce mul-
ta inordinatè & confusè locutus sum.
Ex ira pluviiis, & ventis simul, ut à
DEO immisissis, maledixi bis. Opta-
vi mortem proximo ter. C. si pro-
pter Spiritualem utilitatem subiecti,
vel temporalem communitatis, excu-
saris: P. propter privatum commo-
dum &c.

*Undecimus, Astroites, qui est Stellulis
nigricantibus insignitus.*

Aliàs

Ratio agendi cum probo defe-
ctibus fuscato.

PÆnit: Nonnulla captandæ popu-
laris auræ gratiâ dixi, & feci.
Negligenter attendi concioni, in

templo

templo, neglecta oratione, oculis vagabar, & eos defigebam in vultibus etiam puellarum cum delectatione non turpi, sed tali, qualis est ex visione horti amœni, vel prati. C. detinendi sunt oculi, quasi quidam raptores ad culpam, ait S. Gregor: & intueri non decet, quod non licet concupiscere. P. tangebam facies puerorum cum delectatione purè sensibili, quæ oritur in appetitu sensitivo, cum aliqua corporis alteratione per motum spirituum vitalium, propter solam proportionem, quam res talis habet, cum organo talis sensus sine ulla commotione circa partes genitales. Et hanc delectationem quæsiui propter ipsam, quia placet sensui, sistendo in ea. V. LaCroix lib: 5. num: 94. Cogitationibus venereis inhæsi cum delectatione merè, quæ in sola voluntate fuit sine ulla turpi commotione. C. fuitne hæc delectatio practica & morosa, seu an illam voluntas tua advertenter, & de-

133

& deliberatè admittit: & in ea morabatur: P. ita est. C. cur huius noxæ non dixisti numerum: P. non habui pro mortali peccato delectationem de re venerea merè Spiritua-lem. C. omnis delectatio morosa venerea est mortale peccatum, si provocet ad amorem vel desiderium obiecti delectabilis. Non enim in materia luxuriæ datur parvitas materiæ. P. Tabaco nasali sum usus ante Communionem, sed audiui id licere. C. est quidem Urbani VIII. constitutio 161. & Synodi Colonienſis p. 88. prohibitio, ne ullus Clericus vel Laicus ante Miſſam vel communionem ſumat tabacum naſale, ut habet LaCroix n. 560. Sed hæc lex vel non eſt ſufficienter promulgata, vel ei per conſuetudinem derogatum, cum multi docti & pii viri, ante tempus communionis etiam non compulſi caſu neceſſitatis, utantur talibus tabaci delectiis, à quibus ſi vel unâ horâ abſtinerent, non unam in Cælo Coronam

mere-

mererentur, & quidē maiorem, quā
 si disciplinam per Misere facerent.
 Bonum est ieiunium etiā nāsi, in
 habituatis fortē prāferendum tridua-
 nis ieiuniis. P. superfluous fui in cibo
 & potu, unde prāvidi secuturas pol-
 lutiones in somno. An per hanc su-
 perfluitatem peccavi mortaliter? C.
 non sed solū venialiter, contra so-
 lam virtutem temperantiæ, ut docet
 Rhodex d. 1. q. 3. s. 2. Sporer tamen
 dicit, hunc excessum etiā esse venia-
 le contra castitatem, quia videtur esse
 levis deordinatio contra castitatem,
 ponere sine causa aliquid remotē &
 per accidens causativum pollutionis.
 V. Croix. P. mi Pater ego in arcto
 ieiunio experior me maiores pati ten-
 tationes, quā si ad satietatem co-
 medam? C. id potest refundi in ex-
 cessum in cibo, & potu antecedentium
 dierum, tanquam in causam per ac-
 cidens, vel in dæmonis ignita tela,
 quibus etiā anachoretæ ardebant,
 quodam membra ieiuniis pallebant.

S

P. pro-

P. proximum temere iudicavi in re
levi. Mentitus sum: conquerebar
in adversis. Tempus otio trivi, ma-
ledixi alteri, & contumeliosa verba
dixi sine læsione gravi. Plura non
memini, de omnibus doleo &c. C.
potuisti ad maius meritum dicerenu-
merum etiam venialium. P. utique
non teneor. C. in te DEUS quotidie
multa congerit beneficia, & tamen ad
nihil tenetur. Pro pœnit: dices ꝑ.
Pater & Ave &c &c.

*Duodecimus, Chalcedonius, qui varios
colores refert, pro diversitate luminis,
cui exponitur.*

Aliàs

Ratio agendi cum obnoxio
variis noxis.

P. Pœnit: Ædificavi homines. C.
quid hic malis ægritudo medico
detegenda non sanitas. P. ædi-
134 ficavi homines. C. quis latet anguis
in herba hac. P. ex fornicatione
trina

trina nata proles gemina. C. sicerat prius scelus pandendum. Teneris providere alimenta proli. P. mater providehit. C. mater primo triennio nihil tenetur dare, præter lac proli etiam illegitimæ. P. dubium est, an hæc mea est proles. Nam mater etiam fuit cognita ab alio, & dubitat an ex me, an ex alio conceperit. C. bini posuistis causam generationis, bini ad alimenta concurrite, & æqualiter onus sustinete, nisi alter vestrum est ditior. Hic enim plus tenetur contribuere. P. mi Pater videtur esse iniquum, ut ex dubio fundamento oriatur certa obligatio, hic autem fundamentum obligationis est paternitas, quæ respectu utrius est dubia. C. ad quem physici accedit proles. P. ad me. C. similitudo te probat esse Patrem. P. similitudo hæc potest referri in imaginationem matris, me tempore conceptionis in phantasia habentis. C. ita quidem. P. ergo non tensor ad alimenta tali proli? C. sen-

Sz

tentia

tentia communis apud Lugo de iust:
d. 3. dicit te teneri. Gobat autem &
alii docent in hoc casu neutrum teneri
ad alendam prolem, & hæc à neutro
posset aliquid surripere, ideoq; illi
debere provideri à matre, ac si planè
nesciret quis eam cognovisset, quia
singuli sunt in possessione contra pro-
lem exigentem alimenta, & cum ipsi
sint rei, proles autem sit actor, huic
incumbit probatio, quod ille sit Pa-
ter. Actore autem non probante
absolvitur reus. P. correxi ieiunium.
C. an fortè die esuriali nihil comedi-
disti? P. comedi bis carnes residuas
die cinerum. C. sic erat confitendum,
nec ineptis terminis involvendum
nefas. P. volui non intelligi. C. ac-
cusasne te de hac ineptia? P. accuso
C. venisti conscientiam loturus, &
illam in hoc Sacro & pellucido fonte
inquinas. P. derisi alterum. C. non-
ne ei nocuisti? P. nocui: hucusq; os-
sibus convulsis, nec manibus, nec pe-
dibus valet. C. nonne tu es veneficus?

P. non,

P. non, sed sapiens. C. unde tibi hæc sapientia stulta. P. magistro Patre cam didici. C. potius magistro diabolo. Potesne sine novo maleficio persanare maleficiatum? P. possum quibusdam signis sublati. C. fac hoc, & damnum compensa. P. si fecero, dæmon in me desaviet. C. non desaviet, tantum ei nuntium remitte, & prorsus eiura tyrannum. Revertere ad DEUM Patrem tuum, ipse erit Protector tuus: Imaginem S. Ignatii & alias Reliquias SS. semper tecum deporta, non audebit ad te accedere stygius hostis. P. Reliquiarum nulla mihi est. C. meo beneficio erit. P. adulterium commisi cum Berta, an possum illi nubere, sublato per me à vivis eius marito, illam infatam, nec unquam in eadem consensura. C. si ideo occidisti maritum, ut cum eius consorte liberius peccares, non habendo intentionem ei nubendi, potes nubere. P. occidi, quia mihi certum erat, eum propter hoc nefas meæ vitæ

insidiari. C. an cum moderamine inculpatæ tutelæ occidisti? P. nihil minus sperantem in via silvestri occidi. C. intentio nubendi semper præsumitur in foro externo, quoties occisor vult contrahere cum adultera P. at ego certus sum, nunquam me habuisse intentionem Bertæ nubendi. C. si ita est, licebit illi nubere. P. scelus proximi confitentis auditum uni revelavi. C. commisisti peccatum
 135 sacrilegii, faciendo contra reverentiam debitam Sacramento. P. ego laicus non teneor ad sigillum confessionis. C. omnes tenentur, ad quos ex confessione sola pervenit notitia peccati. P. sed si esset aliquod veniale, an peccarem graviter, illud detegendo. C. non datur parvitas materiæ in materia sigilli. V. P. LaCroix & Bussemb: l.6.t.4.c.3. P. meus Parochus scrupulū nō habet, revelando peccata suorum pœnitentium etiam de nomine, C. secutus es peccātem, sequeris pœnas æternas dātem si pœnitentiā nō feceris:
fuitne.

fuitne hæc revelatio cum damno famæ? P. scienti altunde hoc nefas, mihi alias ignotum dixi. Ieiunium diei unius bis violavi comedendo gulosé lacticiñia. C, nonne obligabaris etiam altunde ad hoc ieiunium. P. obligabar, quia illud & superior mihi graviter præcepit, & confessarius iniunxit, & ego ipse DEO vovi. C. sic tibi erat hoc nefas explicandum. Una die bis lacticiñia edendo violavi ieiunium lege Ecclesiastica, Superioris, confessarii & voti. præceptum. P. utiq; si in quadragesimali Vigilia S. Mathiæ comedam hic in Polonia cum lacticinis non teneor confiteri circumstantias quadragesimæ, Vigiliæ 4 temporum. C. recté iudicâsti: Nam in hoc ieiunio non sunt diversi fines, & motiva diversimodé obligantia, ut in priori. P. Tristata, apud quendam emi merces, C. cur, an ideo, quod homines non emant potius apud te, quàm apud alium, si ideo fuit æmulatio licita. P. tri-

136 stabar ideo, quia hoc est bonum alteri, & ego ideo negligor. C. an movebaris affectu removendi illud bonum proximi. P. ita est. C. quoties? P. bis. Item bis tristabar bono alterius. C. si ideo, quia hoc bonum fuit tibi vel aliis noxium, aut ideo, quia tu illo cares, vel quia proximus illo est indignus, excusaris. P. tristabar ideo, quod alter me inferior cre-
 scat in excellentia, ita ut me fiat superior, & ego apprehendi ipsum incrementum excellentiæ, ut mihi malum. Gavissus sum alterius malo. C. an gravi & quoties? P. gravi v. 7. Scripta secreta valde, altero gravissimè invito legi. C. quoties? P. bis. Præsentavi bis ad beneficium quendam indignum, solo respectu humano ductus. C. in gratiam lixæ non auderes offendere Regem. Talis promotio cedit in grave damnum Ecclesiæ, cui etiam debetur restitutio. Damna tenetur compensare ante omnes indignus, qui procura

curavit sibi beneficium, post hunc,
 qui providit, deniq; cooperatores.
 P. pollutiones crebras procuravi. C.
 quoties? P. non assequor numerum,
 C. quando es ultimo confessus? P.
 10 menses hodie finiti. C. an sing
 gulis diebus hoc scelus patrâsti? P.
 à mense uno destitui ab hac noxa,
 quàm aliis mensibus singulis diebus
 exercui bis vel ter cum affectu ad
 liberas. Cogitationibus veneris
 delectabar sine affectu ad ullum.
 C. quoties? P. nescio. C. fu-
 itne hæc delectatio vicibus 100.
 P. non fuit. C. sed totâ vitâ
 fuit & millies? P. fuit &c.

CRUX

CRUX CORONÆ THEOLOGICÆ.

*Catholici capitis est Corona, non tamen
ei insertis lapidibus pretiosis, addimus
Crucem.*

CruX erit infensi mordax censura
Theonis,
Fortiter assumptus, CruX fuit
ipse labor.

*Sed si requiris omnino etiam hic Cru-
cem, sit CruX ex Magnate.*

Aliàs

Ratio agendi cum Magnate
arrogante.

PÆnit: Thesauro Regni iniurius
fui, sed calculatione facta eva-
dam. C. restitutione facta eva-
ditur infernus, non fucis, & menda-
ciis. P. utiq; communitas non est ra-
tionabiliter invita, ut pro cura the-
sauri aliquid accipiatur. C. sed non
cum iniuria eius? Respublica pro
cura

cura hac constituit certum salarium,
 sine nota furti, nefas plus accipere.
 P. sed est parvum salarium. C. non
 erat acceptandum officium, si vide- 137
 batur parvum salarium. P. mea ob-
 sequia salario maiora. C. famulus
 nequit sine peccato compensare sibi
 obsequia, quæ iudicat salario maiora
 P. Sacerdotum ista sunt commenta,
 verior est praxis communis. C. pe-
 nes Ecclesiam est veritas, praxis ta-
 lis est contra legem etiam naturæ:
 iniquæ accepta restituenda. P. Ver-
 bum, quod semel assumpsit, nunquam
 dimisit. C. nihil huc facit Div:
 Verbum, sed facit multum lupus,
 qui raptam ovem devorat, nec resti-
 tuit. Non lupus sequendus, sed
 Christus, qui ea, quæ non rapuit, e-
 xolvebat. P. me lupum vocas? C.
 iniustitia vocat. Cui lupi nomen e-
 xosum, reddat unicuiq; ius suum.
 P. utiq; sine restitutione salvari pos-
 sum? C. qui est restituendo, nec
 restituit, salvari nequit. P. ego ca-
 vebo

vebo testamento, ut successores restituant. C. delegationem res ista non recipit. Verum propositum restituendi non differt reddere unicuique ius sum. P. mi Pater turbas me tua importunitate, ne dicam morositate. In trecentis millibus defraudavi bonum commune, & tantam summam deberem restituere, aliud esset de aliquot millibus. C. quo maior summa, maior obligatio restituendi. P. quando restituet lupus ovem assumptam, tunc & ego restituam. C. lupum impotentia excusat. P. sed & ego non sum restituendo, nam ablatam summam expendi in bona immobilia & mobilia. C. hoc ipso potentia est restituendi: sed mihi non est potentia iniquum rei alienae detentorem absolvendi; nisi firmo se obstringat restitutionis proposito. P. summam ablatam fundabo aliquot Collegia Societatis. C. foundationes ex bonis propriis, non alienis DEUS acceptat. P. sumus in mora, da Pater absolutionem.

tionem. C. huic præmittendus dolor
cum firmo proposito non peccandi,
& restituendi ablata. P. quid fa-
ciendum iam doleo, & restitutionem
propono. C. quot actibus hæc sum-
ma ablata? P. parum refert. C.
simò multum ad integritatem mate-
rialem Sacramenti. P. tribus actib9,
plura non memini. C. præterea non-
ne aliquod debitum gravat. P. quid
ad te mi Pater, si quid debeo, tu non
solves pro me. C. modestè respon-
deat Judici reus. P. confitebar
ego aliis, & nunquam sic exagitabar
C. confessarii est etiam quærere de
debitis, an illa tempore præfixo per-
solutas an etiam cum gravi damno
rationabiliter inviti creditoris reten-
ta. P. dico itaq; me creditoribus
4. tempore quidem elapso, gravia
non reddidisse debita, sed cur me alii
confessarii multorum criminum mor-
talem reum sic non turbabant? C.
fors rudes vel surdi erant. P. tales
ego sponte quæsi. Nunc panitet

In fijo.

in scilolum incidisse. C. qui sponte
quærit confessarium indoctum, fur-
dum, cæcum, nec numerum, nec spe-
ciem peccati interrogantem, hic pæ-
nitens, est impænitens, confessio eius
invalida, & repetenda. P. ego non
pro generali confessione veni. Ab-
solve me. C. ad generalem instituen-
dam est obligatio, cùm præteritæ con-
fessiones non fuerunt integræ mate-
rialiter, idq; mala fide. Si animus
comparabitur pro confessione gene-
rali intra duas horas, confitenti, hoc
loco aures dabo. At curandum, ut -

Sit simplex humilis confessio,
pura, fidelis.

PÆnit. Quæram alium mitiorem
confessarium. C. per me licet,
at doctus & prudens quæren-
dus. Non enim imperito medico
graves morbos permittimus curan-
dos, sed peritis præsentibus medicis.

Imposita Coronæ Theologicæ cru-

ce ex Magnete svavi, cordis ferrum
ad astra trahente in ratione agendi
cum Magnate, restant indigitanda
crucis talis brachia. S. Bonaventura
in Luc: c. 23. ait. Crux quâ mun-
dus latro crucifigitur, est paupertas
Spiritus, cuius 4. sunt brachia: con-
temptus gloriæ, pæcuniæ, Patriæ &
Parentelæ. Et crucis in Corona
Theologica erectæ totidem sunt bra-
chia.

138

*Primum brachium dextrum cum lem-
mate; Dexteræ tuæ Domine percussit
inimicum.*

Aliàs

Ratio agendi cum Principe
belli iusti.

PÆnit: Victoriæ ex hoste Patriæ
relatam, meæ insolenter dexteri-
tati adscripsi, sed dextera Do-
mini fecit virtutem. Nam in alio
conflictu, milite melius animato &
armato, hostium minoribus copiis vi-
cti-

Artem porrexī herbam. Mea superbia me humiliavit, & elatum cor, militem oppressit. Si mihi prorsus diffusus in DEI adiutorio totam spem posuissem, vincere potuissem. Accuso me etiam de hoc, quod ante hos conflictus conscientiam non expiaverim: interea ambigo, an tenebar? C. Præceptum Divinum confitendi omnia mortalia obligat per se in articulo mortis, sive hoc sit ex morbo, sive ex periculo mortis in prælio, navigatione, partu periculoso &c. P. respectu consanguinitatis fovi tres tales, qui plures personas in exercitu repræsentabant, ut plura stipendiâ reciperent. C. est obligatio ad restitutionem talis furti, & compensationem damnorum inde fluentium. P. ter offerente se occasione, cum teneret vi officii, non corripui eos, qui prævum & corruptum victum comportabant, cuius causâ milites prope 100 mortui cum damno reipub: quod curabo compensari. Extorsi pecuniam

niam à populis ter, ut eâ acceptâ, exercitum aliò transferrem, sed & hoc gravamen beneficio restitutionis alleviabo. Pro damno levi in horto, facto contra severam prohibitionem, occidi unum militem Sacramentis non expiatum, disciplinam militarem meâ connivent à collapsam volens erigere. Summam trium millium in militem partiendam in meos usus converti, sed restituam &c. &c.

Secundum brachium sinistrum cum Epigraphæ. In sinistra illius gloriæ & divitiæ.

Aliàs

Ratio agendi cum divite avaro

PÆnit: In necessitate positus negavi eleemosynam. C. in quali necessitate, an in extrema, vel gravi? P. non capio verbum istud. C. necessitas extrema est, ex qua pauperi imminet periculum mortis, quod probabiliter incurretur, si proximi Ind-

T

gentiæ

gentiæ non succurreretur; item est illa,
ex qua est periculum proximum in-
cidendi in tale malum, quod morti
139 æquiparetur, ut est perpetuus carcer,
amissio oculorum, mutilatio manuum
proximum peccati gravis periculum,
ut si quis ob inopiam vellet se inter-
ficere. Necessitas gravis est, cum
quis ob egestatem est in periculo, ne
incidat in miseriam magnam, quæ
vitam valde molestant faciat ut si quis
é statu comodo deiectus, cogeretur
victitare solo pane, & oleribus, vel
ita quis esset nudus, ut ei præ frigore
immineret periculum gravis morbi,
vel qui longo tempore in carcere
permolesto tenetur, vel dura premi-
tur servitute. P. in his necessitatibus
negavi eleemosynam. C. quoties hæc
negata in extrema necessitate, etiam
ex bonis aliquo modo ad statum ne-
cessariis? P. 7. C. quoties in gravi?
P. forté non tenemur sub mortali gra-
viter indigentibus dare stipem. C.
tenemur saltem ex illis, quæ sunt sta-

tui superflua, nec necessaria ad statum
 præsentem satis commodè ducendum,
 præsertim si putemus alios non suc-
 cursuros. P. negavi quinquies. C.
 Christus in paupere eget: si pauperi
 non succurrimus, Christo non succur-
 rimus à quo habemus, quidquid ha-
 bemus. P. timendo malum tempo-
 rale non impedivi peccatum mortale
 proximi, cum facile ter possem. Ni-
 mis sollicitus fui, de divitiis acquirèn-
 dis, & conservandis cum inani timo-
 re, ne perdantur, vel non acquiràn-
 tur. C. nonne hæc sollicitudo induxit
 superfluum timorem, & ex hoc diffi-
 dentiam ad DEUM? P. induxit ter
 Timore etiam panno amittendi
 temporale, pridie Festi decrevi non
 audire Missam die Festo quam ta-
 men audivi. C. an cum morali in-
 terruptione repetitum est hoc propo-
 situm, & quoties? P. ter. Lubrican-
 tes famulos pæna gravi non mulcta-
 vi. C. defectui levi pæna debetur
 levis. P. grave fuit delictum in ma-

teria lubrica & venerea. C. an ex
 hac conniventia pestis hæc propagata,
 & in quot famulis? P, propagata in
 tribus. C. non connivemus si da-
 mna temporalia in nostris bonis fiant,
 & connivemus, si gloriæ DEI sit ia-
 ctura omni alia gravior. P. turem
 cum erepto mihi violenter aureo fu-
 gientem iussi interfici, sed fors licité,
 quia in defensionem honoris & aurei.
 C. defensio honoris respicit hic &
 140 nunc lædendum honorem, & non iam
 læsum: si occasio hæc fuisset in de-
 fensionem honoris ignominiosè læ-
 dendi, foret excusatio, sed quia fuit
 in solam recuperationem aurei, cul-
 pabilis mortaliter est. Pro recupe-
 ratione enim unius aurei, nefas occi-
 dere furem nisi illi, qui feré unum
 solùm haberet aureum pro sustenta-
 tione sui, & suorum, nec eum posset
 aliter recuperare. P. cur etiam non
 licuit mihi? C. furtum aurei respec-
 tu divitise est quid leve in ordine a
 occisionem, licet sit materia gravis in
 ordine

ordine ad peccatum. Licet tamen
furem cum re magni momenti va-
lente vg: 40. imperiales, fugientem
occidere si aliter nequeat res recupe-
rari. Alias si liceret absq; vitæ peric-
ulo sic rapere aliena, multum cresce-
ret hominum malitia, & audacia. Ta-
lis enim fugiens re ipsa censetur ag-
gredi bonum, quod rapit: non item
censetur aggredi honorem, dum im-
pactâ vg: alapâ fugit. Vide Illung
t. 3. n. 94. P. sâminam coegi ad mo-
nasterium. C. Concilium Trident:
Ses: 25. de Reg: c. 18. excommunicat
cogentes ad Monasterium aliquam
mulierem effectu secuto. P. utiq; non
incurrerem excommunicationem, si
aliquem è maculis cogerem. C. Tri-
dent: solum loquitur de femina. P.
sed levi tantum metu coegi. C. si
levi solum metu, non incurristi hanc
censuram sed cur hæc coactio facta?
P. ut renunciaret bonis Paternis. C.
hoc est invito eripere ius notabile, &
talis renunciatio supponit gravem me-

tum nec est valida, & à iure repro-
bata. Vide Sanchez consil. 4. c. 1. d. 34.
P. sed ingressa Monasterium iuravit
se non revocaturam, nec usuram be-
neficio rescindendi. C. si ita, tenetur
stare renuntiatione, nisi dispensatio-
nem in iuramento obtinuerit. Vide
Lugo de iust: l. 22. P absq; causa col-
lationem sumpsi mane die esuriali, &
vespere cœnavi. Quoties die ieiunii
bibî toties 5. amigdala comedi. C.
141 qua ratione? P. ne potius noceat, sed
aliquibus diebus comedi sæpius in
fraudem ieiunii ad tollendum eius in-
commodum. C. an in fraudem tã-
lem comedendo perventum fuit ad
eam quantitatem, quæ sufficit ad sati-
andum appetitum. P. fuit perven-
tum una die. V. Dian; p. 1. res: 24
Comedi carnes in cœna die Snbbati,
dubitans, an sit hora 12. noctis, sed
fors per id non peccavi mort: C. in
die Sabbati præceptum est in posses-
sione, ne comedas nisi horâ 12. P. tunc
etiam peccavi mort: feriâ stâ come-
dendo

dendo carnes in dubio, an sit hora noctis 12. C. in tali dubio libertas est adhuc in possessione edendi, nisi sit 12. P. curavi non dari operariis esuriales cibos, cum gravi eorum murmure, & maledictionibus, nisi in ea quantitate, quæ sufficit laborantibus leviter. C. sartoribus, pictoribus & aliis, quorum labor levis est, hæc quantitas debetur: sed agricolæ, & graviter operantes, excusantur à quantitate Non alligabis os bovi trituranti. P. pro salvanda vita ex consilio medicorum, directe procuravi bis pollutionem C. impium consilium iuxta omnes. P. semen hoc erat aggressor vitæ meæ. C. erat aliâ viâ occurrendum tali aggressori. P. hæc non supererat, uxore valde distante, & morte vicinâ. C. non tamen erat procuranda pollutio, cum in ea sit periculum consentiendi in delectationem P. utiq; ad conservationem vitæ matris aliàs morituræ, licita est expulsio directa fætus inanimati, adeoq; idem dicendum de

pollutione, in meo casu. C. nectune
I 42 licita est directa expulsio fatus, quia
 semper est periculum homicidii, cum
 incertum sit, quando nam fatus ani-
 metur: sunt gravissimi Authores di-
 censes fatum quandoq; primâ vel 2dâ,
 vel 3tia die animari post concep-
 tionem. V. Croix. P. utiq; aggressorem
 vitæ licet occidere privata autoritate,
 semen autam in meo, & fatus in al-
 lato casu est aggressor vitæ. C. etiam
 aggressorem non licet directè occide-
 re, nam id esset agere ultra modera-
 men inculpatæ tutelæ. Nam sine hac
 directa intentione potest se quispiam
 sufficienter tueri, intendendo tantum
 defensionem sui. Vide S. Thom: 22.
 q. 64 ar 7. Est etiam opposita sen-
 tentia Less: l 2. c. 9. &c. sit satis pro-
 babilis. P. in servi adscriptitii glebæ,
 aliquoties sine iusta causa profugi
 f fonte, iussu artificialis aquæ mor-
 su ex-
 primi aliquot initiales literas, signan-
 tes nomen meum, & eius conditio-
 nem, sed id feci sine damno sanitatis,
 & in

& in vim alterius gravioris pænæ, dubito an licitè. C. pænâ hanc exoticam, nec lege vel consuetudine statutam, Viri docti censent rectæ rationi dissonam, & per eam hic servus in locis, in quibus posthac versabitur, reddetur infamis, nec poterit propter talem infamiæ obicem sibi fugâ consilere etiam in calibus, in quibus fas est servo, à Domino fugere, ut si sit periculum proximum mortis corporalis, vel Spiritualis, nisi fugiat. P. credulâ aurem dedi detrahentib9 duobus in re gravi cum damno magno famæ. C. præpediendâ erat detractio cristî vultu, vel abscessu, aut exemplo de S. Vitale publicè infami ob falsò sibi affectos cum scortis concubitus, vel illo dictò. Non omnia veritati consonant, quæ per hominum ora sonant. P. requisitus ad solvendum pium Patris mei legatum, ineptè reposui, vel meus inferni, vel purgatorii ignibus examinatur Pater? si primum, non indiget ullis suffragiis: si secundum, det

det pœnas delictorum: patlatur interea, certus æternæ vitæ. Pro mensura peccati sit plagarum modus. C. hominem exiit talis filius, qui Patrem in extrema necessitate non iuvat, feris, quàm hominibus similior, Redde quod debes. P. at fortè nihil debeo, quia Patris testamentum causâ pietatis factum, caret sollemnitate requisita à iure C. probabilis est ultimas voluntates obligare saltem in conscientia. quamvis fiant sine sollemnitatibus à iure requisitis. P. mihi licebit sententiam solùm probabilem sequi. C. & licebitne Patri é flammis purgantibus manus tendenti non succurrere?

143 P. quis scit an est in purgatorio? si non est. damnum patiar, pium legatum reddendo. C. hæc redditio si non animæ Patris certè danti, vel animabus consanguineorum multum proderit. Ergo nec in Patrem, nec in te vis esse pius? An ignoras? quod Psaltes ait: Beatus qui intelligit super egenum & pauperem, in die mala libera-

liberabit eum Dominus. Impietas
in animam Patris non meretur in die
mala liberari. P. mi Pater ne me
impietatis argue. Utique quovis Festo
Pater & Ave pro anima Patris, &
pretium rei legatae dabo Ecclesiae. C.
Plebeius quidam legavit pretium pro
bove vendendo accipiendum, dandum
loco pio. Uxor satisfactura ultimae
voluntati mariti, bovem simul cum
capone venalem exposuit. Pretium
bovis gr: 15 caponis fl: 30. assigna-
vit, nec posse se unum sine altero
vendere. Empta merx designato pre-
tione. Dati Ecclesiae g 15. pro bove
accepti: nonne animus est dandi cum
simili fraude pretium rei legatae? P.
quidni? debitis enim aliis realibus gra-
vor. C. cur eorum non fuit restitu-
tio? P. nemo tenetur ad actum he-
roicum. C. vel tanta est difficultas
restitutionis? fors non est, unde haec
fiat. P. gloriae & divitiae in domo
mea, sed non habeo donum dandi;
dando aliquid mærore contabesco. C.
vince

vince te, vince, nam si te viceris,
longe maiorem coronam habebis,
quam alius facilioris naturæ. Nec dic:
nemo tenetur ad actum heroicum
Nam id est verum de actu, qui est
solum de consilio, non de præcepto.
P. quid tamen prius debeo solvere?
C. si non esses solvendo omnibus,
deberes primò debita realia exsolve-
re, postea ultimæ voluntati Patris sa-
tisfacere. At quia es tanti, succurre
quantocyùs animæ Patris, sicut tibi
quondam succurri velles, nec alia sol-
vere differ. Non sis vir divitiarum.
Non tibi ut mancipio dominantur
opes, potiùs tu earum esto Dominus.
Quæ DEUS subiecit pedibus homi-
nis, hæc non in capite, vel corde fe-
renda. &c. &c.

*Tertium brachium superius cum in-
scriptione.*

*Durissimum Iudicium, his, qui præ-
sum sunt fieri.*

Alfas

Aliàs

Ratio agendi cum Prælato
claustrali.

PÆnit: Per dissimulationes fui
causa, quòd subditi passim pec-¹⁴⁴
cent venialiter, sed hoc non ha-
beo pro mort: C, notabile malum est,
si in communitate Religiosa invale-
scat consuetudo peccandi venialiter,
& reus peccati gravis est Superior, si
per eius conniventiam, ut plurimum,
& passim non servetur aliquà Regula
vg: silentii, vel ingressûs in aliena
cubacula sine venia, licet violatio talis
Regulæ, nec veniale esset. Observa-
tio enim talis Regulæ multum con-
fert ad decorem, ædificationem, & u-
tilitatem talis communitatis, & sæpe
arceat in subditis gravia mala, talia
itaq; dissimulans Superior, infideliter
fungitur suo officio, & valde nocet
communitati, graviusq; delinquit,
quàm si administrando temporalia,
gravem committeret negligentiam.

Vide

Vide Lugo de iust: d. 9. P. subditos oneravi laboribus, ipse nihil digitto tangens. Causavi murmur in subditis negando &c. non providendo necessaria. Dubius hæreo, an hanc prælaturam retinere possim, defectum natalium habendo. C. solent omnes Religiones gaudere hoc privilegio, non solum, ut eorum Religiosi, & si defectum natalium habeant, in prælatos eligi possint, sed etiam ut in omnibus eorum irregularitatibus possint dispensare etiam in homicidio voluntario occulto, ut habet Castropalao n. 2. P. malè consului communitalis paupertati vendendo fructus agrorum sine necessitate, pretio quidem currente, sed cum damno domûs, nam hoc verè triplo maius pretium claustro pro hac mercede obveniret &c.

Quartum brachium inferius cum lem-
mate,

Potestatibus subditos esse, dicto obedire:
ad Tir. 31

Aliàs

Aliàs

Ratio agendi cum subdito Religioso Regulari.

Pænit: Regulas mei Ordinis sub 145
 nulla culpa obligantes non servavi. C. singulæ Regulæ Religionis vix possunt violari absque peccato; ut habet Dicast: de pænit: d. 9. & Less: in auctul; docens singulas Regulas cuiuscunq; Ordinis vix violari posse sine peccato, quia in eo est saltem deordinatio, quod membrum plerumq; non conformat se toti, & qui ita transgreditur, ordinariè nimium servit suæ sensualitati, vel valde iudicii proprii est tenax, vel impatiens, aut acediosus. P. ego & propositum habui tales regulas non servandi. C. certum videtur esse, te per tale propositum peccasse venialiter, quia cum secundum tuum statum tenearis tendere ad perfectionem, consistentem in observatione Regularum, si has non serves, negligis media ad perfectionem imò

nem imò Elizalde docet, tale propositum esse pecc: mort. P. absq; venia egressus sum de die ex clauistro. C. si animo pernoctandi extra, peccasti mort: Si id fecisti ex causa iusta, cum præsumpta saltem facultate, quando conveniri non poterat Superior, nec fuit veniale pecc: P. fuit hic egressus sine iusta causa, sine animo pernoctandi. V. Croix n. 93. Remunam ex tacita, quàm defacto censebam existere, alteram ex præsumpta seu interpretativa, quæ defacto non existit. sed existeret, si Superior peteretur, tertiam ex nulla licentia consumptam non detexi Superiori, sed dubito an tenebar detegere? C. non tenebaris, utpote non usus amplius illa re, circa quam etiam Superior non poterat amplius disponere. V. Lugo Unam etiam rem donavi, alteram vendidi sine facultate, an teneor manifestare? C. teneris, quia ad rem hanc repetendam adhuc habet ius monasterium. V. Croix. At hæ res an erant!

erant materia peccati gravis? P. una erat pretiosa, altera vilis. Delibera-
vi, an velim in mortale consentire. C.
hoc est hærerere, an DEUM velis præ-
ferre, an peccatum? Sic te exposuisti
periculo proximi consensûs, sed in
quale peccatum? P. in molliem :
Dubito tamen an per hæc peccata de-
liqui contra vota Religiosa, quia ego
servus originarius cuiusdam Domi-
ni feci vota Religiosa. C. putat Sua-
rez servos invito Domino valide vo-
vere, nec ius positivum induxit inva-
liditatem, sed Sanchez, dicit eos inva-
lidè profiteri l. 5. c. 4. Si autem sci-
vit Dominus suum subditum Reli-
gionem ingressum, nec repetiit intra
annum, iuxta Suarez censetur iuri
suo celsisse, nec posse postea repetere.
P. scivit Dominus meum ingressum.
In via longa existens temere dimissi
habitum. C. si ad horam tantum
peccasti venialiter. P. ad longius
tempus. C. cur dimisisti? P. ut

sic celarem statum & liberius vagar-
 rer. C. excommunicationem incur-
 risti. P. alia autem hebdomada po-
 sui ex principali sine rem gravem
 furandi, an & per hoc incurri excom-
 municationem? C. excommunicatio
 incurritur tunc, cum prima intentio
 est, occultare statum, etiam per su-
 perinductas vestes seculares habitus
 Regulari; ut docet Sanchez & CC.
 contra Suarez &c. cum aliàs facile
 posset eludi legis finis, qui est ne quis
 vagetur. P. cum essem periculosè
 infirmus extremam unctionem susci-
 pere nolui: ratus, me statim moritur-
 rum. C. imò extrema unctione
 suscepta, multi aliàs morituri super-
 vixerunt, & sine hac multi satis ces-
 serunt, qui supervixissent. Refer-
 tur in Gemma Prædicantium tr: 2.
 Anonymus magnæ Viri existimatio-
 nis extremæ æger, interrogatus vel-
 letne Sacro Oleo ungi? Nolite, in-
 quit, nolite talia loqui: nam omnes,
 qui in-

qui inunguntur, statim moriuntur :
 hæc ubi dixit, vixit, stultissimæ va-
 ticationis fidem, mendax altoquin
 vates, in se expertus. Cùm vero fe-
 rali linteo indueretur, de repente si-
 bi redditus, elata voce, reclusisq; o-
 culis, quia inquit, ab extremæ un-
 ctionis Sacramento ita abhorruï, an-
 nos centum purgatoris in ignibus
 distinebor, reddendus haud dubiè sa-
 nitati, nisi salutarem Olei Sacri me-
 dicinam respuissem. Sacra enim un-
 ctio non est, ut ego malè opinabar,
 mortis acceleratio, sed dilatio. Sic
 locutus iterum vivere desuit. Tu quòd
 mortem evaseris, debes in acceptis
 DEO. P. mihi à Superiore licentiâ
 iniustè negatâ usus sum re, dubitans
 an liceret. C. non licebat. Sic si
 iniustè negetur dispensatio, non ideo
 deobligâmur. P. usus sum etiâ li-
 centiâ quam superior antecedens de-
 dit, iam ipse officio perfunctus. C. si
 hæc licentia non fuit revocata à Suc-
 cessore, licebat eâ uti. P. fuit revo-
 cata,

cata. A quopiam habente licentiam dandi, accepi 100. imagines, non habitâ veniâ acceptandi. C. si dans erat eiusdem Superioris subditus, non erat necessaria licentia acceptandi; dare quippe & accipere, sunt correlativa, P. dans erat subditus diversi Superioris. C. accipe licentiam pro re accepta à tuo Superiore. P. à Prælato inferiore obtinui pro quadam re licentiam, quam mihi negavit Prælatus Superior, imò eam dare prohibuit inferiori. Dubito an hæc facultas valeat? C. multa fieri prohibentur, quæ tamen facta tenent supposito quod prohibeantur non irritando actum. V. Croix. P. aliquoties nolui Superiori præcipienti obedire in re levi, asserendo me nolle parere C. si expressisses hinc, te esse paratum obedire in materia gravi, sed nunc te non obedire, quia res nunc præcepta levis est, excusareris à mortali inobedientiæ formalis delicto. P. at id non expressi, paratus tunc non obedi-

obedire etiam in gravi re. C. quoties
 sic deliquisti? P. ter. V. Tamburi-
 num. Hæc sunt mea Religiosi, sed
 irregiliosi crimina, impia verò mea
 nequam Sacerdotis sunt hæc delicta.
 Baptisavi aliquos solenniter non be-
 nediectâ aquâ. C. quot sic baptizasti?
 P. tres. C. an ex commissione Pa-
 rochi? P. ita est. Monstrum pro-
 creatum ex homine masculo & bestia
 baptisavi. C. si sub conditione, benè
 fecisti, quia fortè fuit homo. P. ba-
 ptisavi absolutè. Infanтем expositum
 cum chartula testante de Baptismo
 rebaptisavi. C. poteras sub conditi-
 one rebaptizare, quia Baptismus ob-
 stetricum meritò censetur dubius, nisi
 sint probè & ritè instructæ. Ad hæc
 infans posset à Iudæo vel alio exe-
 crante Baptismum esse expositus. V.
 Gobat t. 2. n. 397. P. puerum pro-
 ximum mortis, veritus parentes iudæ-
 os, nolui baptizare. C. & vita expo-
 nenda est pro proximo in extrema ne-
 cessitate Spirituali constituto. P. ante

sumptionem calicis, certò deprehendi me consecrâsse aquam pro vino, & sumpsi. C. effundenda erat aqua cum particula consecrata in aliud vas, & consecrandum vinum post tacitam eius oblationem, quo sumpto, sumenda erat aqua cum particula. P. ego nec vinum turbatus consecravi. Sine speciali approbatione confessiones monialium his excepi. Usum sum notitiâ confessionis. C. an cum gravamine pœnitentis? P. ita est, sed multò maius gravamen eiusdem pœnitentis sequeretur ex non usu scientiæ in confessione habitæ. C. per hoc non excusaris à pecc: gravi, quoties fuit talis usus. P. his. Sponso confesso mihi multas fornicationes à se cum sponsa commissas post Pascha sponsam eandem dicentem se in Paschate ultimò confessam, negantem omnes fornicationes, quas sciebat esse noxas mortales absolvi. C. absolvere non debuisti. (Ita Lacr: mox citandus,)

sed

sed tacendo prorsus sponsi crimina:
 debebas dissimulanter super eam di-
 cere: *Misereatur &c.* P: tunc uterer
 notitiâ confessionis. C. licet uti no-
 titiâ confessionis, quando usus nul-
 lum infert gravamen, vel incommo-
 dum penitenti, nec confessio reddi-
 tur odiosa. Item si ex non usu scien-
 tiæ confessionis deberet confessarius
 facere aliquid intrinsecè malum, usus
 illius scientiæ est licitus, & necessari9.
 DEUS enim obligando ad sigillum
 non potest velle id; quod est intrin-
 secè malum. Exemplum ponit La-
 Croix l. 6. p. 2. n. 1969. P. non præ-
 missio saltem actu contritionis consci-
 us pecc: mort: Sacramenta ministra-
 vi C. quæ Sacramenta? P. pæ-
 nitentiæ & matrimonii. C. de ma-
 trimonio minus est huius enim soli
 coniuges sunt ministri. Dic quo-
 ties confessiones reus pecc: mort:
 excepisti, & quot hominum? P. ex-
 cepi ter, sed quot hominum? curiosa
 est quæ.

est quæstio. C. non curiosa. Nam licet Gobat, Stoz &c. dicunt sufficere si dicatur: plures absolvi in mortali; sed verius Bonac: Croix &c. docent, debere dici clarè numerum confessionum, seu absolutionum, quia quævis absolutio est in se completa nec una spectat ad alteram, & per singulas fit gravis Sacramentis iniuria. P. transiens, Lutheranum ex duello letaliter saucium, non iuvi ad fidem, & actus supernaturales, licet moneretur ab aliis officii, hinc in hæresi animam exhalavit. Extremam unctionem invito Parocho bis dedi. Missam coram excommunicato vitando celebravi. C. quoties? P. vicibus 30. p. m. Alienas Reliquias pro Reliquiis Sanctorum proposui bis; falsa miracula prædicavi ter. 25to ætatis meæ Anno, horâ 12 inchoando, præbyteratum horâ 11 accepi, putans me excusari parvitate materiæ. C. non hic parum pro nihilo

nihilo reputatur, quia ab hoc, quod
est parum pender, impletio totius **I 49.**
præcepti. P. hæc sunt mea regula-
ris veré irregularis omnia delicta,
quæ me excruciant, ut pené in de-
sperationem agant. C. vide, quàm
verum sit illud D. Chrysostomi de
Laz: conc: 4. effatum. Mulieribus
ante partum labor est ingens, post
partum vero relaxatio, sed dum par-
turimus corruptos affectus, delecta-
mur gaudemusq; cæterum, ubi fue- **I 50.**
rimus enixi malum illum puerum pec-
catum, tum conspecta fæditate partûs
diseruiamur gravius, quàm mulie-
res parturientes: hæc aureum os. &c.

CLAU-

CLAUSULA CORONÆ.

Sacra littera perhibetne viginti
quatuor Seniores mittebant Co-
ronas suas ante Thronum. Ego
Coronam Decennii Theologici, unā
cum Capite coronato mitto, seu potius
submitto infallibili Sacræ Romanæ
Ecclesiæ iudicio. Tibi vero Lector
prænotata ante Rationes agendi cum
penitentibus impensè commendo, ut
mentem Authoris, & modum proce-
dendi in Sacro Tribunali facilius af-
sequaris. Porro ut in concurrenti-
bus quotidie difficultatibus scias, quo
recurrere sit necessum, ostendet viam,
& manuducet, numerum marginalem
indicans, sequens.

IN-

Index Coronæ Theologicæ.

A.

Abortum fetus inanimati, an licet procurare numero 142.

Absolutio an danda defuncto sensu? 61. 75.

Absolvi non debet, qui ex Confessione complicitis, scitur reticere nefas. 1.

Absolutio cum onere sistendi se Superiori. 70. 73.

Adulterium 119. 134. *Affinitas ex matrimonio.* 76.

Alimenta proli etiam illegitimæ an debet Parens providere? 134.

Ambitio 127.

Approbatus in una Diœcesi, in alia peregrinus. an possit excipere confessiones n. 58. *Aspectus coitus bestialis* 12.

Asylum n. 78. *Assentionis in oratione modi.* 86.

Avaritiæ peccata quæ sunt? 139.

B.

Baptismus dubius iterandus 58. 147

Baptismus monstri 147.

Bellum ex ratiune probabiliore susci- Co
piendum 88. Co

Bona caduca spernenda 117. Co

Beneficium ex quali simonia acceptum Co
debet restitui 67. 68. Co

Beneficium datum indigno 136.

In beneficio vexam quando redimeri Co
fas 70. Co

Bulla cene an est in eo rigore in Par- Co
tibus Septemtrionalibus 18. Co

C.

Cantiones obscene 12. 125.

Carnium comestio in ieiunio an licita Co
ante septennium? 100.

Casus reservati an & quando à quo- Co
cunq; approbato possint absolvi 24.

Cæli quæ gaudia 108.

Censura per absolutionem tollenda 106.

Clerici percussio cui est reservata? 22.
23. 24.

Clerici percussor 97.

Cognatio Spiritualis 42.

Cogitationes turpes vide venerex.

Cogere ad monasterium non licet 140.

Collatio in ieiunio 141.

Communio non danda in nigris 86.

Communionem quando dare non licet 63.

Compen

Decima cur solvenda? 36. 60. 91.

Defensio honoris, & rei 140.

Delectatio sensualis, & merè Spiritua-
lis venerea. 133.

Derisio 118. *Detractio* 14. 72. 142

Dispensare quis possit in impedimentis
matrimonii 8. *in lege ieiunij* 71. 98.
in irregularitate 144.

Dispensatio requirit causam 89.

Disimulatio perniciofa 144.

Dolor præmittendus Confessioni 74. 94.

Domini quæ peccata? 33.

Duellum ex condicte svadere 19. *acce-*
ptare 47. & *ad illud provocare ve-*
ritum sub excommunicatione 119

Dubium iuris Canonici quomodo tolli-
tur? 58.

E

Ebrietas 27. 28. 49. 96. 122. 123. 124.

Egressus è claustro sine scitu 145.

Elemosynæ dandæ sub quo peccato? 139

Emptio infra dimidium an valet? item
rei alienæ? 117. 111.

Excommunicatio minor 42.

Excessus in cibo & potu. si causet pol-
lutionem, quale est peccatum? 133.

Extrema unctio vitam prorogat 138.

an danda saucijs in duello? 60.

Extrema necessitas facit omnia commu-
nia. 130.

F

Fama restitutio 51.

Famulus ultra stipendium an possit ali-
quid surripere? 137.

Festo die labor damnificat. 16. 31.

Fides quæ bona? 76.

Filij impietas in animam Patris 133.

Furti gravis quantitas unde sumenda
51. 73.

Fur ut possit restituere 120. *vide tit:*
restitutio.

Fur fugiens an possit occidi? 140.

Furtum rei parvæ, an & quando est
mortale? 130.

Furtum rei propriæ 130.

H.

Habitus Religiosi dimissio 146.

Habituato interdum differenda absolu-
tio 49.

Habitus malus extirpandus 123.

Hæresis an in partibus Septentrionali-
bus sit casus reservatus? 21. 29.

Homicidium Sacerdotis 96.

Jejunium

I

Jejunium naturale 64. *Ecclesiasticum*
15. 17. 100. 141. *ex diversis motivis*
praeceptum 135, *ab eo qui excusatur*.

41

Incestus 83. *Incendiarij* 20.

Infirmis providendus Confessarius, 44.

Focus turpis 8.

Ira 122. *Irae remedium* 41.

Inimicis parcendum 120 *Invidia* 146.

Inobedientia in re levi an pec: mori 147

Interdictum contra populum 65. 107.

Irregularitas ex homicidio 96, *dispensatio ab ea*, 144.

Judex imperitus 127.

Judici munera an licet acceptare 105.

Juramentum dare indifferenti an obligat 47.

Juramentum 31. *sine animo jurandi*,

46. *sine animo implendi*. 47. *juramentum mercatoris* 102.

Jurata sponsalia 104

L

Laudare delinquentes quale pec: 104.

Lectio librorum haereticorum & prohibitorum 19. 34.

Legere

Legere secreta alterius quale peccatum?

136.

asticum
motivis
satur?

Lex naturæ obligat ad impossibilia moraliter 53.

Liberare reum à pœna an liceat? 88.

Licentia seu facultas quotuplex? 146.

s, 44.

quali uti liceat? 196.

Ligamen matrimonij, 44.

M

Maledictio 14. 71. *quando peccatum mortale?* 86.

146.

147

Malum imprecari quando licet? 132.

107.

lissen

Matrimonii minister quis? 126.

Matrimonium dirimit metus gravis, cognatio Spiritualis, 42. 95. 109.

105.

obli-

affinitas, honestas, crimen 76. 134

clandestinum an valeat? 59. *requirit*

assistentiam proprii Parochi, 60. 108.

invito præsente Parocho contractum

an subsistit? 103.

andi,

jura-

Martyres strictè an sint, qui in obsequio pestiferorum decedunt? 102.

Merces corruptæ 138.

104.

rohi-

Missæ die Pesto omissa 15. 73. *propositum non audiendæ* 139, *celebrata sine*

cingulo &c. 64 *in Ecclesia polluta,*

non observatis ritibus 60. *coram ex-*

communicato vitando. 188.

X

Monere Confessarius quando debet

Moneta falsa usus 106

Morbi, sanitas animæ 71.

*Mortem optare nefas propter leve in
commodum* 39.

*Motiva credibilitatis fidei, 25. vitandi
peccati* 4.

Mulier excantans 92.

Mutuator iniquus 32.

N.

*Necessitas extrema & gravis quid fini
139.*

*Necessitas extrema facit omnia commu-
nia* 84. 130.

*Numerus peccati explicandus & inter-
rogandus.* 1. 136.

O.

*Occidere directè aggressorem vitæ
licet* 142.

*Occidere hominem privato quando licet
39. 140.*

Oculorum defixio in facie 85.

*Officium Divinum qualem attentionem
requirit* 54.

Officia danda dignis 88.

Offensæ remissio 110.

Operarius ignavus 31.

Osculo

Oscula turpia 85.
Ordo requirit certam etatem 139. &
contactum materiae 65.

P.

Parochi in beneficio residentia 55.
obligationes 56. 57. *Assistentia ma-*
trimonio 91.

Pater alere tenetur prolem etiam ille-
gitimam 134.

Patrimi in baptismo à quo designandi?

- - - 95.

Patroni causarum piacula 82.

Pœnitentiæ Sacramentum à conscio mor-
talia collatum. 148.

Pœnitentia sacrilegæ confessionis an o-
bligat? 15. *quomodo obligat ritè con-*
fessos 114.

Pœnitentia qualis injungenda? 2. 95. 16.

Peccati periculum proximum 124.

Peccatum minus eligendum præ majori
112. in causa 123.

Peccati numero additum, circiter, quid
sonat? 82.

Peccatum oblitum ante Communionem
confitendum 47.

Perjurium 6. 48. 123.

Pestiferis ministrare cuius est? 102.

Via legata solvenda 143.

Pollutio 30. 89. 87. 131. *cam procurare an licet aliquo casu?* 141.

Pollutioni species adiectæ 11. *eius remedia* 11 86.

Pregnans ad ieiunium an tenetur? 99.

Precepti negativi & affirmativi differentia, 100.

Praelati defectus 134.

Pretium mercis, an & quando augeri licet? 120.

Probabilis sententia quando sequenda?
- - - 80.

Propositum quale debet esse in Confessione? 94.

Puder sacrilegus 72. 77.

Puniendi nocentes 129.

R.

Rapina post intestatum Clericum 28.

Regule Regularium an possint violari sine peccato? 145.

Religiosi defectus 146.

Renuntiare bonis 140.

Reservati casus Religionum an reservantur laico Superiori? 86. *à Reservatis an, & quando possit absolvere quivis approbatus?* 10. 28. 35. 88.

Restitutio

Restitutio 30. 125. *ex homicidio &c.* 50.
cum equali damno detentoris 52.
difficilis 137.

Restitutio fructuum horis respondentium 54.

Restitutionis modi, 34. 73. 83. 85. 120.
occisio 130.

Restituendum cui? 101.

Restitutio simoniace acceptorum 89
bonorum immobilium 121.

Reus capitis quid docendus ante Confessionem 84.

Rudis Confessio 31. 90.

Rusticus à Domino profugus tenetur redire 32.

Rustici cum nobili sponsa inscia conditionis valet matrimonium 37.

S.

Sacrilegæ confessiones repetendæ 9. 72.

- - - 130.

Servi profugi pæna nova, 142.

Scandalum 13. 87. 125.

Sapientia mundi stulta 109.

Servorum religiosa vota an valent? 146.

Sigillum Confessionis 135. 147.

Simonie pæna & absolutio 67. 69.

divisio 66. 69.

Simula.

Simulatio administrationis Sacramen- Tu
torum 126.

Sponso inferi, ea licent in materia co- Va
stitatis, quæ non sponso, 37.

Sponsalia iurata 104. *per quid dissol-*
vuntur? 91. 103. 104.

Sponsalibus mutuo consensu dissolutis
non cessat impedimentum publicæ bo-
nestatis? 103.

Stipendium operarius an possit sibi oc-
cultè compensare) 38.

Stipendium pro Missa 63.

Stuprum ad quid obligat? 35.

Superbia 117.

Superstitio 91. 146.

Superior defectus subditorum dissimu-
lans 144.

Suspensionis censura violata an inferat
irregularitatem? 106.

T

Tabaco an fas est ante Communionem uti
133. Tactus impudicus 38.

Testamentum non solenne an valet? 143.

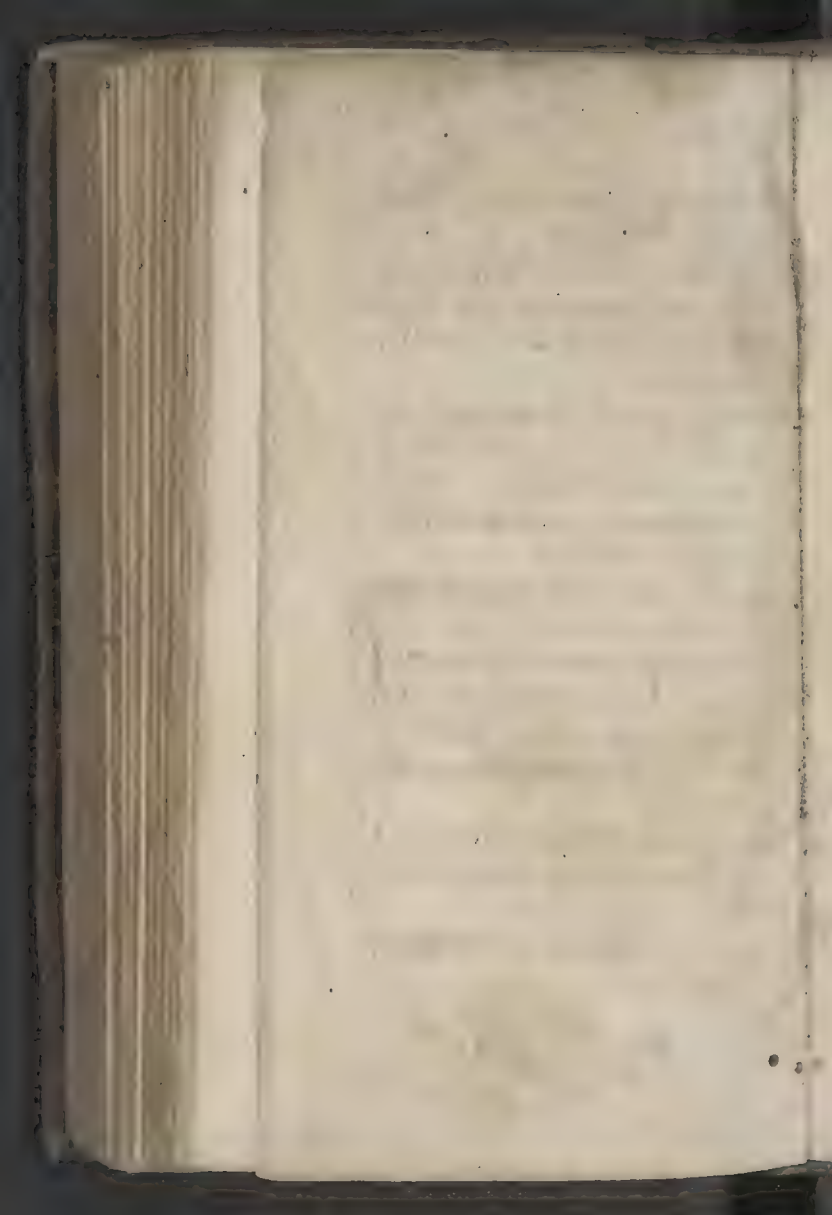
Tentationes contra fidem quomodo vin-
cendæ? 72. *contra castitatem quo-*
modo? 86,

Tepiditas in servitio DEI 128.

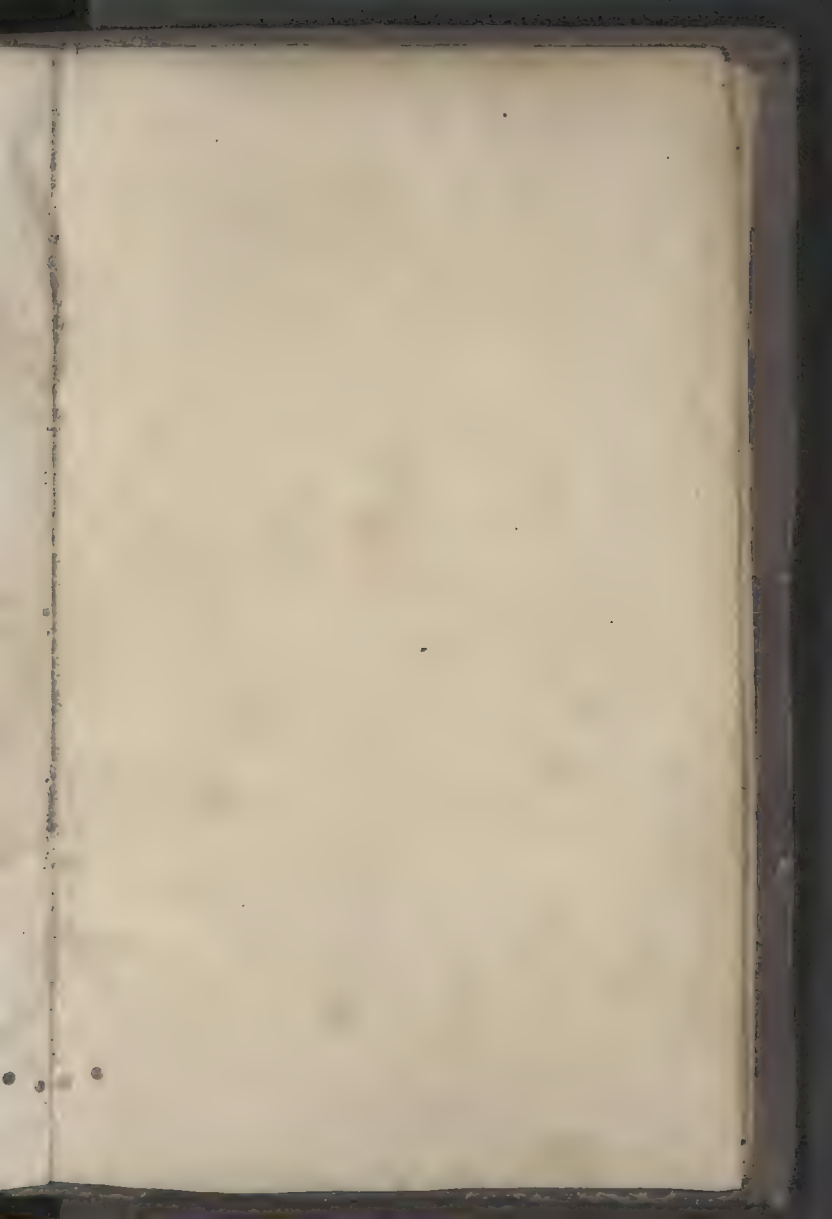
Tortura 79. *Turpi-*

- Turpius locutio* 125.
 V.
*Venditio ad creditum supra pretium
 summum,* 103.
*Verbum DEI omittens Parochus toto
 mense, an peccat mort?* 56.
Venditor vitia mercis an debet dicere? 103
Beneficus 124.
Venerex cogitationes & desideria, 12,
 34 85.
Vesperarum quod est tempus? 62.
*Vexam iniustam in beneficio an. redi-
 mere licet?* 68.
*Unitus vel Schismaticus an possit am-
 plecti ritum Latinum?* 129.
Vocatio ad Religionem abjecta 129.
Votum non bibendi certum potum 92.
faciendi omnia ex voto 101.
*Vota Religiosa quomodo Martyres effi-
 ciunt?* 102.
Voti dispensatio ad quem spectat? 92.
*Votum solenne castitatis dirimit matri-
 monium,* 27.
*Votum in præjudicium alterius an o-
 bligat?* 44.

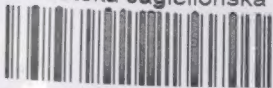

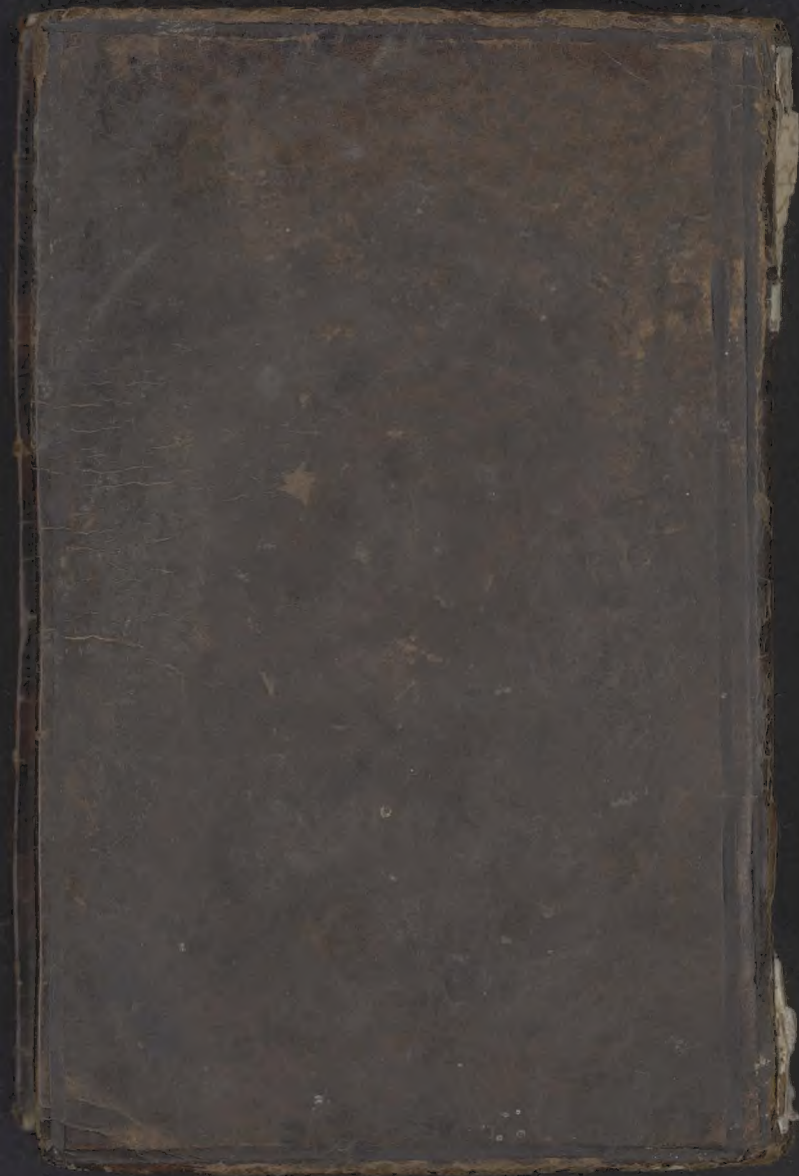

MS. A.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0029437

Porto
Corona
Decemv.
C. su
plematio
Theol. No

